

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII IO SEPHI ANTIQVITATVM

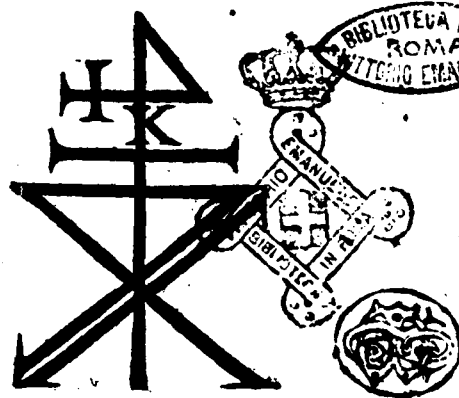
Iudaicarum libri XX, ad vetera exemplaria dili-
genter recogniti.

DE BELLO IVDAICO libri VII, ex collatio-
ne Græcorum codicum castigatiores quàm vi-
quam ante redditi.

CONTRA APPIONEM libri II, pro corru-
ptis. antea, iam ex Græco iidem non solum
emendati, sed etiam suppleri.

DE IMPERIO RATIONIS sive DE MACHA-
BÆIS liber vnus

Cum indice Copiosissimo.

Veneunt Luteciæ in AEdibus Iacobi Izeruer sub
signo geminorum Pullorū in via diui Iacobi.

M. D. XXXV.

[illegible]

100-44361-110

1. The first step is to identify the problem. This involves understanding the current situation and what needs to be changed.

REVERENDO PATRI AC DOMINO D.
AEGIDIO REMO, EPISCOPO CHIEMENSI, SIGIS-
mundus Gelenius S. P. D.

Amdudum anxius fui ornatissime pater, ne forte diuturnum hoc meum silētium suspectum esset, tuāque per benigna erga me beneficentia ob ingratitudinis opinionem indignus fuisse iudicaret. Sed ut hic scrupulus eximeretur, quārenti nulla ad hoc temporis sese obtulit occasio: partim quod nudis tantummodo literis ac vulgari salutatione optime meritum patronum compellare, leuius quā pro mea erga te deuotione officium ducem: partim etiam, quod ex quo primum te hanc dignitatem, cuius ipse mutuum es ornamentum, recens adeptum intellexi, adeo nihil per locorum distantia mihi de rebus tuis cognoscere contigit, ut iam de incolumitate quoque tua sollicitus esse inciperem. At postquam nunc tandē summa cum animi voluptate fausta tibi ac secunda, ita ut optabam, accepi omnia: quum commodum literarii laboris nonnihil exantlassim, visum est oportunum tempus ut grati animi significationem saltem aliquā darem: quandoquidem ne in ~~commodum~~ gratia par sim, meritorum tuorum magnitudo effecit. Nam cum præsens FLAVII IOSEPHI instrueretur editio, ~~conferendae~~ cognoscendi onus impositum eo facilius passus sim, quod semper cum auctoris fidem eximiam atque eruditionem, tum operis ipsius vtilitatem, plurimi fecerim. Homo enim, si quis alter, in aliena lingua disertus priscas quidem illas gentis suae res, quae tum sola in terris vniū veri dei cultum retinebat, ex diuinis Hebraeorum prophetarū literis Graece transcripsit, quae vero deinceps vsque ad suā aetatem nō ita vetusta memoria celebrata sunt: accurate conquisita prodidit, ac postremum bello Iudaico gesta, quum illis non interfuisset solum, sed bona quoque ex parte praefuisset, hac parte vel ipsi Thucydidi praefendus. Vicerit ille sane nostrum hunc eloquentia, nimirum in patria lingua, certe non pari felicitate res gessit ac gestas scripsit. At IOSEPHVS ut Atticissimo scriptori concedat, nemini tamen Asiaticorum styli elegantia secundus est: quod vero ad belli decora attinet, nullius eius temporis Iudaeorum tot exstant stratagemata, tam fortia facinora, tam multa denique praeciosa consilia: quibus Romanos victores primo quidem pro sua in patriam pietate diu remotus est, mox ineluctabilem fatorum ordinem praefagiens, eosdem iam captus adiuuit etiā, ne parum gratus erga spectatis sine virtutis suae, diuiniq; cuiusdā animi, admiratores haberetur & quod inter praecipua ducendum est, quā praecclare de IESV domino ac seruatore nostro etiam discipulis senserit, monumentis suis satis testatum reliquit: vnde in Christianorum scriptōrum catalogum a D. Hieronymo cooptari meruit. Aliud agentem me admiratio viri incōparabilis in laudes eius transuersum abripuit, alioqui notiores quā ut praconis opus habeant, maiores quā ut hic pro dignitate referri queant. Igitur Antiquitatum interpretationem ad vetera exemplaria Latina duntaxat, ob Graecorum inopiam con-

EPIST. DEDICATORIA

tulimus:comperimúsque vt minus mendárum(fortassis ob argumentūvul-
garius)q̃ inbell: Iudaici historia: ita stylum interpretis tanto inelegantiorē
vt haudquaq̃ credam ab eodem vtrunque opus latinitate donatum: vel hac
coniectura,quod in concionibus, quum Iosephusvbique sui similis sit,quo-
ties in opere Antiquitatum incidunt,miram balbutiem videbis, contra in se-
quētis operis orationibus interpres, Rufinus opinor, propius Iosephum ad-
sequitur,eiusque declamatoriam quandam facultatem longe magis quam
ille alter,quisquis est,exprimit: id quod euidentius apparet in duabus:altera
libro tertio,vbi dissuadet mortē sibi consciscendam: altera septimo, vbi ean-
dem rem verso stylo suadet:hoc ex Eleazari cuiusdam persona,illud vero ex
sua. Hos autem.vii. libros ad duos Græcos codices, vnum ab Ornatiss. præ-
sule Georgio Arminiaco, Rutenorum episcopo, alterū ab eximie docto vi-
ro Ioanne Croto, exhibitos, contulimus: husque adiuti tot mēdas sustulimus
vt facilius sit lectori ex vnus cuiusvis pagine collatiōe de ea re existima-
tionem facere, q̃ mihi omnia loca restituta annumerare: quorum plurima à
librariis corrupta,quēdam etiā interpretis hallucinatione non satis felici-
ter reddita,est vbi exemplar quoque deprauatius eum sequutum, deprehē-
dimus. Tantundem aut aliquanto plus præstitum est in deprauatis.antea cō-
tra Appionem libris: atque hi nunc primum,ni fallor,inoffense percurri po-
terunt. Sermonis vero de Machabæis castigationem, vnico illi non solum
Germaniæ totius sed etiam sui temporis ornamēto

debemus. Cēterum hoc quicquid est operē tibi potissimum
præsul ampliss. dedico, vel quod ipse plurimis (vt dixi) ac maximis tuæ beni-
gnitati beneficiis deuinctus sim: vel quod te historiarum cognitione in pri-
mis delectari, atq; hanc nec fide narrationis, nec rerum cognitu dignarū co-
pia vlli cedere, certo sciam: denique multum operi commēdationis accessu-
rum videbam, si doctiss. præsulis calculo approbatum fuerit, cuius & auro-
ritas magna, & nomen apud omnes Musarum ac bonarum literarū mystas
merito sit perquam gratiosum. Quis (enim de quo tu modo aliquam erudi-
tionis opinionem concepisses) in te amici officium desiderauit: quam tu nun-
quā hoc genus homines demerendi occasionem pretermisisti? Et eius sane
peculiaris tuæ laudis, sicut aliarum quoque multarum exempla proferrem
nonnulla, ni vererer ne in faciem hæc commemorans, adulationis specie pu-
dorem tuum offenderem. Nec mirum si doctis & studiosis apud te premiū
est, quum tā opere intet vtrosque præmineas *αὐγαστορ ὁμοιορ* vt est in ve-
teri prouerbio. Itaque ecclesiæ quidem tuæ, quod talis episcopus contigit,
gratulor hanc felicitatem: tibi vero Antistes Optime dignam tuis virtutibus
opto precorque: quando quidem presens inferior tuis meritis meo erga te
affectui videtur. Vale patrone vnice, & nostros conatus æqui bonique cōsu-
le: meque inter cliētulos locū aliquem, ita vt cœpi, obtinere patere. Basilie
Calendis Ianuariis, Anno domini M-D. XXXIIII.

INDEX ABSOLV

tissimus omnium quæ in vniuerso hoc opere continentur secundum ordinem Alphabæti, certumq; numerum paginarum, nunc demum Per Hieronymum Rûpeum Metinensem conscriptus. Cui additæ sunt (quamuis præter illorum consuetudinem qui huiusmodi indices conscripsere) nonnullæ dictio num aut hebræarum, aut græcarum, & nonnunquam latinarum Annotationes: sicut in rei progressu (dei beneficio) patëbit.

A.

A Aron virga floruit ac nouum fructum producens extemplo fronduit 77 Est autem Aaron Hebraice idem, quod mons seu montanus sed, si plura cupis de hac virga legere, conseras te ad Bibliorum librum qui dicitur Numeri. cap. 17.

Aaron eligitur in sacerdotem 63.
Aaron in ignem viuis cum Core & aliis quinquaginta coniectus est, solus tamen aple Aaron (dei gratia) illæsus è medio igni product 77.
Aaron contra leges patrias à fratre suo Mose sacerdotiū habuisse existimabatur, idèq; Moses male audiebat. 74.

Aaron pontifex primus vitulum, aut arietem, aut huiusmodi aliud offerri deo instituit. 195.

Abel Hebraice idem est quod latine, nihil hoc: vanitas 4

Abel à fratre occisus 738

Abennerigus rex suam filiam Amicos nuncupatam puero Izati sibi commendato, atq; in sua castra (vt tutior à fratribus esset) misso, collocauit 730

Aber martyr 738

Abia Arabia rex ad bellū excitatur ab Izatis Achius atq; subiectus 472

Abia Arabia rex precibus & subsidiis ac multo comœatu sibi oblato excitatus, Izatem regē inuadit ibidē

Abiather Achimelech filius, solus ex suorū omniū affiniū & parentū occisione remāsit. Fuit enim occisus Achimelech cū turba trecētrum penē & quinq; progenitorū 139

Abiather pōtifici supplicat vt de venturis deū orando consulat 146

Abiæ mortuo succedit Asa 200. de hac re vide Biblio. 2. Paralip. c. 14

Abieu & Nadab interitus 65

Abibalus rex & eius filius Hiram cui imperiū regimen reliquit 700

Abigail nomine Celebs 150

Abimelech 111

Abimelech sese excusauit pro Sara 16

Abimelech & Sichimitarum discordia 111

Abimelech rex Isaac per inuidiam expulit 20

Abilai frater Ioab 149

Abbarus pontifex 403

Abdagades dux 444

Abdai 703

Abirom 74

Abdemonus vir Tyrius 700

Abdon: Hilonis filius. 113. Significat autem Hebr. seruum domini

Abner principis: exercitus Saul præfecti: & totius militiæ imperatoris, atq; Ioab bellum 149

Abner intentū, ægerrime fert Dauid 121. de hoc autē Abner, si plura videre cupis recurre ad Bibl. lib. 2. Regū. illic, n. tota eius historia est

Abner funeralia honoratissima celebrat 152

Abner in Hebro cū magna omnium tristitia & præcipuè Dauidis sepe litur 152

Abner cū suo populo deuincitur 145

Abner & Ioab interempti 151

Abraham à græcis ἀβραάμ dulcoris & suauioris sermonis gratia sic inflexum 10

Abraham adoptauit Iot filium fratris sui, sibiq; tanquam proprium adiunxit 12

Abraham Arithmeticam & Astrologiam contulit Aegyptiis 113

Abraham & Iot diuortium atq; à se inuicem separatio ibidē

Abraham vicus fuit de nomine Abrahami regis sic dictus, 13

Abrahæ γενεαλογία .i. de generatione & origine Dauidis sermo 12

Abrahæ sapientia ibidem

Abrahæ obedientia 17

Abrahæ allocutio ad filiū suū Isaac 18

Abrahæ oratio pro Rebeca 20

Abisalo cōcubinas patris violat 164

Abisalom ex orbore pendens confoditur 165

Abisalom tyrannidis princeps 562

Abisalom tumulus 165

Abisalom quomodo effugerit patris sui iram 161 de quo (si plura cupis) vide 2 Regum librum.

Abisalom à patre reuocatur postquā defuit sanguinis circa cor seruire immodico laborare ac, postquā fuit animo pacatiori

Abisalom omni pulchritudine corporis ceteros facile anteibat 166

Achiaia 516

Accaron vrbs 120. 104

Accaron Musca, dei nomen 211

Acharon hebræis dicitur quod Græcis hyusquiamos. 62. est autē hyusquiamos herba quædam quæ à quibusdam latinis faba apollinaris dicitur solet, coliculū habens ad cuius similitudinē ille factus erat quē. S. PONTIFEX in sua corona versus frontē gestabat

Achab rex, Helia prophetæ occurrit, eūq; vbi semel cognouit tanquā deum adorauit 203

Achab plenā egit poenitentiam 205

Achab plena historia cuius partem hic apposui, partem tibi legēdam reliqui ibidē.

Achab filius, homo malignus 211.

Achab septuaginta filios habuit, qui occisi fuerunt Hieu iussu 219

Achab oppugnado Syros sagitta percussus occiditur 209

Achab Rex (vt Helias, prophetarat) repente moritur 212

Achab, regi Ioram fratri suo succedit, qui sane malignitate alterū quantum sceleratum superauit ibidē

Achab machabæus martyr 739

Achar Zebedai filius ex tribu manassæ 97

Achimelech 139

Acusilaus historiographus Argiuis cuius testimonio Iosephus vtitur 8

Acrabetena regio 549

Akra mons 634

Acme's epistola 403

Adam primus de terra factus 5

Adā quomodo interpretetur hebraice, & quare sic dictus sit .3. de quo vide Biblia in lib. Paralipo.

Adam, & per eum omnis homo quæ poena fuerit multatus 4

Adar quid sit apud Hebræos 267

Adar quid sit apud Macedonas 267

Adadus qui & Adner dictus est Syrorum rex Helisæo insidiatus acer

rimium bellum præparat aduersus Ioram 214

Adadi supradictorum regis bellum contra Achab 205

Adiabeni 473

AEduciorū incredibilis altitudo atq; adeo tota corporis dimensio admirabilis 372

Adonai hebraice idē est quod latine dominus 103

Adonias sibi vxorē petiit Abisac 179

Adonias occiditur ibidē.

Adulescentes miseri Herodis filii à patre morte multantur 391

Adura vrbs quam Roboam Salomonis filius præter alias multas ædificauit 197

Agar regis mors 131 significat autem Hebraice Agar testum

I N D E X

Agar ancille Aegyptiæ in Saram cō-	Agrippa ad Tyberiū properat	Alexander Magnū
tempus 15 significat autem Heb.	Agrippæ fidei & regimini committit	Alexandri somnium
peregrinam	Tyberius suum nepotem ibidē.	Alexandro occurrūt principesacerdo-
Agatharchides cum cæteris Græcis	Agrippa accusatur ab Euthycho	tū & multi alii viri primates
Iosepho detraxit	Agrippa apprehenditur ibidē.	Alexander deo sacrificat
705	Agrippa in custodiā vinctus datur ni-	270
AEgypti ad Cæsarem fugantur	hilominus benigne tractatur	Alexandri summa benignitas erga Iu-
330	435	daos ibidem.
AEgyptiorum aliqui, Iudæi primotue-	AEmlus Regulus Hispanus Cordu-	Alexander cum persecutionem pate-
re ob prouinciarū confinitatē	bensis Caium statuit aut per alios,	retur à Iudæis in eos conuersus bo-
329	aut (si alii deessent) per se interfis-	nam eorum partem fugauit, bo-
AEgyptus & Syrenæa ciuitas aliquan-	cere	nam extemplo iugulauit, multos
do sub eodem regno suere ibidem	449	quoq; eorū in custodias dari iussit
AEgyptiis Gabinius Ptolomæum re-	Agrippæ accusationes aduersus He-	quò, danno & crudelissimis tormē-
stituit	rodem quartum	tis eorum dolorem ad suam ipsius
328	438	atque concubinæ delectationem
AEgyptum incredibilis fames totis	Agrippa vinculis solutus τῆς πρῆτης	prorogaret
panē octo annis secundum expo-	creatur, id est quartam imperii par-	318
sitionem Iosephi, oppressit	tem polsicens	Alexander Polyhistor cuius testimo-
32	437	nio vtitur Iosephus. 18. vnde & no-
AEgyptiorum reges omnes ad foces-	Agrippæ calliditas qua ipse utebatur	men Hebraicum habuisse credide-
rum vsq; Salomonis cur dicti sint	in senatu	rim ab auxilio prestando
Pharaones	461	Alexander quare dictus sit Crucidā à
190	Agrippæ regis nauigatio in Iudæ-	Iudæis
AEgyptus ex omni parte munitiss-	am	319
ma ideòq; omnium tutissima	464	Alexander Aristobuli filius magnam
625.	Agrippa Iudæos ab iniuria Dorita-	Romanis fecit iniuriam cum eos
significat autem Hebr. tribulatio-	rum retractos in pristinam potesta-	tam temere trucidaret
nem & angustia	tem asserit, multosq; eorum sacer-	328
30	dotes instituit	Alexandri morientis consilium
AEgypti regina & AEthiopæ	465	320
191	Agrippæ clementiam in Simonem ca-	Alexandra rebus Iudææ pōtitur ibidē
AEgypti & Phari vniuersa ac plena	lumniatorem	Alexandra non multo post nonum
descriptio	466	annum sui regni. vitæ autem septua-
525	Agrippæ laudes ibidem,	gesimum tertium occidit
AEgyptus à parte quadam Syene di-	Agrippæ inimicitie & similitudines cū	322
cta quæ limite, solummodo quo-	Marlo	Alexander minor cōprehenditur
dā ab AEthiopia distinguitur sye-	467	384
næa terra à nostris poetis præfer-	Agrippa	Alexander minor patris iussu tractus
tim à Martiali passim dicitur ibidē	278	in Cæsareā laqueo perimitur
AEgyptus maxima imperii pars atq;	Agrippæ proles	392
omnium fertilissima	468	Alexander nescio quis τῆς ἀπὸ τοῦ
ibidē.	Agrippa iunior Agrippæ maioris fi-	regni principatū affectans dolosas ac
AEgyptiorum incontinentia	lius	callidas deceptiōes confinxit simu-
13	ibidem.	labat. n. se verū esse Herodis filiū
AEgyptus Danaï frater quandoq; Se-	Agrippa Romæ apud Claudiū Cæ-	ideòq; se illi iure optimo successu-
thosis dictus est. 700. fuit autem	lariæ nutritus	4
Danaus ille, Belli filius, qui cum	ibidē.	Alexander hic nescio quis commenti-
diutius regnasset huic AEgypto	Agrippa rex omnibus luce charior	tus in gias perpetuo cū impurissi-
fratri suo regnum reliquit petuitq;	verba facien ad populum alui do-	mo nautarū genere acturus mitti-
Achaia, vnde Achaia Danaa &	lore correptus decedit, atq; in suam	tur ab Augusto, eiusq; socii rei tā fal-
Achæi ipsi, Danaï dicti sūt	regiam transportatus post quatuor,	sa nō modo adiutores sed cōscii
AEgypti à Cæsare superati	aut quinque dies magno omnium	quoq; trucidantur
330	fletu, ac animorum graui conster-	419
AEgypti limites	natione perit	Alexander Philometor
625	467. 468.	301
AEgyptus Mesris quondam dicta fuit	Agrippa volens scire quem erga se	Alexander Zebena
& hinc Mesræi omnes AEgypti	populus animum haberet vna aut	312
appellantur	altera hora ante suum obitum ve-	Alexander pseudoco. id est Alexan-
10	luti præmonitus per fenestram ca-	dri filius commentitius
Aerodia Agrippæ soror & coniunx	put (vt populum spectaret) emisit,	417
herodis	vidensq; tam tristem & consterna-	Alexandra & Cleopatraz cōspiratio in
38	tum lingua miseratione percussus	Herodem
Aerodiadis honestissima ac verè Ca-	animam tradidit	353
toniana responsio qua satis fecit	ibidem.	Alexandre summa temeritas eiusq; mors
Cæsari multa munera volēti dona-	Agrippa iunior partem quoq; habuit	que temeritatē sapenumero con-
re quāq; munera repudiavit ibidē	Tetrarchiæ quam habuit Agrippa	sequi aut cōcomitari solet
Aggerum summæ proceritatis adis-	maior è vinculis solutus	364
ficatio	477	Alexandri iunioris responsio contra
652. 687	Agrippa fundæ ictu læditur	patris accusationem
Aggeres succensi	599	378
649	Agrippæ regis oratio	Alexandri crudelitas
Agrippa qui Herodis nomē apud Cæ-	556	501
sarem detulerat, causā apud eundē	Agrippa Drusillæ & felici filius	Alexandrinus portus
obtinuit	457	625
438	Agrippina Germanici, Cæsaris fratris	Alicarnasseorū decretū sub sacerdos-
Agrippa cum Herode amorem rein-	filia, Neronis mater, Claudiū Cæ-	te Ménone Aristidis factō filio
tegrat & in eius gratiā redit	sarem maritum suum veneni vi è	337
369	medio sustulit	Albinus pontifex
Agrippæ nauigatio	477	479
430	Agrippium	Albino Iudææ preside quanta fuerit
Agrippæ magnanimitas & regia ma-	515	malorum impunitas
gnificentia	Alani in Mediam & Armeniam pro-	551
430	rumpunt	
Agrippæ creditor Herennias	684	
431		

INDEX

Amasiz bellum in inimicos	223	Antiochus Gizicenus Syriz rector	318	dez discertant ium duellum	410
Amelochitz viri nimii pugnaces	53	Antiochus rex quare fuerit occisus	291	409.413	
Amenophis rex deos videre concupiuit	708	Antiochus rex perueniens cum magna virtute ad Pelusiu, & dolo Philometore Ptolemæu circūueniens Aegyptum occupauit	286	Antipater dolo cognito accusatur quod venenum patri Herodi parasset	398
Amenophis regno suo expulsus est	709	Antiochus frustra obsidebat Elimaidē	291	Antipatri delatioes pro fratribus petendis	519
Amicos Izati nubit	470	Antiochus victus Romam mittitur	684	Antipatrum incredibili odio omnes prosequabantur	525
Amon quid sonet Hebraice	16.334	Antiochus iunior quanto melior fuerit priori	310	Antipater Herodis filius ex Doride	526
Amonitis regio	112	Antiochus, Epiphanes quoq; appellatus est	486	Antipas Herodis filius ex malthace Samaritide, qui antipater quoque dictus est	526
Ammaus locus quidā sic dictus in Iudæa	683	Antiochia ciuitas aliquando Mygdonia appellata fuit & Mygdonii, aut Mygdones Antiochenfes	472	Antipater Samarites	528
Ammaus vox Hebraica est, quomodo autem interpretetur secundum Hebraicam ethymologiam vide fol. 599		Antiochi & Cleopatraz nuptiaz	280	Antipatri doli in archelau & Philippum	529
Ammonitarum & Moabitaru contra Iosaphat crudelissima pugna atque insolens victoria	207	Antiochus contra Midam	292	Antipater Roma euocatur	ibidem
Ammonitz & Moabit & mirabili certamine à Iosaphat fuerunt superati	210	Antiochi fuga	681	Antipater sui male conscus dolet Phetoraz mortem	ibidem
Amphitheatrum	368	Antiochi mors	292	Antipater ad patre ingreditur	530
Amraphelus princeps cum Assyrius contra Sodomitas	13	Antiochi regis epistola ad Ptolemæu	279	Antipater ab Herode accusatur apud Varum	ibidem
Amasias patrem vlciscitur praz nimia gloria factus idolatra	223	Antiochi altera epistola in qua laudat Iudæos	279	Antipater pro se respondit	531
Amasias Zotæ patri perempto succedit	224	Antiochus rex cum tota sua familia in maximam cladem incurrit	683	Antipater pro Antipa	536
Amasias occiditur	224	Antiochus rex Comagenesis moritur	424	Antonia vrbs incenditur	561
Anania aliquando vocatus fuit à rege Babyloniorum Sdrach. Significat autē Hebraice idem quod nubes domini	243	Antiochus templum destruxit	289	Antonia vrbs fundamenta diruitur	658
Ananias Danielis socius	ibidem	Anthedon vrbs	496	Antonia per celebri ritu fuerat ad fores regie Hierosolymitanæ inscripta	638
Ananias potifex interficitur	562.652	Antigonus Aristoboli filius	498	Antonia Drusi maioris coniunx	433
Ananus pontifex	612	Antigoni & Ptolemæi summa amicitia	541	Antonia dignitas	ibidem
Anileus Mithridatem pontici regem superat	446	Antigonus in templo obsidetur	341	Antonii epistola ad Hyrcanum	339
Anathema 705, vocat autē hoc in loco Iosephus anathema deuotionē à deuoeo proprie vsurpato ac de testationē, hinc diuus Paulus in epistolis suis ait se factum esse Anathema. I. omnibus detestabilem quod vnusquisq; cupiditati resisteret & in melius (quoad potuerit) fixerit & alibi cum optat illum Anathema fieri qui aliud annūtiat quā saera Bibliorū scripta dictum autē est <i>אנא אבא אבא מתי</i> quod de uocere est in hac significat. one vsurpatum in qua etiā apud Ouid. legimus, vbi ait. Illū ego deuoeo (quem mens intelligit) libum		Antigonus se Sosio tradit	350	Antonii edictum ad Tyrios	340
Anna post multas preces peperit Samuelem	118	Antigonus occiditur	489	Antonii execranda libido	352
Anna si plura cupis videre, vide Bibl. in Reg. c. 1.		Antigoni dux Pappus	508	Antonii & Cleopatraz incredibilis amor	510
Anaxagoras	729	Antipater	515	Apelleus mensis	289
Annae Ionas pontifex	465	Antipater Iudæorū potētissimus	330	Apollonius Mollon	721
Anilai & Afinei fratrum gesta	442	Antipatri virtus	ibidem	Apollonia vrbs	496
Annuli & Bales	58	Antipatri filii malitia	384	Apollo Doriensium deus	719
		Antipater pessimis studiis omnium maleuolentia atq; adeo odiū (propē dixim) Vatinianum in se cōcitauit	392	Appion Alexandrinus videri ac dici affectabat	715
		Antipatri maleuolus animus	392	Appionis enormes & prodigiosæ fictiones	718.719
		Antipater Herodi patri insidias parauit per Iudæos	394	Apio legatus Alexandrinorū Iudæos mirū immodū execratur quod Cesaris statuā in templo collocari noluerint	439
		Antipatri filii insidiaz in Phariseis deprehensi	ibidem	Aquila aurea 532	
		Antipater Samarites aperit Herodii totum consilium	397	qua hic loquitur Iosephus illi fortassis simillima erat quam Cicero Catilinæ obiicit asseruatam sibi domi & rem profanam tanquam sacram adorare, ac ad mala præsertim petrandam precibus obtundere, quæque ad Manlium coniuratum missam esse manifestum ait, erat alioquin Aquila aurea vexilū quoddam Erat & alia multa hoc nomine appellata, de quibus diligenter Vegetius in lib. de re mili.	
		Antipatri excusatio	400		
		Antipater impius, utpote qui contra patrem conspirauit	525		
		Antipater culpam in Antiphilū reiecit	403		
		Antipatri literæ à Roma Herodi perferuntur	406		
		Antipatri atq; Archelai de regno Iudææ			

INDEX

Arabaneth quid fuerit apud Mosē 16
 Aradia insula 11
 Aramēni populi quidam sic dicti quos
 nunc Graeci οὐζῆς vocant ibidē
 Areth 739
 Aretas Arabum rex 415
 Ariochus rex pro Assyriis contra So-
 domitas 13
 Aries bellica machina 584.415
 Aristes pro absolūendis Iudaeis regi
 supplicat, quare ab omnib; iustus &
 pius existimatus est 272 ideoque
 Aristaei nomen sibi fuit inditū αρισ-
 τος enim superlatiuū Gracum, op-
 timum significat.
 Aristobulus matrem suam & fratres
 in custodiam, in carceres conuenien-
 dos, dedit 314
 Aristobulus vnū ex fratribus suis per
 insidias interfecit 315
 Aristobulus durissimus 324
 Aristobulus (cum Pompeius in Dama-
 scum peruenisset, & inferiorē Syriā
 percurrisset) misit legatos ex Aegy-
 pto ad ipsum Pōpeiu donis vere re-
 gis ad eundē peritendis onustos,
 cum quibus vitis quādā mittebatur
 cum racemis aureis quingentorum
 propē talentorum 324
 Aristobuli filia Antipatro colloca-
 tur 526
 Aristobuli mors 315
 Aristobuli pulchritudinem miraba-
 tur Gellius: atq; Mariammes & re-
 gis concubitus 532
 Aristobulus Herodis dolis subuersus
 moritur 353
 Aristobulo Herodes sacerdotium tra-
 didit 35
 Aristobulus Armeniæ praefes creatur
 477
 Aristobulus regnum inuasit 502
 Aristobulus Roma elapsus est 496
 Aristobulus iterū comprehenditur &
 Romā vinculus reducitur 327
 Aristotelis sententia de quodam viro
 Iudaeo 704
 Arbores fructiferas nūquam incidere
 religionis antiquae fuit 93
 Arca domini dei nostri 185
 Arcades 695
 Arce, arum, populi Agrippae subditi, cō-
 iuncti Raphaneis, tam terrae termi-
 nis, quam vitae conditione, quā nō
 quidem sub eodem rege sunt 779
 Archelaus accusatur 419
 Archelai regis astituta 521
 Archelai nauigatio 535
 Archelaus Herodis filius ex Malthae
 ce Samaritide 526
 Archelaus non regno, sed τῆς τοπικῆς
 χρίας ornatus est 417 τοπικῆς

autem hic nō pro loci (vt opinor)
 principatu usurpatur, sed pro qua-
 dam dignitate quae paulo inferior
 erat praefectura, cum hac in Topar-
 chias tāquam superius in inferiora
 diuidatur.
 Archelaus Herodi patri succedit
 407
 Archelai somnium 419
 Archelaus in Viennā delegatur ibidē
 Archelaus mox vt illā toparchian sus-
 cepit Iozanum de Pontificatu de-
 iecit, eiusque fratrem Eleazarum
 Pontificatui praefecit 419
 Archelaus Herodi in regni gubernā-
 tione vnanimi omnium fauore, mi-
 ro populi fragore, atque applausu,
 militum, ducūmq; gratia facile sibi
 conciliata, successit 407
 Archelai verba ad populū sibi applau-
 dentem, atque congratulantem
 408
 Archelaus ad Casarem nauigat 409
 Argenti tanta olim fuit copia Hiero-
 solymis quanta & lapidum 192
 Armais à fratre suo Danao Aegypti
 procurator constituitur 690
 Arphaxadai quondam dicebātur qui
 a nobis nūc Chaldaei passim dicun-
 tur 11
 Artabanus 424
 Artabanus auxilium implorat ab Iza-
 re 471
 Artabanus Parthus 438
 Artabanus rex filium habuit nomine
 Bardanem, cui regnum suum reli-
 quit 472
 Arcus dei, Iris putatur 6
 Armenia vbi arcae solutae reliquiae or-
 stenduntur 7
 Arsinoe regina 274
 Artaxerxes rex magnus 266
 Artaxerxis epistola ad omnes ab In-
 dia vsque ad Aethiopiam, centum
 vigintiseptem prouinciarum du-
 ces ibidem, de qua epistola vide bi-
 bli. in libro qui dicitur Hester c. 16
 Artaxerxis templum violatur 267
 Artis ferrariae primus inuentor 5
 Arx seu (vt verbo Graeco vtar) Acro-
 polis Gamatae oppugnatur 601
 Asina humana voce loquitur 80
 Asa rex 210
 Asacher pedum velocitate & corpo-
 ris agilitate, non solum supra homi-
 nes, sed supra equos atq; ipsos cer-
 uos, de quo vere illud quod de Ca-
 milla Vergilius protulit, dici posset,
 per summa volare Culmina & in-
 tactas nunquam laesisset aristas 149
 Asachel 170
 Asarcha 210

Asarcha Hebraice, penthecoste Grae-
 ce: latini verbo Graeco pro suorum
 tes penthecosten quoque vocant
 67
 Ascalon 120 fuit autē Ascalon vrbs
 nobilis Palaestinae quae & ipsa anti-
 quitus vna fuit de quinque Satrapis
 Philistinorum, separata quidem tri-
 bui Iudae per sortem, tamen nō res-
 tenta ab ea quia eius Satrapiae ha-
 bitatores superare nequunt
 Ascalonitae 120
 Ascalonibus Nymphæa seu arcensis
 simos lacus Herodes dedit, nec non
 & balneas, peristylia, tā opere quā
 magnitudine miranda constituit
 515
 Ascenaz 10
 Ascenazai quondam dicebantur qui
 nunc à Graecis Rhegini dicuntur
 10
 Asphaltites lacus Lyberienfis 618
 Asphaltites palus quae prius erat val-
 lis 14
 Aspar lacus 297
 Astrologiam & Geometriam nullus
 primū edificare potuit, nisi qui sex-
 centesimum annum esset natus,
 quem aetatis cursum multi (deo
 annuente) attingebant 8
 Assyrii postquam vicerunt Sodomor-
 um reges, qui in Assyria dominari
 volebant, ex regali principatu de-
 positos tributarios eos fecere 13
 Assyriorum & eorūdem principis ma-
 gna strages 232
 Assyriorum rex, Rasin regem cum suo
 exercitu circumueniens interfecit
 227
 Assyriorum rex Teglatphalassar om-
 nes Israelitas, totam Galaatidem
 regionē, multasque alias nationes
 subiugauit, suoque regno adiunxit.
 226
 Assyriorum rex Salmanasar castrame-
 tatur 229
 Assyriorum rex Sennacherib 230
 Assueri conuiuium 261
 Athrongas homo admodū ignobilis,
 nulla virtute morali praeditus
 nec ullius existimationis, hō, vt po-
 te qui pastor ouium fuisset, tantum
 fortunarum vi, & corporis vastita-
 te, & robore quodam agresti con-
 fessus ausus est in regni potentiam
 conspirare 414
 Aethiopiae rex Tarachen 231 dicta
 autem est Graece Aethiopia à vehe-
 menti solis ardore, vnde Cus quasi
 nigredo ab Hebraeis quoque dicta
 est.
 Anaris ciuitas aliquando à solis pasto-
 ribus habitata 709

I N D E X

Auleum cæteræq; parietū vestes tam mirabili artificio factæ, vt omnibus elementis colores earū responde- rent, figuræ aut omnibus cōpositis ex quatuor elemētis quæ in hoc mū- do inferiori continentur 637	Bacchides Iudæ cognito loco vbi ca- strametabatur in cantū opprimit, atq; eius milites in fugā vertit 295	Berosus Chaldaus Græce astrologia prodidit atque totā ipsorum Chal- daeorum philosophiam 701
Augusto succedit Tyberius 423	Bacchides Iudam superat atque inte- rimit ibid.	Bassius 137
Augusti Cæsaris tēplū atq; Aræ 368	Bacchides & Ionathæ bella 296	Beseleel vti filius de tribu Iudæ 58
Aula regis Hierosolymitani & eius ab- solutissima descriptio 635	Bacchides Ionatham obsidet 297	Bellum contra Israelitas 54
Augustus mēsis nomē, Hebraice Se- debath, Macedonice lochos, Græce Σεπτεμβριος 78	Bachi filius Baraia 181	Bellum contra latrones 346
Azarias pontifex 225	Bagatheus & theodestus eunuchi 265	bathiel filius Nachor 11
Azarias Danielis socius 243	Bala famula Rachelis, Iacob colloca- tur 23	Batus mensura septuaginta sextario- rum capax 182
Azarias ab Assyriorū rege abdenago vocabatur 243	Balaam diuinatio de populo israeli- tico 81	Banach 181
Azymorum solennitas quæ pascha di- citur 76. 235	Balaam asina locuta est 80	Banaïam rex 170
Azymorum dies 422	Balaam verba ad Balach 81	Banaïas genere sacerdos plerosque trucidat 172
Azoti vrbs 120	Balach rex Moabitarum 80	Basan 181
Azotum 104	Balleas assyriorum rex 13	Beniamin tribus quare fuerit dele- ta 104
	Balioram rex 13	Beniamin quasi reus captus 35
	Baladas rex Babyloniorum 233	Beniamitæ 101
	Ballas Sodomitarum rex 13	Beronice mater Agrippæ 432
	Ballas Assyriorum quoq; rex 13	Berosus 233
	Balath vrbs a Salomone condita 191	Berosus chaldaus 33
	Balneæ quondam gymnasia appella- bantur & sane merito: γυμνασια enim exercitiū est γυμνασια ἐν τῇ ἐκείνῃ, & inde ὁ γυμνασιος qui in quacunque re alios instruit & exercet, in nulla aut re magis cor- pora exercetur quā in balneis, quod vel manifeste ex ipsa sudoris exuberantia colligi potest 515	Berosus caldaica illustrauit 8
	Balaneotæ populi 516	Berematin urbem Isaac Abraham fi- lius cepit 21
	Balsama vni tantū terræ Iudææ hieri- cūtis nomine appellatæ concessa fuerunt 356	Burrus princeps militiæ 477
	Balthasar qui Daniel aliquādo pres- sertim apud Babylonios vocatus est 247	Bersabæ puteus Iudæ siue Simeonis 16. erat autem vicus magnus vici- nus à chebron miliario vergens ad austrium in quo & Romanorum mi- litum præsidium positum est à quo loco termini Iudææ terræ incipien- tes tēdebatur vsq; ad Dan ciu. quæ iuxta peneadē cernitur. diximus aut Bersabæ esse puteū quoniam hoc si- gnificat vox illa apud hebræos quæ admodum & apud nostros poetas styrx iurissuradi lacus de qua Ari. in prin. metaphisicorum. sic quoq; Ber- sabæ puteus iurissurandi fuit eo quod illic Abraham & Isaac fædus iurantes ferierint cum Abimelech.
	Barathias vir magnæ authoritatis in Repubblica 227	Bethel ciuitas vbi Saul cum suo exer- citu morabatur 127
	Baris quid fuerit apud antiquos 202	Bethel hebraicæ hostias significat 22
	Baris mons 7	fuit autem bethel vicus in duodeci- mo ab Aelia lapide ad dexterā ciui- tatis Neapolim, quæ primo Luza. la- mygdalum vocabatur, post aut la- cob bethel de nominauit. fuit & a- lia vrbs nomine Luza quæ cecidit in sortem filiorum Ioseph iuxta Sa- chem in tertio lapide Neapoleos, sed de hac non loquitur hic Iose- phus 422
	Baruch scriba & discipulus Hieremiæ de medio tollitur cū suis scriptis 236	Bethlehem ciuitas David in sorte tri- bus Iudæ 197 fuit autem hæc ci- uitas in qua dominus noster atque saluator natus est, in sexto mila- rio ab Aelia cōtra meridianam pla- gam, iuxta viam quæ ducit euntes chebron, vbi & sepulchrum Iesse
	Bardani Artabani filius postquam re- gni paterni gubernationē à patre suo suscepisset, Romanos bello in- festare parabat, quod ne fieret, par- thi cum interemerunt dederuntq; regni moderationē fratri suo Do- tarzi 472	
	Bardana Romanis bellū intulit 472	
	Barbarorum insidiæ 335	
	Barzaphanes satrapa parthorū 502	
	Berezel 167	
	Berosus historiographus 252. 243	
	Beronice postquam spreuerat aziazū & felicem maritos, tertio quoque Palemonē Lycis regem ob immo- dicam coeundi voluptatem, & fre- quens venerei actus desyderium, repudiavit 476	

INDEX

& David ostenditur. & mille circiter passibus procul, turris Aderi. gregis quodam vaticinio dominicæ natiuitatis cōscios faciens. hoc enim vox illa Hebraicæ sonat. appellatur autem hæc semper Bethlehem Iudæ, ad differentiam alterius quæ est de tribu Zabulon.	Chadam militū princeps	158	quæ hoc nomen sortita sit	704
Bethsamis vicus 291. fuit quoque ciuitas sacerdotalis in tribu Benjamin quæ in hunc vsq; diem mōstratur redeuntibus ab Eleutropoli in Nicopolim, vndecimo miliario cōtra orientalem plagam, dicitur autem à Græcis <i>Βηθσαμ</i>	Chacad filius Samad	181	Caleph & iesus	71
Bethsura incenditur, & omne masculinum eiusdē vrbis quod excessit peritiam iugulatur	Cadmus milesius	695	Callias	684
Bibaste quid sit	C. Caligula cōiuratione opprimitur, erat enim qui in eū cōspirarāt	449	Chalcis ciuitas	324
Biblia legunt ducenta præputia	C. Cæsar sexto. Pro Herode ad Hyrcanum mittit	499	Chaldæi olim dicebantur arphaxadæ	11
Biblia à Iosepho dissentiunt in nomine	C. Cæsaris munera pro dedicatione vrbis cæsareæ	379	Chaldæorum discipulæ multe nationes	695
Biblia quas historias nō cōtineat	C. cæsaris & agrippæ literæ pro Iudæis missæ ad prouintiarū præfides atque earumdē archetypus	381	Chaldæi geometriam & astrologiam in Aegypto disseminarunt. Aegypti aut ad græcos transtulerūt	13
Bibliorum translatio & eorum inter pretes septuaginta	C. cæsaris herodisq; recōciliatio	389	Cænaculi ruina	508
Biblon vrbis ab Herode resecta & restituta	C. cæsar quater imperator, quinquies consul, abeunte penē Aetate ad finem vsque dictator verba fecit de iure hyrcani alexandri principis sacerdotum, & gentis Iudaicæ rectoris	334	Chananeorum dynasta qui patria lingua iustus rex appellatus est, Hierosolymorum conditor primus & primus itidē sacrificiorū institutor	634
Birziton villa, prope quam Iudas castrametatus est	C. cæsaris & Arabum gesta	386	Chariathiarim ciuitas bethsamitis cōfinis	121
Bithynia ciuitas	C. domitius caluinus	344	Cham filii & eorū progenies innumere	10
bitthoravrbis quæ Salomō cōdidit	C. asinius	ibidem	Cambyfes quantum regnarit	251
Booz ingētis cuiusdam columnæ nomen erat	C. norbonii flacci epistola pro Iudæis	381	Cāpania regio & eius dicarchia	448
Booz Ruth uxorem duxit	C. cæsaris decreta pro hyrcano	333	Campus magnus	618
Bobus terram, & nō pluribus seminibus eandē terram saturandā tanquam ex religione acceptū constanter obseruauit antiquitas	C. cæsar munificentiam magnam erga herodem ostendit	513. 369	Chanaan terræ natura	100
Bocchor rex	C. cæsar de Aegyptiis nobilem victoriam reportauit	330	Chananæi populi 12. sunt aut sic dicti à chanaanæa regiōe, chanaanæa aut regio sic dicta est à chā idolo Moab illic collocato, illius vero regionis terminus quā vergit in Sidonem Lisa est ab hebræis dictus	11
Bocchoris Aegypti quondā rex	C. cæsar hyrcano sacerdotii principatum contulit	ibidem	Chananeus filius cham	11
Bocchor vicus quidam erat nō longe distans à Hierosolymis	C. cæsar Antipatrum ciuitate Rodonauit atque eiusdē τῆς αἰτίας imunitate	330	Candelabra	185
Bocchorus de tribu Benjamin	C. Cæsar reddit Herodi ciuitates quas ille Cleopatraz infidiis, perderat.	362	Canthari Arci	184
Bos deus	Caii literæ ad Petronium	442	Catheus filius Chanaam	11
Bos cornupeta	Caii magna crudelitas & arrogantia	448	Capernaum fons amoenissimus	597
Botrus quæ ciuitas, & à quo fuerit ædificata	Caii mors omnibus grata atque exoptata	449	Cumani exilium	976
Brachus	Caii diligentia aduersus admonitiones phariseis	439	Cappadocia quō apud antiquos fuerit appellata	10
Britannicū & Octauianū liberos habuit	Caii magna atq; incomparabilis doctrina & ingenium	460	Cappadoces olim dicti sunt moschiani	10
Claudius Cæsar ex Messalina uxore quā ipse interfecit, habuit & alia filia vocatā Antoniam sed ex alia quoque uxore dicta Petronia	Caius tam erat superbus vt se dei magnum fratrem in medio templo, omnibus astantibus iactaret atque alia multa verba & facta flagitiosa faceret atque committeret quæ tibi legenda reliqui	fol. 448	Capitulum pro eo quod frequentius latini caput dicūt	706. 521
Britannicus clam à Nerone interfec-tus est	Caius magnam fecit stragem	449	Captiuus manus succinduntur	649
Brutus & Cassius cū Antonio & Cæsare pugnarunt	Chaius Ieshali vulnere læsus genu flexo decedit, omnesque circūstantes procubentē, aut pedibus, aut gladiis, aut manibus ita oppresserūt vt ex tempore inuitus animā redderet	454	Charra ciuitas	12
C	Calani populi sic dicti, Iudæi quoque vocati sunt, non quod Iudæi aut natione, aut patria, aut religione sint. sed quod illam regionem incolant		Castella in ambitu murorum	651
Ain hebraice possessionem generaliter sumptam significat quemadmodum et τὸ κτήμα aut κτήσις apud græcos			Castellani	683
			Castomachi vrbis diruitur	291
			Cassius à 329 vsque ad	340
			Cuspius fadus in Iudæā mittitur	468
			Chæreus claudio inimicus	462
			Chereas & lupus morte multatur	463
			Chæreus Caio infidias parauit	449
			Cæsarea quid sit apud Rom.	10
			Cæsar ingreditur templi adyta	666
			Cæsarem, Germani vlti sunt	455
			Cæsariensium odium in Iosephū	592
			Cæsonia caii coniunx	459
			Cæsonia coniunx caligulæ cum suis filius occiditur	ibid.
			Cæsarū innuerabilis multitudo	207
			Cecinna deficit à vitellio	626
			Chelesyria quid	704

INDEX

Geltæ armigeri habentes Tagma. i. (vt Hispanorū mos fert) in aciem semper dispositi dum belligerantur dū est, nihil aliud enim est tota agmina quam ordo, acies, contuberniū. atq; etiam solet vsurpari pro toto agmine, sed hic pro bene constituta acie capitur tagma enim (vnde illud descendit) militum auctores atq; imperatores dicuntur 455	Cusardus Assyriorū rex castra posuit contra Hebræos 107	Daniel propheta scripturam explicat. 247
Gestus cum multis ex Antiochia copiosius Iudæos omnia depopulaturus innadit 566	Claudius quo suscepit imperiū 457	Danielis prophetae autoritas 248
Gestus callidū ac maturū consiliū. 568	Claudius in imperatorem à militibus deligitur 460. 461	Daniel phantasios scopos quasi catta phantasmata scopon apparuerunt. nullie multæ & miræ laræ ac prodigiosi aspectus corpora 249
Gestio exercitus ductori nō bene succedit 568	Claudii perturbatio magna 460	Danizæ populi 101
Gestius aufugit ibidem	Claudii ob amorē Agrippinæ vxoris Alteram vxorem interfecit nomine Messalina 477	Daphne Syriæ locus vbi Saturnus militiæ præfectus atq; militū imperator fuit 394
Genex de tribu Iuda 107	Clearchus Arist. discipulus & peripateticorū nulli secundus 704	Darius Iustaspis filius regnum eius omnium consensu suscepit post mortē Magorum 252
Cherubim duo 184	Cleopatraz malitia & Herodis virtus 355	Darius questionē suis cubiculariis ac domesticis proposuit 252
Cherubim 177	Cleopatraz nuptiæ & Antiochi 280	Darii munificencia in Iudæos 253
Cethim filius Iani 10	Craffius 329	Darii epistola ad præfectos 256
Cilicia olim dicta est tharsus 10	Craffius gesta apud Parthos, Iudæos, & cæteras nationes 328	Darda filius Samad vnus ex peritissimis habitus est 181
Cynocephalus pro deo colitur & adoratur 708	Crateræ 185	Datan & Abirom Mose iusta ratione persecutionem patiuntur 732
Cyprus 515	Crocodilus pro deo adoratur & colitur 708	Datan 75
Cyprus insula olim cethima dicta 10	Crucida quis fuerit apud Iudæos. 319	Dauidis genealogia. i. de generatione origine dauidis sermo 117
Cythis 10		Dauid filius iessæ pastor ouium in regē inunctus eligitur 132
Cuitas omnium prima 5		Dauidis monomachia. i. duellū quod a solis geri solet 133
Ciuitas fugitiuorum 84		Dauidis & Ionathæ iuramentum 137
Ciuitas Hierosolymorum triplici muro erat circumvallata 633		Dauid Abigail duxit vxorem 143
Circūcisio variarum gentium 198		Dauid sex filios ex totidem vxoribus habuit 150
Cyrus rex, Iudæorum captiuitatem relaxat 250		Dauid amore bethsabee capitur 158
Cyri regis epistola ad Syriæ Satrapas ibidem		Dauid Absalom reuocat 162
Cizicē tota historia à 316 vsq; ad 330		Dauidis luctus super Absalom 167
Cythara quot chordis sit satis canora 171		Dauid secum semper habuit viros fortissimos 171
Codolochomorū Assyriorū dux 14		Dauid quantum & cum quāta laude vixerit 178
Coniugium & eius solennitas 72		Dauidis sepulchro opulentissimi thesauri fuerunt reconditi 178
Coniurati voce in curiam emissi exagitantur 452		Dauidis sepulchrum vndique confossum patet 311
Cophinum flumen 12		Dauidis potentissimus 732
Core cum dacentis & quinquaginta excursus est 75		Dauid omnium Iudæorū primus hierosolymorum regnū habuit & gubernauit 674
Core inuidia in Mosē & tota eius historia 74		Dauidicum castellum 634
Corui dei gratia pascunt Helia 202		Dauid templum ædificauit in monte Moraim vbi Abraham filium suum Isaac immolare dei iussu parabat nisi qui iusserat deus omnipotens (vt nolens mortē peccatoris, sed tantū volens quid abraham erga se habere animi cognoscere) obstinisset 17
Certamen quinquennale 379		Datid rex periculum mortis quod se penitēro à Saul sibi imminēbat, effugit. post autem cum dei gratia ita se. vtique haberet, vt facile de Saul Dauid quod vellet statueret & efficere, ne verbo quidem rari
Ghoerilus poeta antiquissimus 703		
Corona pontificis 62		
Corona aurea 185		
Gorus mensura species est continens quadraginta quinque modios cōes. at Ieros vtro decem tantum 367		
Colim Balam aduersus Israel 82		
Colloliū virginū indumentū erat talarē & manicatū veluti pudicas virgines decebat 161		
Cultus divini religio veteris & abscissa 742		
Cursari appellati sunt Aegyptii 10		

INDEX

pernitiosum aduersarium læsit. 135
 Davidis sepultura 310
 David fidei pupillæ atq; adeo totius religionis custos constituitur 151
 David audiens interitum Abner grauissime ingemuit duplicesq; ad sydera palmas tendens, deo gratias agit 151
 David Epytaphia elegiaca & miseranda iubet apponi sepulchro Abner Amici sui 151
 Debora prophetissa quæ chanaanos liberauit à captiuitate 108
 Dei nostri IESV CHRISTI frater Iacobus dilapidatur 480
 Dei opificium in homine formando 732
 Dei miraculum in bello quod gerebat Ptolemæus Phiscò in Iudæos, cum enim soluisset atque irritasset bestias syluestres inebriatas in illos, dei gratia, in seipsum & in suos amicos bestiarum suum furorem conuerterunt 715
 Dei summa prouidentia erga Petronium 442
 Delphicum templum. I. apollinis, exarsit 720
 Demetrius occiditur 299
 Demetrii & philippi fratrum duellum 319
 Demetrii gesta contra iudam 293
 Demetrii regis epistola ad fratrem suum Lesthenium 393
 Demetrius phaleræus 715
 Demetrius à parthis capitur 309
 Deorum proprie est imperare, consulerè, gubernare, prouidere, non hominum 436 quod vel Scythi ipsi, aut Garamantibus persuasum esse Cicero libro (ut opinor) tertio de legibus asserit idèq; nemo est qui non censeat honorandos esse deos ut Arist. testatur in lib. 1sa παρ' Αριστινόν cū dicit hoc non esse problema an di sint venerandi quandoquidem in vtrunque partem verti nequit, cum nemo sit tam demens qui id neget 436
 Descriptio turris Babylonice 9
 Deus verba fecit ad Abraham 14
 Deus obedientia potiusquam superstitione sacrificiorum religione delectatur 131
 Diagoras 729
 Diaphanes regius notarius supra omnes astutus ad aliorum effingendam literam atque ad id propè natus homo audacissimus ut cuiuslibet manus literas percillide imitaretur & ob id postremo occisus est 523
 Dionysio Tripolitano deterior 324 hoc casus in proverbium ex summa

illius hominis malitia desumptum
 Diluuii tempus 6
 Diluuii quadiu duravit super terram 7
 Diluuii qui & quot scriptores metionem fecerint 7
 Diocles historiographus 246
 Dina filia Iacob 25
 Dinæ stuprum à fratribus vindicatum 26
 Diophantis pseudographos 388
 Diglath 4
 Dineas qui postea Aretas dictus est Oboda in regni gubernatione succedit 387
 Disidium magnum ob pontificatum exortum 480
 Distros quid sit apud Macedonas. 267
 Domicius populi restor 627
 Domitianus 681
 Dora ciuitas id phœnice iuxta montem Carmelum 496. 719
 Dorienis deus Apollo 719
 Doris Antipatri mater 528
 Doris ex Herodis vxoribus una 501
 339
 Dorotheus 176
 Dosithei summa perfidia erga Hyrcanum 359
 Dotham vrbs 213 dicta quoq; & dothaim, est autem dothaim locus ubi Ioseph fratres suos pecora pascentes inuenit, ostenditur locus ille hodie in duodecimo à Sebaste miliarum contra Aquilonis plagam
 Demetrius regis Bibliotheca præfatus 272
 Demetrius Gadanensis 495
 Demetrii epistola ad regem pro transcribendis libris iudaicis 273
 Demetrii epistola ad Ptolemæum de eadem re 299
 Demetrius capitur 307
 Duellum plusquam civile utpote quod inter fratres gestum sit 319
 Draconis leges 695
 Drusilla felici nupta fuit 476
 Drusilla postea contempto Aziato felicitatis nuptias secuta est 478
 Drusilla Asiato nupta 476
 Drusus turris sic appellata à druso Cæsaris priuigno 369
 Drusus Tyberii frater 432
 Drusi antonia coniunx 433

B

Bal locus ubi IESVS (ut Moses prædixerat) exercitum distribuit 100
 Eban vnus ex vndecim filiis Davidis filius 153
 Ebron ciuitas antiquissima quam habitauit Iot 13

Edom apud hebræos idem est quod apud nos rubrum, fuit autem Edom cognomentum Esau 26
 Eglon rex Moabitarum ab Loth iuvene fortissimo interemptus est, quod Israelitas dura seruitute affligeret 108 fuit quoque Eglon ciuitas quæ alias Odella dicta in tribu Iudæ, sed de hac non loquitur Iosephus
 Elam persarum principes Elimitas primus instituit 11
 Elana ciuitas & eius situs 191
 Eleazari pontificis & sacerdotum principis epistola ad regem Ptolemæum pro Iudæis 274
 Eleazarus latronum princeps 475
 Eleazarus quidam insigni fortitudine excellens 585
 Eleazarus suadet zelotis ab Idumæis petere auxilium 608
 Eleazarus ficariorum princeps 659
 Eleazari oratio ad deum 735
 Eleazarus qui iam dæmones in corporibus hominum inclusos abiebat 181
 Eleazarus pontifex 1
 Eleazarus filius ananiæ pontificis 480
 Eleazari filius Dodi 171
 Elæon mons 731
 Eliel vnus ex vndecim filiis Davidis 153
 Eli sacerdotis tota historia 119
 Eli sacerdos 119. 139
 Eli quos filios & quibus moribus ac vita prædictos habuerit 117. 139
 Elidenfes 516
 Elifal vnus ex vndecim filiis Davidis 153
 Elimelech 171
 Eliseus 367
 Elonis filium habuit Ada 20
 Elon socer Esau 20
 Elon filius zabulon 39
 Ellum vnus ex vndecim filiis Davidis filius 153
 Elon de tribu zabulon post Absanem 113
 Enaretes delator 188
 Ennaphin vnus ex vndecim filiis Davidis 159
 Endor ciuitas 144
 Epaphroditus bonarum literarum amatissimus huius historie scribenda Iosepho author & impulsor fuit 1
 Ephesiorum decretum sub Indice Menophito prima die mensis Artemisii 337
 Epiphanes 249 dictus autem est epiphanes quasi præclarus ab epiphania no quod est illustro ostendo, inde epiphanis illustris

I N D E X

Ephorus historicus 8
 Ephot vestimenti genus 62
 Epiphania 11
 Epilogus seu brevis complexio omnium quæ à Iosepho totis 20 libris dicta sunt 483
 Ephraim 161. Erat autem locus iuxta desertum ad quem venit dominus deus noster IESVS CHRISTVS cum discipulis suis 5
 Ephraim Heb. restitutione significat 32
 Ephramitz 104
 Ephrata locus sic ductus 25
 Ephre regio vbi sepultus est Gedon principatu (quem administrabat) deposito 111
 Ephron agrum suum vendidit Abraham 19
 est autem & ciuitas Ephre ab hoc nomine Ephre sic appellata, i tribu iuda contra septentrionem in vicinissimo ab Alia miliario
 Esau liber 743
 Esau maximum habebat affectum erga filium suum Isaac 205
 Esau 21
 Esau quando dictus est Edom 26
 Esau patris benedictio praeipitur 20
 Esau cum Iacob habitacula partitus, principatum vendidit 26.26
 Esau venatio 21
 Esau Berseremah, Ismaelis patri filium duxit uxorem ibidem.
 Esseni & pharisaei 570
 Essenorum ἑσσηνοὶ i. hereses & instituta 541.421
 Essim hebraice, το λογικον græcè, latine rationale dicitur 620
 Eschon puteus 20
 Esdras scriba acceptus à Xerxe literis venit Hierosolymam 258
 Esdras sacerdos 758
 Esdras consulto Achanomio abdicat alienigenas sacerdotum: & leuitarum uxores 257
 Esdras illos criminatur qui præter legem consuetudines alienigenas duxissent uxores 259
 Esdras moritur 256
 Esdras locus sic dictus 60
 Estius Phoeniciæ, dispositus 8
 Eua omnium viuentium mater interpretatur 3
 Eua, & per eam omnis femina quæ poena fuerit mulctata 4 & Genesios. capi. 3.
 Eua quomodo fuerit inducta et Paradiso expulsa ibidem & Genesios. c. 3.
 Eui Rex Madianitarum cum aliis quatuor eiusdem patriæ regibus, & cum suis exercitibus, perit 84
 Euila & Euilai 11
 Euilai ab Euila dicti sunt nihilominus tamen Getuli quoque appella-

bantur ibidem
 Eunuchi tres qui odium filiorum in patrem Herodem consiatum confessi sunt 383
 Euphrates foras Hebra. sonat Dispersionem 4
 Euratus couis 523
 Eurycles. delator filiorum Herodis 387.522
 Euphrates flumen iuxta quod Narchaon Aegyptiorum rex castra posuit Medos & Babylonios debellaturus 235
 Euphrates vnus ex quatuor fluminibus Paradisi. 4. & Genesios. c. 2
 Eulychus Agrippam accusat 434
 Eutychus quidam furti reus atque delationis factus est 432
 Euxinus pontus in quo Ionas a cetore est euomitur 223
 Exortatio pathetica qua boni imperatores solent suos milites reigrauitate confortatos & magno timore percussos erigere ac excitare, quali quondam dicitur usus ingeniosissimus, omnium tamen (quos terra tulit) deformosissimus Thireus 688
 Ezechias sacrificia à longo tempore intermissa reuocat 228
 Ezechiel 234.743
 Ezro vnus ex quatuor filiis Ruben 38

F

 Fabius Centurio Hierosolymorum muros conscendit Pompeiorum bem obsidente 494
 Fabrica totius templi quanto artificio constet, & quam sumptuose fuerit ipsum templum constructum 183
 Fadus Theodam occidit 474
 Fadus vir præclarus, & integra eius historia 469
 Fames maxima Claudio rege 67
 Faustus Cornelius Syllæ filius primus murum ausus transgredere, & post eum Centuriones duo 494
 Fanum 636
 Felix Pallantis frater Præses Iudææ constituitur 476
 Felici nubit Drusilla 476
 Felix superatur 506
 Filii Sem quot & qui fuerint: quorum aliquos recensimus, alios vero legatori reliquimus videndos fol. 11
 Filios fratris defuncti quis sit accepturus 90
 Filios pro parentibus non esse puniendos 92
 Funeralium virtus 725
 Furius secutus est Faustum 494
 Furtum 91
 Flumina quatuor paradisi ab vno totam terram irrigant derivata, quorum

nomina tam Græca quam Hebraica inuenies partim in hoc nostro indice, secundum ordinem alphabeti partim fol. 4
 Flumen inter Raphanazas & areas est, quod cum sit omnium maximum & saepe exundet: nihilominus sex: 10 quoque die deficit, locumque tam siccum ac si nunquam fuisset illic aqua, relinquit: & post supradictos dies incipit more solito fluere, vocaturque à Iudæis Sabbaticus, nomine defumpro à sacro Iudæorum septimo die sabbato dicto 679
 Florus bellum excitat, & ad bellum omnes inflammant 553
 Flori dolus 554
 Flori execranda perfidia 552
 Flori malicia insignis 482
 Frater fratrem in templo ob sacerdotii controuersiam interficit 268
 Fratrum intestinum bellum 312

G

 Gabaa tribus Benjamin 105
 Gabanitz aliorum casu territi fœdus feriunt cum Hebræis 98
 Gaber 181
 Gabini gesta contra Alexandrum 327
 Gadara ciuitas 496
 Gad filius Iacob 23
 Gad propheta David 173
 Gadarensum fuga 617
 Gadarensum tredecim milia occidit ibidem
 Gadiani se dedunt Vespasiano 616
 Galaad mons vbi, & vnde sic dictus sit 25
 Galaaditis regio ibidem
 Gallium ciuitas 143
 Galilæi deficiunt ab Herode 348
 Galilæi ab Herode quomodo fuerint subigati 345
 Galilæa terra admodum fertilis & optima 576
 Galilææ terræ plenissima descriptio ibidem
 Gallus agnominis Cestius 552
 Galba imperator 620
 Galbæ mors 622
 Galgala loci nomen est apud Hebræos significans libertatem. 97.169
 dicitur autem hic locus ab aliquibus Golgol, est autem ad orientalem plagam cis Iordanem, vbi IESVS secundum populum circūcidit, & pascha celebrauit, & vbi deficiente manna triticeis panibus coepit vii Israel
 Est autem secundo ab Hiericūte miliario, vbi multæ antiquitatis reliquæ etiam nunc conspiciuntur, fuit & alia galgala iuxta Bethel sed non hæc cuius meminit Iosephus loci sui præscripto

- Gaza captus fuit, & Gazæorum mille superati 317
 Gaza vrbs 120
 Gedeon quomodo populum ab Amalechitis liberavit 109
 Gedeon 109
 Gedeoni per somnium deus apparuit ibidem
 Gedeoni cōsulit deus quod facilius vincat hostes etiam cum paruo admodū exercitu, illo tamē ex potu aquæ delecto, qui modus examinandi hominum animos tunc primo inuentus fuit 110
 Gedō sāsī filius de tribu Manassæ præ nimio honore quē ab hostibus habebat, nō ausus suas segetes in arēā portare, domi torcularibus confraſſa trumentorū siliqua, grana excutiebatur, hoc aut potius ut pauperibus subueniret quā ut sibi, quo facto dei gratiam promeruit ibidem
 Gellius Antonii amicissimus 352
 Gemalæ vrbs situs 598
 Genesiarum terrarum omnium Iudaicarū sanctissima 597
 Germanicus veneno periit 424
 Germanici & Claudii mater Antonia 432
 Germanus augurū & ominum interpretis 434
 Germanici laus 435
 Germani ad Casarem vlciscendū armanantur 455
 Germanorum in theatrum irruentium impetus 456
 Germani pacata iam sanguinis circa cor ebullitione, quiescunt, & à coepto impetu desistunt 457
 Gentium omnium & linguarum discretio ac diuisio 9
 Gerasenorum mille iuvenes occisi 620
 Gerasenus nouæ coniurationis princeps 620
 Gersus quid sit 4
 Geth ciuitas 144
 Gatham vnus ex quinque Eliphaz filius 27
 Getho vrbs 120
 Getholiz reginæ dignissimus interitus 220
 Getulii populi, alio nomine dicti Euis lei 11
 Gigantū, Iobolē qui subuerterint 14
 Gigantum proles vbi fuerit 171
 Gyon paradisi fluuius 4
 Gimon propheta mittitur ad Baalam 201
 Gison Hebraice, latine maceries dicitur 185
 Giscala à Tito capitur vbi admirabilis ciuitatis mulierū, vagitus infantium, senū querelæ, plebis strepitus cum timore, atque horrendæ omnium perturbationes fuerunt 603
 Gobolitis, Idumæa dicta est 27
 Godoli principi Iudæorum ab alio principe nomine Nabuzardam illata mors 241
 Godoliz interitus, in cuius causa Ismaelis malicia fuit 242
 Goliath 133
 Gocharzes quāprimum successit fratri suo Bardani in regni gubernatione à Parthis deuicitur, cuiusque principatus alteri eiusdem fratri, nomine Vologesi datur 472
 Gotholiz reginæ nux 221
 Gnidius Agatharchides historicus 271
 Guta oppidum munissimū capitur à Machera 348
 Glaphyra Alexandri vxor 519
 Glaphyræ mors 420
 Glaphyræ somnium & eius interpretatio 541
 Grachus princeps quorundam militum 413
 Grandinis oppressio 47
 Gratus miles 460, 537
 Gracii didionum dulcorem tantum perquirentes, auriumque delectationem captantes, utpote qui Asiaticas nimiumque teretes aures ad sermonem haberent, omnia quantum aspera ac barbara vocabula Attico sermoni apta reddebant in quam Iosephi sententiam doctissimus Astunica author Hispanice descendit in annotationibus contra Erasmi R. earores conscriptis
 Græci aliena pro suis vsurpantes vendebant 9
 Græcorum omnia noua 694
 Græcorum erroris causa 695
 Græci nō fuerunt nimis antiqui, nec literarū cognitionem oportune consequi potuerunt quāuis se à Cadmo & Phœnicibus didicisse gloriarentur & ita factū est ut apud eos Hebræorum facta non sint celebrata 696, 694
 Græci Historici vsque ad deo fuerunt leues ut tunc se mira gloria dignos atque longe verissimos putarent cum quædam aliter, quā alii dixerant, conscriberent 695
 Græcorum simplicitas in scribendo antea facta ut cum nec interfuerint, credant tamen cuius referentia, omniaque tradant tanquam verissima quæ sibi velut per somnium accepta ex quouis sciscitantes persuaserunt 696
 Græcorum scriptorum catalogus 70
 Grypus (quo nomine Antonius quoque aliquando appellatus est, insidius atque prodicione Herodiani prosternebatur
 H
 Heber pater lectam Iudæorum proauus 11
 Heber filius Sala aquo Iudei denominationem accipientes Hebræi dicti sunt. 11. aut potius (quod alii malunt) ab Hebræus. i. transitor, transierunt enim pedibus siccis mare rubrum & Iordanem
 Hebræorum bellū contra Chananæos infelicitate tamen gestum 73
 Hebræi licha mulierem appellant 3
 Hebræorum sermo incipit 11
 Hebræi peperit regis edictum cum leuere se aduersus Israelitas habebat 40
 Hebræorum dux & patronus Moyses cum videret omnes Hebræos ab Aegypto circuncinctos & loci asperitate detentos (non enim poterant transire mare rubrum nec hostium alio modo effugere manus) coepit deo supplicare pro toto populo ut ostenderet eis viam quam progredierentur 49
 Hebræis mare rubrum dei (gratia foris la virga percussione viam tribuit, terra que repente qua cuncti transgrederentur, patuit ibidem.
 Hebrum ciuitas quam cum aliis tabernaculis Esau & Iacob fratres, Isaac filii, diuiserunt 26
 Hebron vrbs ædificata à Roboā 197
 Hecataeus Historicus 12
 Helechana vir leuita Ramatha ciuitatem inhabitans Duas habuit vxores, quæ autem illæ fuerint, aut quæ earum nomina atque progenies vis de folio 118
 Helena Adiabænorum regina, Monobazi autem & soror & coniunx cum suo filio ad Iudaismum conuersa 470
 Helenæ monumentum 633
 Helias Probat suum deū experimentis, ut in eius cultum profanos (qui omnes in montē Achab conuocati erant) inducat 203
 Heliaz habitus 211
 Helias propheta factus est 205
 Heliam corui pauerunt 202
 Heliaz iussu cuncti pseudoprophetae perimuntur 204
 Helia, deum omnipotentem orante, imber (quem ipse Achab prædixerat) vberimus decidit ibidem
 Heliaz propheta deus apparuit 211
 Helias flammam ardentem de coelo suis precibus impetrauit, ut illos viuos exureret qui se vi apprehensum ad regē ducere volebant ibidem
 Helias iterum milites impuros id se

INDEX

missos vt cum de monte (in quo erant deicerent ad regemq; vel uolentem adducerent simili pri- ori flamma de coelo veniente ex- iit	ibidem.		
Helias de suis inimicis vlciscitur	211		
Heliam tertio rex Achab ad se venire iussit misitq; (vt cum vel nolentē adduceret) tributum plebi cum suo satellitio, qui cum ad Hebā ve- nisset non vi, sed precibus id facile impetravit sicq; cū Helia ad regem incolumis rediit	212		
Heliam regi Achab mortē mox adfu- turam ob singularem eius nequitiam prædicit	ibidem		
Heliaz finē ac eius vitæ à corpore se- parationem nemo potuit compre- hendere, fuit enim inuisibiliter ad cælum delatus	212		
Helisæi prophetia	212		
Helisæus hostes ad regem Ioram de- ducit	214		
Helisæi sepulchrum tam diuinam ha- buit virtutem, vt mortuos superim- positos, viuos redderet	223		
Helum vrbs ab Roboam ædificata	197		
Helmodad	11		
Hemfanza apud Babylonios quid sit	61		
Hercules è lybia auxiliatū venit filiis Abrahæ, quo facto filiam Iaphran, Hecæam nomine duxit vxorē	19		
Heremus Capiro	432		
Herennias Agrippæ creditor	431		
Hereses tres in populo Iudaico	306		
Herodes reconciliatur	390		
Herodes iterū accusat filios & simul eos condemnat	390.391		
Herodes Tyronē atq; alios primates in custodiam dari iubet	391		
Herodes Aristobulū & Alexandrū fi- lios Iaqueo vitā finire voluit	392		
Herodes apud amicos accusat Phero- ram & eius vxorem	396		
Herodis morbi immedicabiles	405		
Herodis testamentum	407		
Herodis mors quādo, & quādiu idē regnauit	407		
Herodes Tyberiadem cōdidit	423		
Herodis vniuersum genus	429		
Herodi pontificem creandi potestas data fuit	470		
Herodes Syriæ præficitur	500		
Herodes Romanū agit	504		
Herodes cum Romanis Hierichūte vadit	506		
Herodis victoria	509.506		
Herodis bona fortuna	509		
Herodis vxores, liberi, & conubia	526		
Herodes Herodis filius ex Mariammē			
Pontificis filia	ibidem		
Herodis pompa funebri	534		
Herodis dissimulatio	554		
Herodes tam vehementi amore pro- sequebatur vxorem, vt penē ab om- nibus infans existimaretur	554		
Herodis summa virtus	555		
Herodes Cleopatram interficere diu- initumq; cōgitauit, amicorumq; precibus restitit	556		
Herodes Cleopatram in Aegyptum duxit	ibidem		
Herodis fuga in Idamæam	541		
Herodes Sebastiam ædificauit	565		
Herodes theatra & quinqueualia He- rosolymis instituit	505		
Herodes Catalogum militū dele- ctum facit contra Arabas	557		
Herodis eiusque filiorum dissidium	384.376		
Herodes impius in duos legitimos fi- lios	376		
Herodis summa prudentia	31		
Herodē in bello Machera iuuat	335		
Herodis vxor Doris	501		
Herodes ad Antoniū properat	335		
Herodes tam graue & tam immatu- rum telum effugit, vt pro miracu- lo habitū sit, & sic existimatus fue- rit Theophilus, dei amator	336		
Hérodes tandem læditur	336		
Hérodes cum fratre suo à M. Anto- nio Iudææ Tetrarcha constituitur id est tenens quartā principatus partem	340		
Herodes tota Galilæa potitus est	346		
Herodis industria cōtra latrones ibi.	ibidem.		
Herodis nuptiæ	ibidem.		
Herodes templum defendit à mili- tibus	350		
Herodis magnificentia erga Aristobu- lum	352		
Herodes Hyrcanum Dosithæi perfis- dia falsum atq; sua ipsius spē fru- stratum interimie	360		
Herodes Cæsaris gratiā atq; fauorē promeritus ab eo honoratur	361		
Herodes etiam in amicos sauit	364		
Herodes persecutionem à decem ci- uib; qui contra se conspirarāt pas- sus est	366		
Herodes populi gratiam (vt qui po- pularis esset) meruit	367		
Herodes sacerdotis cuiusdam filiam ducit vxorem	368		
Herodis concio	511		
Herodes filios suos Romā mittit	368		
Herodes hoc iuris omnibus in fures esse voluit vt tanquam serui, de- prehēsi venderentur	373		
Herodes iterū occurrit Agrippæ ve- nienti in Asiam	374		
Herodes redit Hierosolymam	376		
Herodis & filiorum suorum recon- ciliatio	379		
Herodes Agonotheta dictus est, 381. erat autem Agonotheta qualis τῶ ἀγώνος ὁ τεύχῃ, s. i. certaminis di- spositor, seu præfectus: & qui pre- miū in quolibet ludo certantibus proponere sic quoq; dicebatur	382.		
Herodis fratri suo succenseret	382.		
Herodi sui filii venena parabant	397		
Herodis & Pheroræ filii reconcilia- tio	385		
Herodis amici se ipsi inuicem accusa- bant salutis suæ iam propē disiden- tes	384		
Herodis obsides Antigonus et Hier- osolyma	345		
Herodis sepultura	407		
Herodi Cæsar diadema in signum magni honoris imposuit, s. i. erat autem diadema regum quoddam ornamentum quo caput obuiuciri solebat πρὸς δὲ τὸν δαδὶ, s. i. ab eo quod est ligare & obuincire dictū, fuit quoq; reginarum vt Plutarchus testatur, sed de hoc vide Baysum i libello de re vestiaria	fo. 7		
Herodes nō modo in Tyronem om- nesq; militum Principes, sed in su- os quoq; filios fuit crudelis	525		
Herodis splendidissima munera quib; donat Archelaum discedens tem	522		
Herodes indigentibus frumenta ero- gauit	515		
Herodis filii uincti	524		
Herodes filios suos suffocari iussit	525		
Herodes bene ac pie facta partem in nostro hoc indice secundum ordi- nem Alp. recensuimus, partem reli- quimus videnda	fo. 514		
Herodes tropheum instituit, 365. est autem tropheum quod ex inimico rum potestate in nostrā bellico ius- re reddit ab eo quod græce est tréphe dictum.	365.		
Herodes in regem eligitur	344.331		
Herodes accepto regno omnes occi- dit in concilio tunc inuentos cum Hyrcano, præter Samæū quē (ob nimiam eius iniustitiam) vinctē dili- gebat	332		
Herodotus Hist.	198.703		
Herodion arx munitissima de nomi- ne Herodis victoris, sic dicta	503		
Herodium	515		
Hermippus	705		
Hesdras sacerdos tēpore Xerxis apud Babylonios in magna fuit exstis- matione quod vnus totam Moisi legem tenere crederetur quo no- mine gratiam regis Xerx. prome- ritus in eam se ipse immuat	257		

INDEX

Hester plenam egit poenitentia 264
Hester ad regem supplicatura ingre-
ditur 264
Hester accusat Aman 265
Hilus 240
Hieus occidit sacerdotes 219
Hieus in regem inunctus 217
Hircus pro deo colitur 708
Hieremias ex extremo periculo res-
demptus spernitur 236
Hieremias quod magis in Iudaea pro-
phetabat eo minus audiebatur
quemadmodum & Ezechiel in Chal-
dea 237
Hieremias videtur semel atq; iterum
deprehensus adducitur 238
Hieremias *עלמיה* Carmen me-
stum ac flebile 253
Hieremias propheta 238
Hiericho urbis obsidio 97
Hiericuntis situs 618
Hiericuntini fontis immutatio ibide.
Hieroboam quomodo peccauit cum
recessit a deo sacrificans vitulas
aureas 195
Hieroboam abducentis populum in
Idolatriam, verba 195
Hieronymus Aegyptius Hist. phoeni-
ciam totam disposuit 8
Hierosolyma 712
Hierosolyma prius dicta *ירושלם* fu-
it, quid autem id sit vide in liter I. ibi.
Hierosolymis tanta fuit quondam Ars
genticopia quanta & lapidum 192
Hierosolyma a Babyloniarum Rege, de-
cem & octo menses magnos ho-
stium studio & virtute obfessa fuit
238
Hierosolymitanos summa indigentia
& victus poenuria, necnon & pe-
stis contagio miseranda oppressit
238
Hierosolymorum reges quot & qua-
diu singuli regnarint 240
Hierosolymam repitentium Iudaeor-
um numerus 254
Hierosolymam duae tantum tribus
redeunt 258
Hierosolymorum excidium & templi
dirutio 285
Hierosolymorum pugna 502
Hierosolymi iterum oppugnatur 555
Hierosolymorum templum a seditio-
nis occupatur ibide.
Hierosolymorum ciuitatis plenissima
descriptio 634
Hierosolyma sita erat super duos col-
les sibi inuicem oppositos, quorum
naturam, nomina, descriptionemq;
perfectam vide fo. eodē.
Hierosolymitanos iterum tam gras-
uis oppressit calamitas ac fames
execranda ut primo frumenti sin-

guli modum vix no talento empti
haberetur, post, magis ac magis in-
ualecente fame herbas ac radices
corrodere coacti sunt, quinimo
(quod absurdius est) stercoreum re-
ceptacula & cloacas tanquam au-
ri fodinas perferuntantes exhaus-
erunt 654
Hierosolyma floruit a rege Davide
qui primus Iudaeus in ea regnavit
vsq; ad extremum excidium, annos
mille centum septuaginta nouē 694
Hierosolyma urbs a Babylonis po-
stremo diruitur 674
Hierosolyma quadiu floruit a primo
conditore vsq; ad extremum exci-
dium 674
Hierosolyma semel capta die sabbat-
ti cum Iudaei nec alios propellere
nec se defendere ob religionis
sanctimoniam audebant 271
Hierosolyma sacra & inuiolabilis ci-
uitas 299
Hierusalem quam provinciales Hie-
rosolymam vocare solent omnium
ciuitatum munitissima 706
Hierosolymis omnium principum &
Leuitarum sit congregatio 176
Hierosolymis quandiu regnarit Da-
uid post dominum quod habuit in
Hebron tribus Iudae 178
Hieroboam filium habuit nomine
Nadab 201
Hierosolymorum rex Iosaphat 207
Hierusalem destruitur a Chaldeis
238
Hierusalem iterum atque iterum ex-
pugnatur 153
Hippia urbs a Roboam aedificata
197
Hippeni eiusdem ciues atq; incolae
564
Hispani ab antiquissimis viris no mo-
do Hebraeis, sed ceteris etiam qui
Hebraeis confines erant, Iobeli dis-
cti sunt quoniam ab Iobelo origi-
nem duxisse creduntur 10 post au-
tem pro nationum varietate, varia
sortiti sunt appellationem, ab aliis
enim Ibares, ab aliis, Iberi, ab aliis
Hesperii, & eorum patria hesperia
ab Hespero stella occidentali, sic
dicta: a ceteris omnibus Hispani
dicuntur
Hispani & Galli Graecis & Hebraeis
antiquissimis, ut optimi quique his-
toriographi Hispaniam urbem tan-
tum vna esse existimarent, qui tan-
tam partem orientalis terrae noscun-
tur inhabitare, de moribus autem eius
(quantumque fingeret) Hispaniae
nil plane consequi aut comminisci
potuerunt 698

Hispani & Romani iidem populi quon-
dam fuerunt qui nunc Hispani dis-
cuntur Romani tunc temporis dis-
cebantur 714
Historiarum quae in Bibliis continentur
finis 310
Historiographi quid captent 1
Hircanus pontifex declaratur 495
Hircanus a Iosepho genitus 282
Hircani adulescentis summa pruden-
tia & astutia 282
Hircanus ducenta humana corpora,
quorum centum virginum erant, cen-
tum aut puerorum dans pro singulis
talentum vnum, coemit 283
Hircanus centum peuros (quos coeme-
rat) regi dedit & totidem puellas re-
gine 283
Hircano deus locutus est 313
Hircano contumelia irrogata ibid.
Hircani mors & laus 314
Hircanus obsidet Samariam 312
Hircanus pauper & tenax 324
Hircanus Herodem ad concilium vo-
cat 332
Hircano a Parthis detecto aures sunt
precisae 343
Hircani triumphus & foedus quod cum
Romanis iniuit 311
Hircos gentis cuiusdam nomen est,
Arabas quidam esse putant, alii as-
ios: sed qui sint ignotum est tes-
tuerunt tamen (quicumque hi fue-
runt Aegyptium annos. 511. dictis
que sic sunt, vel a voce Hebraica
Hyci, rex & Sos, i. pastor, aut pas-
tores, vel (quod magis puto) a vo-
ce Aegyptiaca Hyc quae captiuos aut
captiuos significat quemadmodum
& Hac dum sono denso profertur
699
Historia vera est illa qua omnes scrip-
tores eadem prorsus referunt, qua
re nulla est vera Historia apud Gra-
ecos quandoquidem mendaces & le-
ues & nullius fidei, & neotericorum
sunt vetera tamen etiam non facta
tanquam facta referunt, alii autem
meliori (si diis placet) natura praes-
diti, illa secus dicunt. & sic fit ut nun-
quam veram conscripserint Histos-
riam 695
Homicidium & eius supplicium
88
Homeri poemate in Graecia nulla in-
uenitur conscriptio vetustior
694
Homerus post bella Troiana fuit, vnde
de patet Graecos non satis mature
litteras cognouisse, falsamque esse il-
lam qua se extollunt, a Cadmo
& phoenicibus litterarum traditio-
nem 694

I N D E X

Homerus (vt fertur) nō conscripsit or-
dine quo nunc habentur sua opera
sed dissoluta tanquam sybillina re-
sponſa foliis oliuæ aſcripta, reliquit,
poſtea verò fuerunt qui ea diligen-
ter cōcinarēt & hæc eſt cauſa quæ
re in pluribus locis mira inueniatur
diſſonantia 695

Homo vnde primo fuerit formatus 1
de qua re vide Bibl.c.z. Geneſeos

Homicidium & eius ſupplicium 88

Huz Nachor & Malacha filius 12

I

I Abel ſ; interpretatur autem He-
braice label, deſluens

Iacob 21.738. ſignificat autē Iacob
ſupplantatorem

Iacob ſub dio in Meſopotamiam ad
Laban miſſus iacebat 21 quam
rem in Bibl. Geneſeos.c.z8. latius
(ſi cupis) videbis

Iacob viſus eſt videre ſcalas à terra ad
cœlum vſq; porrectas ibidem. &
Geneſeos loco ſupradicto

Iacob verba dei audiuit per angelorū
viſionem ſibi facta 21 quam rem
(ſi alibi videre cupis) lege Bibl. Ge-
neſeos cap.32

Iacob benedictionem præripit fratri
ſuo Elau 20

Iacob oratio ad Rachel 22

Iacob nuptias Rachelis pro mercede
laboris poſtulat 23

Iacob pervinū & noctem falſus Liam
deformem & foedam mulierem pro
formoſa domum duxit ibidem

IACOBVS frater IESV CHRIS-
TI dilapidatus 480

Iacob genealogia ibidem

Iacob oſtigit cū vxoribus & filius 24

Iacob exultatio ibidem

Iacob reuertenti in Chanaanem phā-
taſmata ac miræ viſiones apparue-
runt 25

Iacobus Soſæ filius dux præſtantiffi-
mus occiditur 671

Iacob cum illis phantaſmatis & viſio-
nibus luſtabatur 25

Iacob filii Iſaac natale 19

Iacob foeliciffimus 27

Iacob filium ſuū Ioseph tanquā mor-
tuum plangit 29

Iacob filii & corū genealogia 38 de
quibus (ſi plura cupis) vide Bib.ca.1.
Exodi

Iacob languit ſeptem & decem an-
nos in Aegypto 39

Iacobus & Simon Iudæ Galilæi filii
474

Iacob quādo & quomodo obierit ibi-
dem, & itidem in Bibl. Geneſ.c.49

Iacob filios ſuos Simonē & Leuigra-
miter increpauit 732

Iacob cum Lia concubuit vnde pluri-
mi liberi nati ſunt, quos videbis fo-
lio. 23

Iachimus filium habuit nomine Phi-
lippum 561

Iadon propheta increpat Hieroboam
195

Iairus 661

Iamblicus 497

Iamnia vrbs 496

Iamnia à Romanis occupatur 618

Iardes ſaltus cuiuſdā nomen eſt 683

Ieraſis ciuitas 227

Ienathas vlciscitur fratrem in nuptiis
296

hierosila quondā dicta fuit Hieroſo-
lyma quaſi ſacrilega & profana 163
163, 164. n. nihil aliud ē quā ſa-
crilegiū & 160. 161. ſacrilegus ſed
poſtea ad euitandam nominis tur-
pitudinem per mutationē & addi-
tionem litterarū dicta eſt Hieroſo-
lyma & ciues ipſi Hieroſolymi vo-
cati ſunt 712

Iepthæ filia vnigenita & virgo 113

Iepthæ votum temerarium ibidem

Ieſſa filius maior ob egregias corpo-
ris dotes ac ſingularē pulchritudinē
exiſtimatus eſt ab omnibus futurus
rex quod imperio dignam eſſe tam
ſingularē pulchritudinem iudicaret
131 quam opinionē antiquis omni-
bus fuiſſe vel ex illo porphirii colli-
gi poteſt. prima quidem ſpecies di-
gnior imperio eſt

Ieſus & Galeph 71

IESVS CHRISTVS & eius
ſanctiſſima ſtudia erga omnes, etā
ante reſurrectionē quā poſt eā,
& de eius ſeſtatoribus Apoſtoliſ,
Martyribus & cæteris fidei coad-
iutoribus 425

Ieſus Nauæ filius de tribu Ephraim iu-
uenis robuſtiſſimus & callidus, iōq;
ad bellum aptiſſimus 54

Ieſus Moſe mortuo ducēs exercitum
duruit Hierico. 96 Erat autē Hie-
rico ſeu (vt alii ſcribunt,) Hiericho
vrbs quam Iordane trāſgreſſo ſub-
uertit Ieſus rege illius interfecto:
pro qua aliam ædificauit nomine
Ozam de Bethel ex tribu Ephraim
quam dominus deus noſter admira-
bili miſericordia vſus ſaluam fecit,
ſed & hæc quoq; ciuiū perfidia de-
ſtructa eſt, factaq; adhuc tertia alia
quæ in hunc vſq; diem dicitur per-
manere

Ieſus cum ſociis in agros auſugit 596

Ieſus prophetat 94

Ieſus foedus amicitia inſiuit cū Gabao
nitis 99

Ieſus Moſi ſuccedit 84 eſt autē Ieſus

idem quod dominus ſaluator

Ieſus quidā Anani filius plebeius ho-
mo ac ruſticus diuino tamē veluti
numine imbutus per annos ſeptem
& quinq; meſes VEH HIERO
SOLEMIS clamabat, nec vnquam
vel ſexcētis verberibus affectus vo-
cē vultū ne, ſimulauit cætera, mor-
temq; eius prodigioſam vide. 668

Ieſus Thebuti filius 672

Ieſus 663

Iezara ſons Samaritæ 209

Iezabel de turri præcipitata à cani-
bus deuorata eſt 218

Ioab 168

Ioab & Abner bellum 149

Ioab occiditur in templo 179

Ioab ſumma induſtria contra hoſtes
158

Ioab ubi moratus ſit 149

Ioab 223

Ioachas & Ioas 222

Ioachazam 221

Ioatham rex Ozia patri ſuo in regni
poſſeſſione ſucceſſit 226 de quo ſi
plura ſcire cupis recurre ad Bibli-
z. Paralip.ca.27.

Ioachas filius Hieu 222

Ioachim rex prophetā conſulit 239

Ioas primus reparauit templum 221

Ioas rex 221 de quo ſi plura viſide-
re lege Bibl.z. Paralip.c.23

Ioas occiditur, eique ſuccedit filius A-
maſia 222

Ioas infantulus in regē vngitur 220

IOANNES BAPTISTA cuius
demq; vita, ac mors 429

Ioannes Eſſæus 683

Ioannes ſagittæ ictu interimitur 641

Ioannes templi donaria ſurripit 654

Ioannes capitur 674

Ioānes Giſcalenus inſidiator Iosephi
685

Ioannes moritur 297

Ioannes cum Simone & cæteris fidei
coadiutoribus in cloacas cōiectus
à Romanis dexteram ſibi porrigi,
ac dari eſt lagitabat 674

Ioannis odium in Iosephum 573

Ioannes Læuiz filius 602

Ioannes Giſcalenus conſiliorū Ana-
ni proditor 607

Ioānis vita, mors, ac progenies 489

Iobel Hiſpanorū cōditor fuit vnde Io-
belos Hebræi & omniū antiquiſſi-
mi, Hiſp. vocabere, 10 de quare plu-
ra diximus ſuperius in litera H.

Ionas Annæ pontifex 465

Ionæ prophetæ hiſtoria 224

Ionathas à Bachide obſidetur 297

Ionathas induitur purpura 301

Ionathas capit Ioppen ibidē

Ionathas Saul filius 136

INDEX

Ionathas Nabatheos expugnat	306	indigentibus quandoq; vendebat,	Iudas Sepphoræ filius & alter Mar-
Jonathan perimitur	308	quandoq; etiam gratis erogabat	gali Matthias Sophistæ qui quod
Ionathæ victoria	302	39	perfecte leges patrias scire, ac in-
Ionathæ epistola ad Spartiatas	206	Ioseph quâdo, & quô obieret ibidē.	telligere crederentur, magni nomi-
Ionathæ oratio ad patrem suum Saul		Ioseph ossa	nis ac multæ existimationis apud
pro David	135	Iosephi pater	omnes sui temporis fuerunt
Ionathæ iusiurandum	135	Iosephi mater	532
Ionathas sapius, verberatus tandem		Iosephus lapide vulneratur	Iudas auxilia Romanorum implorat
exurit ur ussu Vespasiani impera-		Iosephus Historiam (vel potius ἐφ' ἡ-	295. de quo vide etiam fol. 420
toris	693	μὲν πρὸς αὐτὸν) qua fide ac diligentia, &	Iudas occubuit in pugna quam gere-
Ionathas Pontifex primus Massa-		apud quos, & quibus testibus vsus,	bat contra Bacchidem
dam castellum ædificauit	686	(vt manifeste fidē faceret) cōscrip-	295
Ionathas vincetus ducitur	693	serit	Iudas cum vellet hostes acrius quā
Ionathæ obitus cui frater Simon suc-		Iosephus eorum quæ scripsit, partim	vnquā prius debellare, καταλογισ-
cessit	307	fuit operator, partim (vt eius ver-	ῖ. delectum militem perditissimorum
Ioni, populi sic à græcis dicti qua &		bo vtat) inspector existens & om-	fecit. 413. hi enim cum nullas
illi & omnes Hælladici à Iano prin-		nino eorū quæ dicta vel gesta sunt	habeant fortunas quarum dulcore
cipium habuerunt vnde & mare		nihil ignorans	& suauitate detenti, vitam cupiant
quoq; Ionicum dictum est	10	Iosephi lepidē dicta in Appionē	prorogare & tutari, spe earum pa-
Ioppe vrbs capitur. 566. Est autem		Iosephus Simonis filius	randarum facilius sese vel pericu-
Ioppe vrbs maritima Palæstinæ		Iosephus matthiæ filius quis	lis sexcentis exponunt, qua homi-
& vetustissima, vt pote quæ ante		Iosephus quot annis natus Historiam	num sentina (vsus eodem Iudæ cō-
diluuiū condita fuerat: in qua saxū		Iudaicam conscripserit	filio) Catilina comitatus: à Cicero
monstratur ad quod Andromadæ		Iosephus de Hebræis verba incipit	ne & ab aliis omnibus male audie-
filia Cepæ cum exponeretur cœ-		facere	bat de qua re extāt Ciceronis ora-
to, dicitur alligata		Iosephus Salomes vir	tiones in eundem
Ioppenses	301	Ioseph à Chalchidis Herode rege pon-	Iudas forte primus ædificauit vrbes,
Ioram obiit sagitta læsus ab Hico		tificatu priuatur Ananōq; Ananusi	re vera autem Roboam Salomonis
217		lio pōtificatus possessio datur 474.	filius
Ioram bellum acerrimum gessit con-		479.	197
tra Moabitis	212	Iosephi eruditio summa nec non et	Iudas Militiæ princeps. 227. de quo
Ioram succedit Iosaphat	213	incredibilis diligentia in conscri-	(si plura scire cupis) vide Biblia in
Iordanis fons. 617. 618. est autem Ior-		benda hac Historia	lib. iudicum. c. 1.
dan amœnus Iudæ fluius oritur		Iosephus magnam est passus persecu-	Iudaici belli exordium
autem teste Plinio ē fonte Panæa		tionem à Iudæis	552
de abluensq; bonam partem Gaz-		Iosephus huius Historiæ scriptor	Iudæorum principalia festa, ac sacrifi-
ilæ in mare mortuū descendit.		Iosephus alio atq; alio impetu oppri-	ciorum genera. 7. de quibus vide
Iosander iurisperiti cuiusdā filius	573	mitur	etiam Bibliorū Deuteron. c. 16.
Iosaphat	208	Iosephus Tyberiadem & Sepphorin	Iudæorum tres hereses
Iosaphat post annos suæ vitæ sexa-		sibi recuperat, pacato omni impe-	304
ginta, imperii autē quinq; vita de-		tu populari & insidiatorum male-	Iudæorū reliquæ ex captiuitate Na-
tungitur ei; succedit Ioram	313	uolentia	buzardam
Iosippus in Iudæa perit	236	Iosephi Callidū & astutissimū consi-	241
Iosæ regis laus	234	lium	Iudæi suum templum atque adeo tot-
Iosæ mors	235	Iosephus in hostium potestatem se	tam religionem pollutam ex im-
Iosue mittit exploratores	95	tradit	molatione ab alienigenis præter
Ioseph somnia & eorundem expo-		Iosephi præsagium vnum atq; alte-	consuetudinem facta existimantes,
sitio	27	rum	bellum graue ineunt
Ioseph carceri mācipatur atq; i cister-		Iosephus Hist. ex genere Macha-	552
nam mittitur. 30. De qua re vide		bæorum fuit	Iudæorum dolus in milites Roma-
Biblio. Genesios. capi. 37.		Iosephi scripta quot annorum Histo-	nos
Ioseph à præfecto carceris humanissi-		riam contineant	632
me tractatur	30	Iosephus iuuenis quidā sic dictus	Iudæi Alexandriam liberauere
Ioseph A Egypto præficitur	32	Iosephi legatio ad Prolemæum	715
Ioseph vxor & filii	ibidē.	Iosephus Hyrcanum genuit	Iudæi apud Cyrenem tanquam pecu-
Iosephus confirmat se vidisse statuā		Iozarus pōtificatu depositus fuit	des iugulantur
salis in quam cōuersa est vxor Lot		Iubal primus Musicen coluit	693
cum deo displiceret habendo cu-		Iubilati lex	Iudæos quā magna & quā incre-
rā vrbs quā ipse deus odisset ideo		Iudas Hierosolymam occupat	dibilis fames oppresserit
q; eam inflammasset	19	Iudas Essæus propheta nunquam	663
Ioseph venditus	29	in eis quæ prædicebat inmendatio	Iudæorum laudes amplissimæ
Ioseph fame inualescente frumenta		dephæzenus	715
			Iudæorum tria millia perierunt
			693
			Iudæorum fuga.
			632
			Iudæorum excursus in Romam.
			640
			Iudæi ignem amplissimum iniiciunt
			in machinas & tentoria Romanorū
			641
			Iudæi victoriam de Arabibus repore-
			runt
			356
			Iudæi vsque adeo fuerunt religiosi &
			suæ fidei amatores vt supersticiosos
			statuarum honores procul ablega-
			rent. 717. quod solummodo apud

Romanos honoris & gloriæ pos- pularis cupidos viguit & inter pri- mos honores locum habuit nuls- las enim inter Romanos statim promeruit qui sibi quamprimum erigi non iuberet, præter Ciceros nem qui cum & humanarum & di- uinarum rerum esset conscius tam fuitiles honores posthabitos esse voluit cum vel inuito obruderetur, de quo vide orationes in Cas- tilinam	Iudæorum circiter tria milia in tem- plo caduntur 409 Iudæorum alia atque alia strages 413 Iudæi aduersus Archelaum Romam veniunt 416 Iudæorum bona pars ab Antonio prostrernitur 502 Iucundus & tyrannius accusati 523 Iudæi totam Syriam deuastarunt 563 Iudæorum misera strages 563 Iudæorum tredecim milia proster- nuntur 564 Iudæorum cades iterum atque iterum restauratur ac reintegratur 564 Iudæorum alia periticies in regno Agrippæ ibidem Iudæorum quinquagies mille in Ale- xandria occubuerunt 565 Iudæorum constantia 439 Iudæorum innumerabilis turba occu- bit 447 Iudæorum viginti milia perierunt sub seditione, tempore Azymorum a milite conficta 474 Iudæorum Pontificum catalogus ac plena nomenclatura 481 Iudæorum & Samaritarum discepta- tio 300 Iudæi illos non admittebant in nus- merum suorum qui aliud idioma a suo addicerent. 483. fuerunt nihi- lominus per multi Hebræi (e qui- bus noster Iosephus (sternus) mul- tarum linguarum peritissimi sed illas, nulla opera adhibita vel studio quin potius longa consuetudine quæ illis cum alienigenis sapientibus intercedebat cōsecuti sunt	Iudæa mors 296 Iudæa tota Historia & quoties triump- pharit, & quoties de eo triumphat- tum sit 290 Iulia Caesaris vxor. 526. 422. Iulii Caesaris mors in medio Sena- tu illata à Cassio & Bruto cum tã- tum tenuisset tres annos & men- ses sex principatum 33 Iudæi cum Philadelphinis magnam habebat dicertationem de finibus vnius vici cui nomen erat Meas 469. Vocat autem hic Iosephus vi- cum quem nos pagum seu villam di- cimus in cuius significatione frequen- ter usurpatum apud cultissimum la- tini sermonis authorem Iulium Caesarem inuenies, nos autem vici nomine vtimur cum id dicere vo- lumus quod doctissimi quique re- gionem vocant Iulianus agnomine & nomine Mar- cus Antonius Iudæa procurator Chiliarchas congregat. 665. Vocat autem Iosephus chiliarchas quos latine Tribunos plebis appellamus χίλιαρχοι. eadem est quod Tribunatum duco: & inde χίλιες χίς: omnia tamen hac desumpta sunt à nomine χίλιες quod est numerus mille cōtēns, quem militum numerum frequentius chi- liarcha ducere consueverunt Iuliani incredibilis fortitudo 658 Iulianæ casus ibidem. Iuppiter olympius quem phidias Athe- niensis fecerat 448 Iappi: et templum habuit quod Capi- tolium à Romanis dicebatur 448 Iuppiter & Iuno eius coniux 515 Iuvenum quadraginta admirabilis con- stantia 404 Ibidum natura 43 Idumæa à Ioram deficit. 217. est aus- tem idumæa regio Syria inter Ara- biam & Phoeniciam. Idumæorum plena Historia 608 Idumæa ciuitates capiuntur 488 Idumæorum atque Amomitarum con- tra Iudam & Iudæ (qui primus au- thor erat cōtentionis) contra eos- dem bellum 290 Idumæi. 685. sunt autem dicti idu- mæi ab idumæa regum ne Elau quæ ex eo quod ille Edóm vocabatur nomen accepit, est autem circa urbem Petram quæ nunc à quibus- dam ecclesiasticis Gabalene dicitur. In sensatos non verbis sed verberibus puniendos esse censuit antiqui- tas. 718. Vocat autem hic in sensa- tos illos penè quicquid bruxis potum
---	---	--

INDEX

quàm cum hominibus in rationis
vfu cōueniunt quinec honore, nec
virtutis amore: nec poenæ formidi
ne mouentur. non autem illos hic
intelligit quos Aristoteles in Ethi
cis insensatos quoq; vocat. secun
dum enim Aristo insensati illi sunt
qui in extremo altero modestiæ
& cōtinentiæ sunt. scilicet qui nul
lus voluptatis sunt vilo modo par
ticipes, sed tãquam lapides viuunt.
Isboseth occiditur 152
Isaac repromissio 15
Isaac oratio super Iacob 21
Isaac constantia 18
Isaac abrahæ filius i honorẽ domini
dei à patre immolãdus in montẽ
qui dicitur Moraim annis iam na
tus quinq; & viginti ducitur sed
patri volenti iam filium interfici
cere deus obstitit & pro morte vi
tam maxime lōginquam ei tribuit
dicens se non hac ratione filium
immolare præcepisse quod vellet
eum illo prius re filio quẽ tam char
um haberet & quem ad virilem vf
q; ætatem præuectum voluisset. sed
potius vt eius animũ experiretur 18
Ismael filius Siab 478
Ismael nominis etymologia 13
Isachar Iacob & Lia filius. 23. Inter
pretatur autẽ ex mercede datum
Ismaelis malicia 241
Itaburius mons 497
Israel 25
Israel. 25. significat autem Israel idẽ
quod repugnans angelo malo
Izabel 202
Izates in medio inimicorum suorum
ab omnibus suis copiis & à toto
suo exercitu iam pridem coniura
to in primo congressu deferitur
472
Izaria circumciditur 471
Izates victoriam reportauit amplissi
mam de inimicis, ipsumq; regẽ no
mine Arsanum terga dare coegit
472
Izatis mors 473
Izates Hierosolymis sepelitur 473
Izrael ciuitas 204

Iz

Kisseus, mensis nomen est quem
Macedones Apollæon vo
care consueverunt 289

L.

Laban 21.22
Laban in Iacob defraudatio 24
Laban in eundem persecutio ibidẽ
Lachis vrbs quàm Roboam Salomo
nis filius adificauit 197
Lamina auræ 58
Lapides duodecim 62
Lasthenes cognatus Alexandri 303
Latrocinia crebra in templo facta as
siãque multo indigniora perpatras
ta. 478
Ladicia 501
Ladicensibus aqueductum Heros
des tanquã rem maxime dignã
concessit 515
Leges bellorum 92
Letro aliàs Rahuel verba fecit ad
Mosem 55
Lex mulierum parientium 69
Lex septimi anni ibidẽ
Lex Iubilæi ibidẽ
Lex percussorum 91
Lex de spoliis & præda diuidenda
147
Lex noua Herodis in fures 373
Lex qua prohibentur liberi seruis in
gali matrimonio cōiungi 89
Libanus mons 463
Liberius Maximus, procurator fuit
cui Cæsar demãdarat prouinciã
diuidendi ac distrahendi totã ters
ram Iudaorum 683
Lidæ populi quomodo ab antiquis
fuerint appellati 11
Lyddas à Romanis occupatur 618
Linguarum atque gentium varietas
& confusio vide. 9. de qua re vi
de Biblia Genesios. c. 11.
Lysanias rex atque Malichus Arabs
Cleopatrz nimia sauitia fuerunt
perempti 517
Lysias dux 293
Lysimachus enormia mendacia & vt
vno verbo dicam hominum fidem
excedentia. supra oẽs. n. alios scri
ptores studio contra dicendi detẽ
tus fingeat ac pro veris falsim vẽ
ditabat 711
Locustarum caterarumque bestiarũ
nec non & germinum ac frugum
deuastatio 47
Λογικον græce, Hebraice Hefsin, la
tine rationale 62
Longinus imperator cũ maximo ex
ercitu venit in Hierosolymam 469
Lorica in templo Hierosolymorum
sacerdotes à populo dirimebat
638
Lot angelos domini dei nostri domi
sus suscepit. 15. quam rem lector

populosus videbis in sacro Genes
ios libro. c. 19.
Lucius. xxx. dierũ pro mortuis erat,
quo prætermisso vxori non lices
bat, aut marito nouas nuptias cele
brare. 90.
Ludas antiqui dicebant, quos nunc
ros Lydas dicimus 11
Lugdunum Galliæ ciuitas 438
Lupus tribunus plebis 459
Lupus vxorem & filiam Caii ingus
lat ibidẽ
Lupus Rector Alexandriæ 693
Lupus ad mortẽ cum Chæreia ducis
tur. 463
Luminarium festum 290
Luga vrbs. 14. hæc ab aliis quondã
que Ogyis dicta est. est autẽ Luga
ciuitas iuxta quã Abrahã habitauit
Mc

Machabæus 737
Machabæi oratio ibidẽ
Macedones quid vocent Distros
267
Macedones populi 10
Macheræ insolertia 507
Macherus à seditionis captus 565
Macherus 681
Machur 738
Magi 478
Magog. Magogas populos instituit 9
Malogranata & tintinabula 61
Malichus princeps belli ab Antipa
tro constitutus 495
Malichus interficitur 501
Magus quidam 479
Manna quid 553
Manachemus Effenus 370
Manassæus Damascenus 7
Manassæ 32
Manassæ constituitur sacerdos 269
Manassæ prohibetur à fratre acces
dere ad altare. 268. in quo so. (ne
fallaris) scias falsum esse numerum
Manassæ aut ab vxore separari aut
sacrarium nunquam ingredi cogit
tur ibidẽ
Menethon totam Aegyptum descri
psit 8. 678
Manus in pariete, diuina permissione
apparuit ducens quãdam syllabas
rum lineamenta 245
Maræon vrbs a Græcis Samaria dis
ta 207
Mare Aeneum 184
Maria repudians Archelaum copiam
ita est ac collocata Demetrio Ale
xandrino genere Iudæo fortunæ ac
naturæ omni penẽ dotẽ prædita,
ex quo filium Iustulæ nomine A
grippam 476
Maris rubri diuisio 49
Maria Moscos soror 58

Maria nupsit Archelao Chelciae fili- lio, conubii auctore atq; duce suo patre Agrippa, ex quo Maria filia suscepit nomine Beronice 476	ritur 405	Mathias Pontifex Pontificatu depo- nitur ibidem	Moabitum rex filium masculum qui regno eius successurus erat immolat. 23. de quo vide Biblia Deuterono. c. 23.
Mariammes turris sic dicta de nomi- ne mariammes reginae 635	Mausolaeum a Daniele constructum fuit 248	Mausolaeum aliud ingens a Simone fabricatum est 308	Mocha Cappadocum ciuitas 10
Mariamme veneficiorum conscia 528	Medapopuli a Graecis sic dicti. 9. 10	dicti autem sunt sic a Media Als syriae maiora regione quae adias- cet Persidi. Media autem dicta est a Madoe eius conditore	Mochus Phoenicia disposuit 8
Mariamme veneficiu fuit accusata 393	Mekhizedec idem est quod, iustus rex 14. 674	Megathenes vir fortissimus, ut pote quia fortitudine nomen habuerit 246	Monobazus Helena filius 470
Mariamme moritur ibidem.	Menander Ephesus 700	Menander Historiographus 230	Monobazus extrema senectute oppres- sus parum amplius suae vitae confis- dens filium Izatem a se conuocari iubet qui apud Abenerigum socer- um suum agebat. quorum autem eum conuocaret & quid deinde fe- cerit vide sol. 470
Mariamme ubi de suo interitu Heros- dis edictum audiuit Soemo regis secreta mulieribus aperiente per- turbata decidit. 362	Memnon Aristidis filius 337	Memnonis sepulchrum 546	Mons ferreus 618
Mariissa ciuitas potentissima 343	Menedemus philosophus 177	Mensa regiae Hierosolymitanae quas his fuerit 637	Moraim mons. 17. est autem mons in quo CHRISTVS cu ap- paruit Abraham filium suum Isaac iussit immolare
Mardochaeus & eius luctus. 263. de quo si plura cupis cognoscere recu- rre ad Bibhorum librum qui in- scribitur Hester a secundo capite ad finem vsq; epistolae quam Arta- xerxes mittit ad Iudaeos	Mensa aurea 185	Mensis primae denominatio 48	Moria soror Moysi moritur 78
Mardochaei oratio ad deum. 264. de qua vide Biblia libro supradicto. capite. 13.	Mensurarum & ponderum primus inuentor 5	Messabazan genus vestimenti fuit as- pud Hebraeos quod Moyses Araba- ne vocauit Babylonii autem Hem- saneam 61	Moses omnia quae facta sunt a domi- no deo sex diebus facta esse testa- tur septimo autem die eum quies- uisse, de qua re vide Biblia Gene- scos. c. 2.
Mardochaei de testorum Iudaicorum cultu praeccepta 267	Memnonis sepulchrum 546	Messabatan vestis fuit sacra 67	Moses quomodo conscenderit in montem Sina & Iudaeis dederit leges quas a domino deo optimo Max. acceperat 56
Mardochaeus auunculus Hester pan- dit regi insidias eunuchorum 262	Mesana vrbs maritima 448	Mesopotamiae difficultas 19	Moses tribum Levi constituit illaq; voluit esse purissimam ac sacrosan- ctam atq; ei instituit omnia ne- cessaria ne illi necessitate coacti profanis vterentur, aut ad victum, aut ad corporis habitum 63
Mardochaeus quod praemium habue- rit a rege quod salutis eius fuerit nuntius ibidem.	Meotis & Tanais paludes 684	Messala 344. 566	Mosis liber inuentus 234
Mardochaeus purpura indutus intro- ducitur 267	Messala 344. 566	Michol astutia 136	Moses Ecclesian. i. eorum conciliis congregationemque conuocat, in vnumque conuenire iubet, dicitur autem Ecclesia a verbo graeco εκ- κλησια. i. concionor quod ve si at mulcos congregari ac in vnum conuenire oportet 93
Mardochaeus exaltatur a rege ibide.	Mygdonia ciuitas dicta est quae prius Antiochia dicebatur 472	Mila legatus 388	Mosis tabulae in qua area sitae sunt, & qualis sit illa area 60. 61. 63
Marsyas Agrippae libertus bona de- portante nuntia suo Hero dum ei exiret de balneis Hebraice (ne ab aliis intelligeretur) inquit, mors tuis est leo. per leonem autem in- telligebat Tyberium 436.	Mina quantum valuerit apud He- braeos 328	Militis seditionis in Hierosolymam factae auctoritas, praedicanda impu- dencia 474	Mosis educatio eiusque nominis ety- mologia 45
Marsio interdictur gubernatione Sy- riae cuius provinciae prius praeses fuerat 469	Miraculum dei super Moysen oppres- sum a seditionis 70	Miraculum aliud 65	Moses pharaonis diadema proculcat ibidem
Marius Syriae praeses 467	Miraculum aliud 65	Missabel Danielis socius 243	Moses filiam Aethiopiae vocatam Tharbin ducit uxorem 47
Martyr, qui pati voluit dicitur 731	Miraculum aliud 65	Missabel quandoque a rege Babylos- norum dictus est Missach ibide	Mosis virga Magorum virgas con- sumpsit 50
Massada castellum sic dictum 342	Mitridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur 497	Mitridates Pergamenus 330	Mosis confidentia 52
Massada ciuitas ab Antigono obsi- desse 344	Mitridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur 497	Moab filius Loth 36	Mosis oratio ad populum in mons- tem Sinam conuocatum 52
Matathias omnes Idolorum aras des- poluit pugnareq; (vbi necesse ha- berent) diebus sabbati iussit, unde & posterius nimis anxiam esse & co- actam priscorum religionem vis- dentes mathathae voluntatem secu- ti sunt 287	Mitridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur 497	Moabitae populi ibidem	Mosis praeccepta decem 57
Matathias a Simone occiditur 652	Mitridatis victoria 446		Mosis duae tabulae 57
Matathiae morturi testamentum atq; adhortatio ad filios 287	Mitridates Pergamenus 330		Moses bellicosos recenset 71
Matathiae mors 287	Moab filius Loth 36		Moses verba fecit ad Core
Matathias Idolatram Iudaum con- sodit simul cum Apollonio ibide.	Moabitae populi ibidem		
Matathias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit ibide.			
Matathias seditionis auctor combus-			

Mosis alia oratio 75
 Mosis vixit cētū & viginti annos 9
 Mosis Iosue successorem facit 84
 Mosis hereditatē filiarū, defuncti fratris, constituit 85
 Mosis oratio ad populum Israel ante mortem 85
 Mosis legem scriptam dedit populo 86
 Mosis etiam si multae essent ciuitates vnum tamē solum voluit esse templum & vnum solū altare nō fuctum sed ex lapidibus indolatis & naturalibus constructum 86
 Mosis prophetia 94
 Mosis seditionem instruit frater Gore ob sacerdotium 74
 Mosem voluerunt dilapidare Iudaei ibidem.
 Mosis dominus deus prophetat vt & ipse id aperiat plebi 72
 Mosis & eius praesagium 40
 Mosis eiecitus atq; expositus totos tres menses 41
 Mosis septimus ab Abraham 42
 Mosis pulchritudo 42
 Mosis vidit rubum ardentem 44
 Mosis verba ad deum 45
 Mosis cum sua vxore & filiis Aegyptum petiit 45
 Mosis oratio ad deum 46
 Mosis quare sic sit appellatus qui prius Olsaph dicebatur: & eiusdem nominis etymologia 710
 Mosochini qui fuerint apud antiquos & iidem à nostris quomodo appellantur 10
 Mosollamus omnium certissimus sagittarius 705
 Mulieris fornicariae merces 87
 Mulieribus haec lex fuit apud Iudaeos vt illarum nemini liceret templū ingredi à partu: si marē peperissent ante .xl. diem: si vero foetum iam ante .lxxx. 69
 Mulieris puerperae leges eiusq; munitiones 64
 Mulieris iam coniunctae matrimonio atq; in adulterio deprehensae leges 64
 Mulieris cuiuscunq; prohibitus concubitus 64
 Mulier quaedam per famem filiū suū coxit 663
 Mulierum parientium lex 69
 Mulierum adulationes 354
 Mulierum blanda in persuadendo petulantia 361
 Mulieris cuiusdam summa fortitudo

do 234
 Muris ignis iniiciebatur more antiquo: nostris autē temporibus adeo (malum) nequitia accreuit vt non solum in muros sed in tecta atq; adeo in medios hominum vultus tecta ac lampades ardentes iniiciantur. 665.641.649.567.585.285.562.

N

N Aama mulier ammonitis mater Robaam. 194. vbi anno tantum tibi est solum hoc falsum esse vbi enim .i. esse debuit. z. est.
 Nabal vir stultissimus atq; ideò crudelissimus 141.142
 Nabal viri crudelissimi mors 142
 Nabal nominis etymologia ibidē.
 Nabathae superantur 497
 Nabath Azarinus 205.208
 Naboth fuit dilapidatus 205
 Nabuchodonosor somnū valde mirabile eiusq; explicatio à deo habita: quorum omnium sub mane oblitus Magos conuocat 243
 Nabuchodonosor secundi magnificentia. 245. sed de vtroque (si plura vis videre) recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur Iudith cap. 1. & 2.
 Nachor fratris Abraham genealogia 12
 Nadab Hieroboam filius 201
 Nadab & Abiū mors 65
 Nazareth Corban asserunt deo 78. 494
 Neemiae labor ac studium in reparandis muris Hierosolymorum. 260. de quo (si plura vis) lege Biblia in libro Esdrae .x.
 Neemiae moritur 261
 Neemia à Iudaeis captus Xerxis regis principina 259
 Neemiae sacerdotes rogat vt relictis vicis se conferant ad urbem habitandam. 261. vnde manifeste patet vicum latine idē significare quod pagus
 Neerda Babyloniarum ciuitas admodum populosa & ab hostibus (ob eius situm incolarumq; magnam copiam) tutissima 443
 Neptalis 23
 Nembrod turrim edificat 9
 Ner 129
 Neronis summa crudelitas tum in matrem & vxorem Octauiam, tum etiam in plerisque nobiles ac principes quos sibi semper insidias par-

are existimabat. adeo agitabatur furis & propria scelerum conscientia 47
 Nero succedit Claudio mortuo 550
 Neronis mors 620
 Netiras & Philippus ex vico Galilaeae Roma denominato ortionum ea tempestate viuentium fortissimi 585
 Nicanor aduersus Iudam destinatus perit 295.294
 Nicanor pacem suadens vulneratur 639
 Nicodemus filium habuit. Geronis 563
 Nicolaus Damascenus historiographus 8. 12. 311. 278. 156. 322. 409. 389.
 Nicolaus pro Archelao verba facit 411. 417.
 Nicolaus Sylaeum accusat 389
 Nicomedes 324
 Niger occiditur 614
 Nymphius Tigellinus 620
 Nimiae regnum 224
 Nisibis terra quaedam Parthorum 472. 443. est autem Nisibis oppidum quoddam iuxta Euphratem fluium qui Nedam ciuitatem supradictam cingit
 Noach Hebraei dicunt Noe, vocem autem Graeci qui Hebraica nomina propter lectionis ducorem quem illi supra omnes semper assestantur immutarunt. 10. de quo Graecorum dulcore ac nimia in loquendo petulantia alibi à nobis dictum abunde est
 Noarus 565
 Noe filios tres habuit 8
 Noe à Graecis νοχος dicitur 10
 Noe vinearum plantator 11
 Noe, atq; eiusdē arcae quā ingressus est reliquiae in terra Iudaeae amoniae atque omnium Aromaticū fertilissima. 470. de Noe autē & eius arca vide Genesios. c. 7.
 Nouerca sena & iniusta erga suos priuignos 519
 Numidius Quadratus Syriae praeses 475

O.

Obedientia melior quam victoria & deo gratio. 132. Hoc idem leges in Bibliis primo Regum. c. 15.
 Oblationum dedicatio in tabernaculo 64

Ochozias rex malignus	211	latis acreuit	283	Pharisaorum strages ob infidias in eis	
Ochozias Achab patri succedit	209	Ofiris deus fuit heliopolitanus qui mu-		depræhensas	396
Ochozias descendens ē penetralibus		tato nomine, postea dictus est Mo-		Pharisaorum hypocrisis ac immodica	
regis decidit	211	ses	300	circa cultum diuinum arrogantia	
Odolla ciuitas quam Roboam Salo-		Otho	620	ibidem	
monis filius præter alias multas re-		Orthonis mors	622	Pharisei & esseni	379
fecit 197. Est autem odolla ciui-		Ozias princeps creatur	217	Pharisaorum & Sadducæorum cōtro-	
tas in tribu Iudæ Eglon quoq; no-		Ozias regis studium & præcipua exer-		uersia	312
mine appellata, cuius regem David		citia	221	Paries	625
interfecit Iesus, remanet tamē vil-		Ozias regis præsumptio ac percussio		Parthorum lex qua est cautum ne quis	
la, magna quidem adhuc, sed nos		ibidem		audeat aut tiarā uti, aut in lectulo	
men tantum retipere, cæteris pro-		Ozias mortuo Ioathan filius successit		aureo dormire præter regem	472
fuspinata, cōspiciturq; adhuc in vi-		in regni possidere	226	Est autem tiaræ regum capitis tes-	
decimo ab Ekbatropoli lapide ver-		Ozias tota ac plena historia à 217 vs-		gimen, sumitur quandoque pro	
sus orientem		que ad 230		galca, vidg Baysum fol.	6
Og rex cum suo exercitu peremptus				Parentum contemptores	90
79. de huius autem morte (si plura				Pharus Alexandria	382
videre cupis) recurre ad Bibliorum				Pascha	48
librum qui inscribitur, Deuterono-				Paschatis sacrificia, 67. de quibus ver-	
mium cap. 3.				de Biblia in lib. qui inscribitur Leui-	
Offellius Hierosolymita	503			ticus cap. 2.	
Olympias Herodis filia ex Maltace		P		Phasellus turris & oppidum	382
Samaritide	526	Acorns rex Medorum	684	Phasellus	515
Olympicum certamen	516	Pacori Parthorum ducis fraus		Phasellus turris Hierosolymorum	
Olympus Herodis legatus	524	341		633	
Olda prophetissa Salomi cuiusdam		Pacori alius atque alius dolus	502	Phaseltæ	516
vxor	234	Pacum domini dei sum Noe	6	Pauperes ex oraculorum responsis in	
Onias in Aegypto templum deo adifi-		Phateias patri Manahen in regni gu-		cremum amandantur ad curadā	
ficauit	300	bernatione succedit	226	visus conflagrationem tam peste	
Onias vir iustus de quoque charus, quod		Pallas Felix frater rebus in Iudæa ge-		quā fame 711. 719. huiusmodi es-	
vel ex eo facile colligitur quod os		stus & gerendis præficitur	476	sum homines, solent propemodum	
omnia quæ volebat à deo impetras-		Palaestina	11	sexcentis morborum generibus las-	
bat, quare obsecrus à Iudæis quod		Palaestini Israelitis vicerunt, sibi que		borare, acremque corruptissimum	
noller pro eis ad dominum deū in-		ture victoris vtentes annua tribu-		exhalare, quo etiam oraculo fors-	
tercedere, occiditur	323	ta reddi per spacum quatuor anno-		te præmonita idem Gallorum res-	
Onias pontifex oppidum cōdidit in-		tum coegerunt	113	gina Paradis statim à suo aduentu	
star Hierosolymæ, templūq; ma-		Phaleg frater Lectan & filius Heber		feri statuit	
gnificum intus edificauit	486	quare sic sit appellatus	11	Pherecides primus, in Græcia de cœ-	
Onias templum depopulatur	693	Palus bituminis quæ distat ab Hiero-		lestibus philosophatus est	695
Ooliab Achisamach filius de tribu		solymis stadius ducentis	359	Pedanius legatus	524. 661
Dan	58	Palus Asphaltites quæ prius erat val-		Pentecostes sacrificium	67
Oppida sub ditione Iudæorum	319	lus	14	Pheroras Herodis filius patri suo con-	
Ophas loci cuiusdam nomen	562	Pamphylicum mare diuisum est	50	cibatur	385
Ophyra terra erat quæ nunc terra au-		quæ in loco banuenies pro hypo-		Pheroras crebræ suspicionis notam	
rea à neotericis dici solet	191	tum		instit Salomæ	383
Oratio sacrificiorum	64	Panes propositionis duodecim	60	Pheroras & vxor eius ab Herode ac-	
Oreb rex occisus	110	Paneas oppidum	422	cusantur	396
Ordo Ecclesiasticus	96	Panium locus iuxta Iordanem	514	Pheroras moritur. 527. 397.	
Organorū varia genera & varia co-		Phanes, rusticus ancipiti adhuc bello		Petronius in Syriam legatus mittitur	
nundem voces ex quibus vera sym-		rū fortuna & dubio perturbationū		contra Iudæos	439
phonia & cōsonantia cōfiatur	171	cuentu existente ab agro ad ponti-		Petronius literas à Caio accepit	442
Orfanes à Parthis perfuga dimittitur	497	ficatum obrepfit	605	Petronii summa prudentia ac mode-	
Osa dispensatoris cuiusdam nomen	201	Pappus Antigoni dux	508	stia	440
Osansiphus sacerdos genere Heliopo-		Pappus occiditur	509	Petronius mire erga se deos cogno-	
lites sic denominatus à dei Helia-		Paradisi plantatio & eius flumina	4	suit faciles & propensos	442
politani nomine qui Osiris dictus		de quibus vide Genesios ca. 2		Petronii epistola ad Doriēses	465
est, postea vero Moses appellatus	678	Pharan, i. conuallis	20	Philippi & Demetriū fratrum duellum	319
Ossa quæ omnes conuinx ante Hyr-		Pharaon regem significat apud Aegy-		Philo Iudæos exanimatos ac penē	
canum iactabant quouique conui-		ptios	212	exangues aduersus Caum excitat	
uium finitus fuit, & corūde acerrus		Pharaonis somnium & eius solutio	32	439	
		Pharaonis diadema	42	Pincerna somni habiti solutionem	
		Pharaon Sara potiri tentauit	12	quærit à Ioseph	30
		Pharisei	544		
		Pharisaorum dogmata atque instituta	421		

I N D E X

Pinctura regi, Ioseph doctrinam & miram explicandorum somniorum, & prodigiorum cognitio nem, refert	31	Pompeius templum ingreditur cuius limina transgredi non nisi Pontifici licebat	495	Ptolemai regis epistola ad Bleazarum pontificem	273
Philostatus historicus	245	Pompeius militum impetu opprimatur	463	Ptolemæus mēsam admirabilem obtulit deo cuius descriptionem videbis fol.	275
Philippus Romam venit	426	Pontificum catalogus	240	Ptolemæus benignus	303
Philadelpia	512	Pontius Pylatus	423, 424	Ptolemæus latronum princeps	469
Phalæm. i. literarum Græcarum aut potius ipsorum Græcorum amator. 315. quamvis in priori significatione usurpet dominus Budæus, cum enim agit in (Italos fortassis) Parisiorum ingeniorum detractores, Φαλαῖμωγ Parisinos esse dicis, vide lib. de Asiæ & partibus eius.		Pontius Pylatus Iudæos patriâ, deosque penates, atque adeo totam suam religionem defendentes crudeliter opprimit atque interficit	424	Ptolemæi admirabilis industria ut hostibus summum horrorem incuteret	316
Philosophi periphrasis per etymologiam	1	Populi & Senatus mira de imperatore eligendo disertatio	462	Ptolemæi & Antigoni summa amicitia	341
Phanæas sacra pecuniæ custos comprehenditur	672	Populi qui nunc à Græcis dicuntur Galatæ quondam dicti sunt Gomeritæ	10	Ptolemæus Philadelphus dictus, ubi primum novit sinceram Iudæorum fidem, bonitatem, & mansuetudinem eos (cum capti tenerentur) redemit eorumque fortunas omnium adauxit	715
Phinees filius Eli à Palæstina occiditur	119	Portæ ex solido auro factæ tam magnæ & tam ponderosæ ut ducenti homines quotidie ad illas claudendas vix sufficerent	719	Ptolemæus Euerzites	ibidem
Phinees filii Eli coniunx, moritur ibi.		Portæ	58	Ptolemæus Hæcon	ibidem
Phulæus Assyriorum rex	226	Porticus incenditur	661	Ptolemæus Lagi filius Aegyptum possedit	271
Pyrgos Stratonos urbs maritima quæ post ab Herode rege clarissimis ædificiis illustrata Cæsaria dicta est	500, 514	Pueros legem omnium primam edoscendos	87		
Philon paradisi Aulius. 4. significat autem Hebraice inundationem sed de hoc & cæteris huiusmodi vide Genesios. ca. 2.		Pueri cuiusdam dolosa astutia qua Romanis omnibus imposuit	669		
Pitholaus princeps constitutus ab Antipatro	495	Pudens vnus ex ala equitum Romanorum	662		
Polla urbs mediterranea	ibid.	Pugna grauiissima & supra omnes crudelissima committitur Hierosolymis	561		
Polemon Lyciæ rex cui per conubium (prius tamen circumciso in Iudaismum; conuerso) Beronice coniungi properabat: ne tandiu viduata beluæ multorum capitum populi suspicionibus locum daret	476	Pugna anceps	661		
Polemon Lyciæ rex Beronices tum diuitiis tum etiam amore captus, eius petitionibus annuit	ibid.	Puteus foederis 16 dicitur quoque ab Ecclesiasticis puteus iuramenti ubi foedus inierunt, atque iurauerunt Abimelech & Isaac. Est autem in oppido Isaac dicto, in Geraritica regione, iuxta Ascalonem.			
Polemon Lyciæ rex se speretum & ab uxore repudiatum agrefers legem quoque ipse Iudaicâ (cui conubii gratia tantum sese addixerat) abiicit ibi.		Phuti dicti sunt Prouinciales, vide autem, vide fol	10		
Polemum Latronum principem occiderunt Iudæi sperantes perempto capite & cæteros quoque omnes latrones ac totam rei publicæ pestem cessaturâ, quod nimirum sic successit. 469. Hoc eodem consilio Ciceronius vsus est in coniuratione Catilinae dum ab urbe deiecit ipsum Cate, ut sic cæteris omnibus caceret.		Plato mirabilis philosophus apud Græcos	726		
Polybius megalopolitanus Historiographus	279	Pluuia insperata	441		
Politianus vir iustus populum cõcitatum in oppressione Hierosolymorum cum videns, mitigat	556	Primitiæ frugum	67		
		Principes septem	87		
		Probamentum	438		
		Prodigiosa portenta visa, per inane in excidio Hierosolymorum ut fere fit in huiusmodi perturbationibus	668.		
		quod recte Lucanus poeta Hispanus obseruauit, cum in fine (si recte memini) primi lib. sub belli parascuem apparuisse, multa portenta recensuit eorumque bonam partem narrauit			
		Procymia	514		
		Propositio eorum quæ quinque postremis libris tractantur	696		
		Protagoras	729		
		Ptolemais urbs ab Herode nobilitata	515		
		Ptolemaidem Tigranus obsedit			

Q

Q Vadratus præses Iudæorum diligenter persecutus est seditionis authores, nec vnquam quiescit quousque omnes cruci affixit.

Quadrati Iudæorum præsidis nomen defertur

Quintilia mama quæ in custodiam data fuerat, in tormenta conuicitur

Quintilia m. i. 55 quæ agendo Roscium ipsum manifeste reterebat in persecta corporis hipocrisi, id est actione quæ in cuius rei recta imitatione consistit: quamque Demosthenes in perfecto oratore potissimum primamque partem iudicauit

Quo aliqui sunt ferociores, & magis ab animi ratione alieni eo aptiores sunt ad bellum 455 cum enim bellum res sit beluina, quod ferocius summus eo magis coniuncti resbus beluinis. Ob quam rem Cæsar in principio Commentariorum suorum dauidens Galliam in tres (si bene memini) partes, vnâ ex tribus hominum fortissimorum esse ait, quod & ferociorum. vnde colligere facile est, quod ferociores sint homines eo & bello aptiores

R

R Aab meretricis beneficentia

Raz latronum princeps

INDEX

Rachel promittitur Jacob 22
 Rachel Iacob vxor, viro suo collo-
 cat famulam Balam 23
 Rachelis pulchritudo 22
 Rachel ex partu mortua & in Ephra-
 ta sepulta est 26
 Rachelis & liae diffidiū ac postea pri-
 stinae amicitiae reconciliatio 23
 Rachelis astutia 34
 Ramefessa Rampse patre sic vocas-
 tus est, qui prius Sethon diceba-
 tur 678
 Ranarum & vermium plaga 46. 47
 Raphanae populi 679
 Raphia vrbs 496
 Raphim viro collocatur 493
 Rapsaces principes militiae 231
 Ratio conscripturum Iosephi. vbi
 sic mallem legere quam vt in mar-
 gine nunc legitur, conscriptae nos-
 titur.
 Rationale, Graece λογικόν, Hebraice
 es Effia 62
 Ratio septimi mensis 67
 Ratio statuens 731
 Ratio 632
 Rahuelis filius 44
 Rael alias Letro verba fecit ad
 Moysen 55
 Rebecca pro Iacob orat deum 21
 Rebellare alicui 211
 Regum eligendorum ratio 88
 Regni diuisio 417
 Rhegini populi olim dicti Aschenes
 211
 Religio creandorum sacerdotum quan-
 ta fuerit apud Iudaeos. 696
 Regionis quae ultra Iordanem sita
 ium est, descriptio 576
 Remmon filii quot & qui 152
 Reparatio sacrificiorum 234
 Repedare aliquod pro eo quod est ali-
 quod redire 429
 Rerum conscriptio, verior apud quos
 vis barbaros populos, quam apud
 Graecos 697
 Respha filia Sebeth 150
 Res miranda 65
 Rex statuam adorare iubet 245
 Riphai populi dicti à Riphat à, non
 nullis quoque Paphlagones voca-
 to 10
 Risam castellum 345
 Roas petra sic dicta 106
 Roboam quas vrbes aedificauit 197
 Rohoth puteus 20
 Rhodus 504
 Roma sub Vespasiano multum flo-
 ruit 678
 Romani flammis exusti 662
 Romanorum duo milites capti du-
 cuntur 670
 Romanorum machinae atque ipsi de-
 bellatores crebro bellicorum in-

rendiorum impetu cremabatur 585
 Romani milites oleo perferenti in
 magnis lebetibus ahenis deco-
 quantur ob Iudaeorum impetum
 atque nequitiam 587
 Romani iam ferè castrametati per-
 pelluntur à Iudaeis 631
 Romani potiti sunt primo Hierosoly-
 morum muro 641
 Romani cuiusdam equitis incredibilis
 audacia 642
 Romani secundo muro potiti sunt
 643
 Romani vincuntur 657
 Romani iterum inuadunt hostem
 660
 Roxane & Salome filiae Herodis
 vna ex Phedra, altera ex Elpide su-
 scepta 526
 Ruben 127
 Ruben pro ereptione Ioseph fratres
 alloquitur 28
 Ruben noctu ad lacus venit 28
 Ruben oratio ad Ioseph pro fratribus
 33
 Rufus militum imperator 413. 537
 Ruta 682
 Ruth vxor Maabon, Booz vxor Es-
 ta est 116. 117. de quibus plu-
 ra in Bibl. in libro qui inscribitur
 Ruth à principio vsque ad finem

S

Saab Galilaeae, patria fuit Elea-
 zari 685
 Sabachadai eunuchus 266
 Sabbatum Hebraice septimanam si-
 gnificat 60
 Sabbaticus fluxus prodigiosi ac pe-
 culiaris cuiusdam miraculi est as-
 pud Iudaeos 679
 Sabbatorum colendorum quam ma-
 gna atque adeo superstitiosa fue-
 rit Iudaeis religio 543
 Sabbatum Hebraice idem est quod
 requies ad quam (ex dei voluntate)
 dedicatum est 3, de cuius diei be-
 nedictione, vide Biblia Geneleos
 cap. 2.
 Sabai à Saba dicti. 11. Est autem
 Saba vrbs Metropolis in Arabia
 in felicissimo monte sita, unde bo-
 na thura adferuntur
 Sabbatus 300
 Sabinus occupat Capitolium 626
 Sabinus murum conscendit 657
 Sabinus occiditur 627
 Sabaea seditio 169
 Sabuchadar eunuchus 266
 Sacerdotum vxores 69

Sacerdotes 69. de modo autem sa-
 cerdotum creandorum, vide Bibl.
 in Exodi ca. 29.
 Sacerdotum & Pontificis vestimen-
 ta & literae in eis elaboratae, pi-
 ctae, aut insculptae 61
 Sacerdotes Hierosolymitani, qui &
 quae eorum indumenta 63
 Sacerdotale quodam genus annora-
 tum 696
 Sacerdotes 724
 Sacerdotes vnus diei quam Iudaei m-
 nifice celebrabant 40
 Sacerdotes post templi muros sese oc-
 cultabant in excidio Hierosolym-
 tano 667
 Sacrificiorum duo genera 66
 Sacrificia Paschatis 67
 Sadducus 420
 Sadducaei atque eorum dogmata
 & instituta 422
 Sadducorum & Phariseorum cotra-
 uersia 331
 Sadducaei 544
 Salomonis natale 160
 Salomonis militiae principes qui
 181
 Salomon filiam Pharaonis duxit vxor-
 em 180
 Salomonis sapientia 18
 Salomon à deo contra demones ma-
 gnam potestatem impetrauit
 ibidem
 Salomon quot fecerit hostias in tem-
 plo 187
 Salomon quot & quas vrbes con-
 diderit 190. de quibus vide Bibl.
 lib. Paral. 2. c. 8
 Salomon multas gentes subiugauit
 & biq; seruire coegit 10
 Salomonis obitus 194
 Salomes accusatio pernitiosa 52
 Salomes odium in filios Herodis
 373
 Salomen (cum Sylai Arabis amon-
 capta flagraret) Alexae nubere
 Herodes ac Iulia Caesaris coniun-
 compellunt 39
 Salomes filius Antipater 410
 Samaria 49
 Samaritae vniuersa descriptio 57
 577
 Samaria nunc Sebastia appellatur
 366
 Samaria deletur 31
 Samaritae accusantur a pud Darium
 257
 Samaritae Cuthae quoque dicti sunt
 255
 Samaria obsidetur 21
 Samaria Graece, Hebraice Maroon
 appellatur 20
 Samaeus filium habuit nomine Eleaza

INDEX

rum.	585	Simon filius Iairi	661	Serpentis poena quam ei ob eius rab-	
Samaci iniuria	164	Simon Cathla filius	ibidem	lumniam & deceptione dominus	
Samuel Saul regem creavit in cremo		Selucus	733	deus imposuit	4
fundens vas olæ super caput eius		Suidas Hist.	730	Sethosis quandoque Aegyptus Danai	
124		Syria	710	frater dictus est, quem admodum &	
Samuel sacros congregavit in ciuitate		Sebaste urbs condita	514	frater eius Danaus Armaus fuit ap-	
Mosphat quæ interpretatur deors-		Sebaste ciuitas quæ ab Agrippæ nos-		pellatus	700
sum respicere, quod deo (haurien-		mine Agrippias quoque dicta est	902	Sicariorum pertinacia	692
tes aquam) sacrificarent	121	Secta quarta à Iuda introducta	422	Sydon urbs ab Herode nobilitata ab	
Samuel senex rem domesticam filius		Sedechias capitur	239	q. resecta est. 518. 519. fuit autem	
suus gubernandam iniungit	122	Sedechias pseudopropheta arguitur		Sydô urbs phœnicie insignis, olim	
Samuelis oratio et eius prophetia	117	ma & verè sophistica verba præua-		Chananeorum terminus ad A-	
Samuelis oratio	121	luerunt	209	quiloneq. respiciens, postea ab A-	
Samuelis altera oratio ad populum	126	Sedechias prole	243	tem regionis Iudææ facta est, ces-	
Samuelis responsio ad Saul de inobe-		Seditio magna	77	sedit in sortem tribus Aser: sed nō	
dientia	131	Seditiosorum superba responsio	670	venit in eius possessionem quātho-	
Samuelis propheta viri sanctissimi		Seditiosi regiam depradantur	ibidem	res non potuit expellere	
mors 141. de hoc & eius morte si-		Seditio magna iterum in Hierosoly-		Sichinitis solis à Pelusio Aegypti, vsq.	
copiosius vis videre recurre ad Bi-		ma oborta, omnium (sed præsertim		q. ad rubrū mare peperit Saul 130	
bliam. i. Reg. 125		Militis) malitia conficta	474	Sicheleus datus est Davidi	144
Samuelis umbra alloquitur Saul	145	Sella vxor Lamæch	5	Sichimitarum & Abimelech discors	
Samuel vir iustus populum per deum		Seductio Euxæ mulieris	4	dia. 99. dicti autem sunt, sichimitæ	
aduravit nullo affectu detestari (quo		Segor quid significet apud Hebræos	16	ab urbe sicheem quæ Græcè Sichis-	
omnis æquus index carere debet)		Seiani insidie	433	ma latine autem sicima dicta est,	
veram coram rege referat senten-		Seiron Heb. capillitium siue Casaræ	20	fuit ciuitas Iacob sed deserta ē, nihī	
tiam de suis ipsius cā vitæ antea cā		significat		dominus tamen ostenditur locus qui	
quā præsenti	126	Sennaar campus 9, fuit aut capus Ba-		dā iuxta suburbium Neapoleos	
Samuel in Bethlehem pergit vincturus		byloniæ in quo turris extructa est,		propter sepulchrum Ioseph, fuit aut	
Dauid regem	131	vnde egressus Aīur edificauit Nis-		tem subuersa hec urbs ab Abime-	
Samson & eius facta	114	nuæ fuerunt & alii campi hoc no-		lech & sale conuersa	
Samson Palastrinis traditur	116	mine appellata, sed de hec intelli-		Siclus Heb. aurū numisma est quā 3	
Samson loci nomen	115	git Iosephus sub finem 9 cap.		tuor drachmis Atticis æquale 164	
Samsonis quæstio	115	scelu supradicti cum citat Actuum		Sylas in vincula coniectus	466
Sanabalath ab Alexandro potestate		Histor.		Sylas reuocatur	ibidem
obtinere condendi templum	269	Sennacherib (vt Berosus testatur) As-		Sylas	396
Sanctum sanctorum	59	syriorum rex à suis filius in urbe		Sylas damnatur	390
Saphim locus quidam sic dictus in lu-		Ninive & in templo Arasce perem-		Sylas Obedæ regis procurator	520.
dæa	269	ptus est	232	527	
Sare ætas mors & sepultura	18 de	Sennacherib rex magnus	231	Silua fons	634
qua re, vide Genes. ca. 23		Sentius saturninus	457	Silua agnomine flauus	685
Sardianorum decretum à populo re-		Sentii oratio ad senatum	457	Symeon retento Ioseph fratres sine	
ceptum	337	Seon rex cum toto suo exercitu oc-		abire	34
Sardonyches	65	ciditur	79	Simon fratri Ionathæ successit	307
Saul Cui filius 124. 129. 123		Septem dierum series quam dominus		Simon ad galilæam perueniens hos-	
Saul de inimicis serio triumphat	126	deus IESVS CHRISTVS		tes suos in fugam conuertit & sic	
Saul altare constituit	129	in omnibus rebus creandis obser-		victoriam reportauit	290
Saul genealogia	ibidem	uauit 3. de qua serie vide Genes.		Simonis oratio ad populum Iudæ-	
Saul apprehensus Samuelis vestem la-		cap. 2		cum	308
cerat	131	Sepulturam nulli mortalium quan-		Simon præclarum Mausolæum fa-	
Saul à cacodæmonibus frequenter in-		tumus barbaro & peregrino de-		bricauit	308
festatus remedium quod non inue-		negandam	91	Simon arcem Hierosolymitanam di-	
nit apud aliquem sapientium à cy-		Septimi mensis (quem Macedones		ruit	309
tharista accepit	132	Hyperueretæum vocant) ratio		Simon Herodis seruis	414
Saul suo gladio interiit 147 de cui-		67		Simon capitur	674
us obitu (si plura cupis) vide Iub. in		Sephor	422	Simon Giora occiditur	681. 685
primo Paral. ca. 10		Seron vincitur	288	Simonis Idumæorum ducis ad Hiero-	
Saul epitaphium	149	Seruos testari non posse quemad-		solymos oratio	610
Saul petitiō à Samuele	123. 124	modum nec militare aduersus li-		Simonis & Zelotarum pugna	621
Saul omnia quæ sibi Samuel prophe-		beros nec pro liberis	87	Simon victoriam reportat de Cende-	
tarat vera inuenit	124			beo 309	
Saul à suis destitutus	127			Simonis vxor à Zelotis capitur	622
Saul regni sorte adactus	124			Simonis interitus	309
Salm	698			Sinnabaris Assyriorum rex	15

Syrorū perturbatio à deo facta 215
 Syria à Iudæis tota fuit deuastata 563
 Siroborus Assyriorum rex 13
 Sisenna. nom. p. viri 496
 Sitenna 20
 Socho vrbs quam Roboam Salomo-
 nis filius præter alias multas ædifi-
 cavit 197
 Socrates 729
 Sodomitarū reges quinque 13
 Sodoma:orū regibus victis ab Assyriis
 tributum impositum est, & sic qui
 prius reges erāt tributarii facti sunt
 31 sunt autē dicti Sodomæi aut, So-
 domitæ à Sodoma ciuitate, quæ im-
 piorum scelere diuino igni consum-
 pta est. Est autē sita iuxta mare mor-
 tuum, habet à latere Seoram vnā
 ex quinque Sodomorū vrbibus quæ
 & Segor & Zoara quoque dicitur
 quæ igni quoq; diuino cōsumpta fuis-
 set, nisi Lot deo pro ea supplicasset:
 cuius meminit Esaias in visione
 contra Moab
 Soemus primō Herodis regis secreta-
 rius fidelissimus eius arcana tādū
 fideliter celauit, quandiu mulieres
 non frequentauit. Verūtamen vbi
 primum mulierū blanditiis & ver-
 bis (quorū illis maxima copia est)
 illectus fuit omnia patefecit 361
 Soemum rex Herodes ob magnā eius
 perfidiam interim iussit 393
 Sol stetit 99
 Solutio somnii 30
 Somni comecturam pastor audiuit
 ibidem
 Sosa filius Iacobus 671
 Scythæ populi sic à Græcis appellati.
 quondam autē Magogæ dicti sunt,
 sed mutati sunt simul cum natio-
 nibus linguæ 10
 Scythopolis vrbis nomen vbi magna
 fuit facta Iudæorum clades 564
 Scélide 543
 Super humeralia 62
 Scaurus 324
 Scenopegia quid 187
 Spicas in iugeribus remanentes non
 esse colligendas 88
 Stagnum Amygdalinum 649
 Strennitas 444
 Scolæ sacerdotales 185
 scola pontificis à quibus sit solita cō-
 seruari 372
 Strabo Cappadox Hist. 330. 351
 313
 Stratonos turris quæ nunc Cæsare a
 nuncupatur 366. 500
 Strutium 649

T

I N D E X

T Abernaculi instrumenta 63
 Tabernaculorū solēnitas 67
 Tabernaculum quomodo fuerit ædi-
 ficatum 58
 Thadallus dux Assyriorum cum prin-
 cipibus aliis coadiutoribus inuadit
 Sodomitas 13
 Tanais & Mæotis paludes 684
 Tarichæi à Tito cæduntur 596
 Theatrum 368
 Thecos vrbs quā Roboam Salomo-
 nis filius ædificauit 197
 Temporis supputatio ab Adam ad tē-
 pli vsq; ædificationem 183
 Templi structura & constitutio 18,
 de qua vide Bibl. z. Paral. c. 3.
 Templi spoliatio 198
 Templi porticus accensæ 664
 Templi dirutio atq; Hierosolymorū
 excidium 285
 Templi restauratio ac reparatio
 234. 289
 Templi obsidio 293
 Templum 366
 Templi noui ædificium 371
 Templum sic ædificatum fuit, vt trasi-
 tus haberet subterrancos 373
 Templum cædibus pollutum 628
 Templum succenditur 665
 Templis statuas, imagines, aut simula-
 chra aliqua apponi, nefandissimum
 habebatur, vnde Caii Cæsaris sta-
 tuam in tēplo collocari Iudæi non
 passi sunt, vt patet fol. 439. 532
 Tempestas horrenda exorta 611
 Themosis rex Aegypti, regnare cœpit
 quamprimum expulit pastores mi-
 sitq; in Hierosolymam 690
 Tenebrarum caligo 47
 Theodas à fado interimitur 474
 Theodectes oculis multatus est
 277
 Theodorus incuatos Iudæos inuasit
 & ideo repente decem milia inter-
 fecit, atq; Alexandri sarcinas diri-
 puit 317
 Theophrastus 700
 Theopompus quid passus sit 277
 Thermut Pharaonis filius 41
 Terentius Rufus 675
 Testes quibus est vsurus Iosephus in
 suæ historiæ probationem 698
 Testes falsi secundum legem punien-
 di 87
 Testem vnum nō sufficere ad alterū
 condemnandum ibidem
 Testimonium Sibyllæ 9
 Tyberias conditur ab Herode 23
 Tyberiadis dedicatio 594
 Tyberius Augusto successit 423
 Tyberius curam sui nepotis Agrippæ
 committit 432

Tyberius Cæsar ægritudine corripitur 431
 Tyberii insimulatio contra Caium 436
 Tyberii mors 429
 Tyberii mors Agrippæ nuntiatur 437
 Tyberius Alexandrinus permultos
 Iudæos (cum in Alexandria mane-
 ret) interfecit 565
 Tyberio mortuo Caius succedit in
 Principatus moderatione 436
 Tyberius multos Romanorum pro-
 ceres extinxit 436
 Tyberii mors omnibus grata & om-
 nium animis accepta quamuis dissi-
 mulatione latebat omnium gau-
 diū ne quid mali succederet: gau-
 dio rei tā miseræ propalato. 436
 Tygranes Armeniorum rex Cleopa-
 tram obsidet 502
 Tygranes Ptolomaidem obsidet
 321
 Tygranæi populi à Tygrane sic de-
 nominati sunt, quos Græci Phry-
 gas vocant 10
 Tygris paradisi fluius est Hebraice
 Diglath dictus quod acutum ali-
 quid & angustū significet, 4 sed
 de hoc & cæteris huiusmodi, vide
 Genesios, ca. 2
 Timæus Historicus 706
 Timor & dolor 731
 Timotheus iam congregatum suum
 exercitum more boni imperatoris
 exhortatur 291
 Timotheus propē Rophon ciuitatē
 castrametatur adducens ex Ara-
 bia maximum mercedē conducto-
 rum hominum exercitum 291
 Tyrii 700
 Tintinabula & malogranata 61
 Tyrannus 388
 Tirannius & iucundus accusati
 522
 Tyro atque alii primates insu Hero-
 dis comprehenduntur 391
 Tyriorum obsessio 230
 Tyronis filius 392
 Tyronis Herodem increpantis auda-
 cia 524
 Tyrus quis locus sit 284
 Tyrus ab Herode resecta 515
 Titi & Vespasiani munificentia erga
 deuictos Iudæos 278
 Titi oratio ad seditiosos 669
 Titus clam hostibus oppidum occu-
 pat atque in suam potestatem as-
 serit 589
 Titi oratio ad milites 595
 Titus à Giscalensis suscipitur
 603
 Titus mittitur ad Galbam 620

I N D E X

Titus in Iudæam mittitur 627
 Titus urbem obsidet 630
 Titus iuxta urbē castrametatur 632
 Titus militum temeritatē carpit 633
 Titus de secundo muro non minus
 quam Romani triumphauit 643
 Titi elegans oratio ad milites 656
 Titus pugnae spectator 660
 Titus ingreditur urbem 673
 Titus suis telis. i. sua ipsius clementia
 nimia & virtute perit 643
 Tityi ab Astarate debellati 700
 Tubalcain vir supra omnes bellicosus
 5
 Tubalcain artis ferrariae primus in-
 uentor ibidem.
 Tubae argenteae 70
 Thurribulum Regiae Hierosolymita-
 nae quale fuerit 637
 Turris decidit 641
 Tusculum quantum à Roma distabat
 433
 Tribuum Iudaicarum catalogus 152
 Tryphon (non notissimus ille, de quo
 Quintilianus in principio primi
 li. & Martialis, cū dicit, & faciet lu-
 crum bibliopola Tryphō) sed alius
 vir ingenuus & nobilis qui prin-
 ceptis militariae à militibus constitu-
 tus est 309
 Tryphonis viri in conuiuiis praefer-
 tum, facetissimi responsum, quo ita
 regem Ptolemaum delectauit ut
 omnes extemplo Tryphoni ap-
 plaudere iuberet 283
 Tryphon adulator 392
 Tryphon Tyrannus 487
 Tryphonis summa malitia 309
 Tryphonis iuxta Antiochiam bel-
 lum 304

V

Valerius Asiaticus vir confu-
 laris 457
 Varus praesidiū suis ferre maturat 415
 Varus iubet Antipatro ut refutet
 verba Nicolai contra se de parricidii
 suspitione facta 402
 Varus Antiochiā perrexit: dum Ro-
 mam nauigauit Archelaus 409
 Vasa 185
 Vasa promissionis 252
 Vasthiani eunuchi 262
 Veneni summa vis 402
 Venenum profertur 531
 Venones à Parthis pulsus ob nimiam
 eorum barbariem 423
 Venones capitur 424
 Ventidius Bassus dux Romanus 344
 Verba Mulieris adulterae volentis in
 suū concubitum inducere Ioseph,
 & eiusdem mulieris accusatio in
 eundem nolentem flecti. 29. 30.

quae res mihi per similis videtur illi
 quae est apud Ouidium de Phedra
 & Hyppolito
 Vermium plaga 47
 Vespasianus mouet exercitū contra
 Tarichæos 594
 Vespasianus à suis in medio inimico-
 rum deferitur 599
 Vespasiani animaduersio in exerci-
 tum 600
 Vespasianus à Tyberiensibus reci-
 pitur ibidem.
 Vespasianus grauissimum vulnus ac-
 cepit lethale suscepit 595
 Vespasiani & Titi munificentia erga
 Iudæos deuictos 278
 Vespasianus templum pacis constru-
 xit 681
 Vespasiani clementia 684
 Vinearum Plautandarum mos 88
 Vineae inuentor & plantator pri-
 mus Noe 11
 Vitellius 620
 Volumentius militiae magister 524
 Vulpes trecentae 115
 Vrias Bethsabee maritus occidi-
 tur 158
 Vrias Ioathan succedit, Vrias vero
 Nerias 240
 Vrias literae 159
 Vtensile pro re qua uti possumus vltur
 patur folio. 513
 Vrbs muro circumdatur 651
 Vrbs funditus euertitur 644
 Vxor diuortium 90
 Vxorum ducendarum mos 89

X

Xanticus mensis appellabatur
 apud Macedonas māsis ille
 qui Hebraeis Nisan dicebatur. 64.
 67. 256. Erat autem hic mensis pri-
 mus Azymorum, quem nos Aprilē
 vocamus. Dicebatur & Xanticus
 dies ille quē nos per Calendas in-
 telligimus.
 Xantico mense iuuenes qui expediti-
 onem Iā facere poterant Aegyptum
 deferuerunt 48
 Xaloth vicus seu ut nostri dicunt pa-
 gus quidam, à quo Ptolemaidis ma-
 gnitudo vsq; ad Bersabem proten-
 di cognoscitur 576
 Xerxes Persarum Rex aduersus Graecos
 (ut Chœrilus antiquissimus poetā
 refert) militauit 703
 Xerxes Dario patri defuncto suc-
 cessit 257
 Xerxis epistola ad Satrapas Syriae pro
 Iudæis ibidem.
 Xerxi defuncto Cyrus eius filius (quē
 Graeci Artaxerxem vocant) succe-
 ssit in imperii gubernatione quem-

admodū & ipse Xerxes patri Dario
 succederat 261
 Xerxes ab atheniensibus turpiter fus-
 gatur 621
 Xylophorias festū est apud Hebræos
 in quo omnes homines ligna con-
 gerebant in templum ut elca adhi-
 bita, ignis perpetuus permaneret 561
 Xystus 663

Z

Abilus Arabum potentissimus
 Z Alexātri Caput abscidit 303
 Zabulon Galilæae terra 700
 Zabulon validissima Galilæae vr-
 bs incenditur 566
 Zacharias Ioadæ filius lapidibus ob-
 ruitur 222
 Zacharias & Aggeus templi concio-
 natores 256
 Zacharias accusatur à zelotis 613
 Zamarias Iudæus Babylonicus &
 eius mors 394
 Zamarias princeps tribus Simeon
 uxorem habuit Choza bimadiani
 tidem mulierem ducis cuiusdam fi-
 liam 62
 Zamarias equorum princeps ibidē.
 Zamarias Helam regem Therfa fi-
 lium, vix duobus annis regni exple-
 tis interfecit 201
 Zamarias totū Baasan genus (ut Sis-
 mon prophetaret) è medio su-
 stulit ibidem.
 Zamarias aulam regiā igni appposito
 seq; intus recumbentem concre-
 mauit ibidem.
 Zarah 487
 Zarasim Mardochei vxor 264
 Zarcas rex Aethiopiae 200
 Zebedaus Achar filium habuit qui
 inuentam chlamydem regiam aus-
 ream atq; variis gemmis cōspersā
 & intextam tetræ tumulo sepe-
 liuit 97
 Zeb rex occisus 110
 zebennai populi à zebenna regio-
 ne sunt dicti 312
 Zebenaus Alexander ibidē.
 zebus princeps Sichimitarum 111
 Zebulonitae 101
 zelari 707
 Zelotypiae lex 69
 zelotis suadet Eleazarus auxilium ali-
 unde efflagitare 608
 Zelotae in urbem per insidias clau-
 destinas Iudæos intromittunt 611
 Zelotarum crudelitas 714
 zelotarum pugna Cum Simone 622
 Zelotae 685
 Zelotypia Herodis non paucis no-
 cuit 517
 zepha Liae ministra 23

INDEX

Zelpha filium habuit nomine Gad quod interpretatur fortuitum	23	Zepha vrbs quam Roboam creditur aedificasse	197	Zorobabel princeps Iudaeorum	250
Zenodorus	369	Ziphæi Dauidem prodiderunt tamē ab eo facile veniam impetrarunt	138.	Zorobabel templum atque vrbs reparaturus proficiscitur	254
Zenodorus idem	386.513	Ziph ubi nunc vicus ostenditur in quo Dauid fuit absconditus. fuit autem vicus ille tribus Iuda in Do roma iuxta fides Bleutheropos leos.	619	Zorobabel sententiam profert de mulierum natura	253
Zenonis res mirandæ ubi	319	Zoara Arabiæ locus	619	Zorobabel item de veritate se tentiam fert ibidem.	
Zephyrium	518	Zoilus tyrannus	316		
Zephyrus & eius natura	544	Zona	61		
Zeugma vrbs	679				
Zentis, Regis Antiochiæ frater	279				
Zethura vrbs quam aedificauit Ro boam Salomonis filius	197				
Ziba libertus Saul	168				

TOTIVS INDIGIS
FINIS.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

est finis historiarum, quam promissimus nos cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quem ad modum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudeis. & qualiter sit quidem expositum lectoribus, ut dicant, relinquatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quod eam solam scopum mihi per omnia quę scripsi proposuerim.

FLAVII IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IVDÆORUM
contra Apionem grammaticum Alexandrinum ad
Epaphroditum Liber primus.

VFFICIENTER, ut arbitror, & per libros Antiquitatum, optime virorum Epaphrodite, legentibus eos, aperui de nostro genere Iudæorum, quia & vetustissimum est, & primam originem domesticam habuit. Quinq; milium enim annorum numerum historiam continet, ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam vero multos video, respicientes blasphemiam quorundam insane prolata: & ea quę a me de antiquitate conscripta sunt, non credentes: putantes menda-

cium nostrum esse genus, eo quod nulla memoria apud Græcorum nobiles historiographos digni sunt habiti nostri maiores: pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem, vesanum spontaneumq; increpare mendacium, aliorum vero ignorantiam pariter emendare: vniuersosq; de nostra antiquitate, qui scilicet veritatem amplectuntur, edocere. Vtas autem in meis dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos autem qui blasphemie de nobis atque fallaciter, conscripsere aliqua, per semetipsos conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere, propter quas non multi in Græcis historiis gentis nostrę fecere memoriam: nec non & eos, qui de nobis scribere voluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaque satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantummodo fidem habere, & ab eis consulendam esse veritatis integritatem: nobis autem & alijs hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria video contigisse. Quapropter decet non varias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua, & heri (ut ita dicam) nuperq; facta cognoui: hoc est fabricam ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum: cunctarumque rerum iunior apud eos est historiarum diligentia conscribendæ. Apud Ægyptios autem, atq; Chaldeos, & Phœnicas (desino enim nos illis connumerare) sicut ipsi fatentur, res gestę antiquissimam & permanentem habent memorię traditionem. Nam & locis omnes inhabitant, quę nequaquam aeris corruptioni subiacent, & multam prouidentiam habuere, ut nihil horum quę apud eos aguntur sine memoria relinqueretur: sed in publicis conscriptionibus semper a viris sapientissimis dicerentur. Græcorum vero regionem innumerę corruptiones inuasere, rerum memoriam delētes. Qui autem nouas constituentes conuersationes, omnium se primos esse credidere, sciant quia etiam sero & vix naturam potuere agnoscere literarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur a Phœnicibus, & a Cadmo se didicisse gloriantur: Sed neq; illo tempore poterit aliquis demonstrare seruatam conscriptionem, neque in templis, neque in publicis anathematis: quando etiam de Troianis rebus, ubi tot annis militatum est, postea multa quęstio atq; cōtētio facta est, vtrum literis vti sint: & magis veritas obtinuit, quod usus modernarum literarum illis fuisset incognitus. Constat autem, quod apud Græcos, nulla inuenitur conscriptio, poemate

Omnia Græcorum esse noua

poemate Homeri vetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neque hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reseruatam, postea fuisse compositum, & propterea multam in eo comperiri dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est Cadmus Milesius, & Acusilaus Argiuis, & post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed & eos qui de cælestibus ac diuinis primitus apud Græcos sunt philosophati, id est, Pherecydē Syrium & Pythagoram, & Thaletem, omnes concorditer confitentur, Aegyptiorum & Chaldæorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse, quæ à Græcis omnium antiquissima indicantur, ita ut vix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tanquam soli sciant vetera, & veritatem eorum exacte tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus facillime discat, quod neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt, & valde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego videbor me posterioribus esse superfluous, si explanare voluero, quantis quidem locis Hellenicus ab Acusilaio de genealogijs discrepat, & in quantis Hesiodium corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum vero Timæus, Timæum qui post illum fuit, Herodotum vero cuncti: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Atchidas conscripserunt: aut de Argolicis qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus brenibusque rebus, quando de militia Persica, & his quæ in ea sunt gesta, tantum viri probatissimi discordasse noscuntur? In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsisse videatur. Causæ vero huius dissonantiæ multæ forsitan & aliæ querere volentibus apparebunt. Ego vero duabus quas dicturus sum, maximam huius vim diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi prior esse videtur: id est, eo quod ab initio non fuerit studium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem mentiendi posteris, vetus aliquid volentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est neglecta, sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæque cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis de supplicijs sunt conscriptæ, modicum ante tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantibus, quid oportet dici? vix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere volentes doceret, & mentientes argueret, multa inter conscriptores discordia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, non studium veritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed verborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimarēt, ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui vero ad fabulas sunt conuersi: aliqui autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere: in hoc se fore probabiles æstimantes, & omnino hoc agētes, quod historię nimis aduersum est. Verum siquidem historię indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. huiusmodi quædam aliter conscriberent quam alij, tunc se putabant omnium veraciores ostendi. Quapropter causa quidem verborum & calliditatis eorum, cedere nos græcis oportet, non autem de antiqua historię veritate, & maxime de rebus proprię vniuersi cuiusque prouincię. Quoniam igitur apud Aegyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quæ, de sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophabatur: Chaldei vero apud

*Causa erroris
Græcorum*

*Draconis
leges,
Arcades*

Sacerdotale
genus anno
tatum

apud Babylonios : & quia præcipue Græcis immixti, vñ sunt Phœnices literis, circa dispensationes vitæ, & publicorum operum traditionem, dum cōsentiāt omnes tacendum hoc puto. De nostris vero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerūt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potiore) pontificibus & prophetis hoc imperantes : & quia vsque ad nostra tempora cum multa integritate seruātū est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solummodo ab initio probatissimos viros, & in dei placatione præparatos, ad hæc exercēda constituerūt : sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purūq; cōsisteret, prouiderunt. Oportet enim eū qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem gētis nasci muliere, & neque ad pecunias, neq; ad honores inspicere, & genus per antiquā lineā & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa : sed vbiq; nostri generis cōstitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotū : hoc est, in Ægypto & Babylonia, & quocūq; terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymā conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicūq; huius rei testimonia præbuerent. Si autem bella proueniant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram venisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. In iudicium vero integritatis hoc maximum est : quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedant, vel alia sanctificatione fungantur. Rectè siquidem, potius autem necessariè, cum neq; conscribendi potestas omnibus data, neq; vlla sit in descriptione discordia : sed solummodo prophetis antiquissima quidem & veterrima secundum inspirationem, factam à deo cognoscentibus, alia vero suorum temporū sicuti sunt facta palām conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnātes : sed solummodo duo & viginti libri, habentes temporis totius conscriptionem : quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moseos, qui natiuitates continent, & humanæ generationis traditionem habent vsque ad eius mortem : hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte vero Moseos vsque ad Artaxerxem Persarum regem, qui fuit post xerxem, prophetæ suorum temporū res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui vero quatuor, hymnos in deū, & vitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe vero vsque ad nostrū tempus singula quidē conscripta, nō tamē priori simili fide sunt habita, eò quod nō fuerit certa successio prophetarum. Palā nāque est ipsius operibus quēadmodū nos proprijs literis credimus : tanto nanq; seculo iam præterito neq; adijcere quicquam aliquis, nec auferre nec transformare præsumpuit. Omnibus enim insertū est mox ex prima generatione Iudæis, hæc diuina dogmata nominare, & in his utiq; permanere : & propterea, si oporteat, mori libenter. Iā itaque multi captiuorum frequenter tormētis affecti sunt, & mortes varias in theatris sustinere, ne vllum verbum cōtra leges admitterent, aut conscriptiones autas violarent. Quis Græcorum aliquid tale perpeffus est? quando neq; fortuitam sustinere læsionem volūt : licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentiū voluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoque vident præsumentes de his rebus conscribere, quibus neq; ipsi interfuere, neq; credere scientibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper, quidam historias conscribentes ædiderunt : cum neq; ad ea loca venerint, neque in proximo rerum gestarum fuerint. sed ex auditu quēdam pauca componentes, impudenter semetipsos videntur historiarum nomine iactitare. Ego vero & de omni bello, & quæ ibi particulariter gesta

ter gesta sunt, veram descriptionem feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autem vt caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia vniuersa semper inspicere faciebant, primo quidem vinctum: postea vero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam videns Romanorum exercitum, vniuersa cum diligentia describebam. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus vacationis habens, omni iam negotio præparato vsus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit veritatis, vt primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non expauescerem. Primum namque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuere, plurimis vero nostrorum etiam eos venum dedi, qui Græca eruditione videbatur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex agrippa. Isti siquidem vniuersi testimonium perhibuere, quod veritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorum per ignoratiam aut per gratiam commutassent, aut prætermisissent. Quidam vero prauis homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium themata exercentes, & accusationis insperatæ atque detractationis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod conuenit promittentem alijs rerum veracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adhærendo, aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue circa vtrunque me credo fecisse opus. Antiquitatis namque libros (sicuti dixi) ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarum sapientiam literarum. Historiarum vero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum vero inspector existens: & omnino eorum quæ dicta vel gesta sunt, nihil ignoras. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaq; necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorū, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declaravi, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior, quàm apud Græcos est. Volo aut paululum prius disputare aduersus eos, qui cōtendunt nouellam esse nostram conuersationem, eo quod nihil de nobis, vt aiunt illi, dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimā habitamus, neq; mercimonijs gaudemus: neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemq; vberriam possidentes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta studentes, legumq; custodiam: & traditionem pietatis, totius opus vitæ necessarium iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam viuendi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis cōmercium Græcorum: sicut Ægyptijs mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itemq; habitatoribus Phœniciæ maritimæ, studentibus circa contractus, atq; negocia amore pecuniæ requisita. Sed neq; circa latrocinia sicut quidā alij vacare, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella cōuersi sunt, licet regio nostra multa milia virorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negociationem ad Græcorum prouinciā nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Ægyptj, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi vero postea atq; Persæ palàm in Asia regnauerunt, & vsq; ad alterā continentem Persæ militauerunt. Thraces autē propter vicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omnino vniuersi iuxta mare vel orientale vel

hesperium habitantes, aliquid conscribere volentibus cogniti facti sunt. Qui vero superius habitabāt, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestatem, tantāque bella conficiente, neq; Herodotus, neque Thucydides, nec ullus qui fuit istis, fecit aliquā mentionem: sed sero tandem & vix ad Græcos potuit eorum venire notitia. De Gallis enim & Hispanis sic ignorauere hi, qui putantur diligētissimi conscriptores, quorum est Ephorus, vt vnā ciuitatem esse arbitrarētur Iberos, qui tantam partem occidentalis terræ noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque sunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa vero ignorantie veritatis est, quod procul abessent: vt autem falsa conscriberēt, quod vellent videri aliquid amplius quā alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neq; nostra gens plurimis erat nota, neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita dissita procul à mari, & talibus institutis viuens? Pone igitur nos argumento vti velle Græcorum, quod non sit genus eorum antiquum, eo quod nihil in nostris voluminibus de eis sit dictum: nōne omnino deridebūt causas huiusmodi à me prolatas, & testes vicinæ regionis adducent antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptis enī & Phœnicibus præcipue testibus vtar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et videntur maxime erga nos iniqui in communi quidem omnes Ægyptij, Phœnicum vero Tyrij. De Chaldæis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri principes constituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudæorū. Cum vero fidem de his præbuerō, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudæorum fecere mentionem: vt neque huiusmodi occasio relinquantur in Iudæis nobis faciendæ contentionis. Inchoabo autem primum à literis Ægyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaque genere vir Ægyptius, Græca disciplina eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermone Græco) paternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Ægyptiacis ignoratione mentitum. Is Manethon in secundo Ægyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponam vero etiam verba eius, tanquam illum ipsum adducēs testem. Fuit nobis rex, Timaus nomine. sub hoc nescio quomodo deus iratus fuit: & præter spem ex partibus orientis homines genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potēterq; ceperunt: & principes eius alligantes, de cætero ciuitates crudeliter incendere: & eorum templa euertere. Erga omnes vero prouinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum vero & filios & coniuges in seruitutem redigētes: nouissime vero & vnum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphydem veniens, superiore inferioreq; prouincia tributaria facta, præsidia relinquens opportunis locis, maxime partes munivit orientales, prospiciens quod Assyrij aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniēs autem in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad orientem Bubastitis fluminis, quæ appellabatur à quadā antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, & muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, vsque ad ducenta quadraginta milia virorum eam custodientium. Hic autem messis tempore veniebat, tam vt frumēta meteret, & mercedes exolueret, quā vt armatos ad terrorem extraneorum diligenter exercitaret. Qui cum regnasset decemnouem annis, vita priuatus est. Post hunc autē regnavit alter quatuor & quadraginta annis, Bæon nomine. Post quē alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde Apochis, vñ & sexaginta: & Ianias, quinquaginta, & mense vno. Post omnes autem Assis novem & quadraginta, & mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, & maxime Ægypti radicem amputare cupientes. Vocabatur

Quibus testibus usus sit

cabatur autem gens eorum Hycfos, hoc est, reges pastores. Hyc enim secundum sacram linguam, regem significat: Sos vero pastorem siue pastores, secundum communem dialectum: & ita compositum inuenitur Hycfos. quidam vero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc sed e diverso captiuos declarari pastores. Hyc enim Ægyptiaca lingua, & hac quando denso sono profertur, captiuos aperte significat: & hoc potius verisimile mihi videtur, & historię antiquę conueniens. Hos ergo quos prædiximus reges, & eos qui pastores vocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Ægyptum ait annis vndecim & quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis & Ægypti reliquę factam dicit super pastores inuasionem, & bellum maximū & diuturnum eis illatum. Sub rege vero cui nomen erat Alisfragmuthosis, victos dicit pastores. & aliam quidem vniuersam Ægyptum perdidisse. inclusos autem in locum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Auaris: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdeditisse pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberent, simul & prædam suam. Filium vero Alisfragmuthoseos Themolū conatum eos vi expugnare, cum quadringentis octoginta milibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum vero obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, vt Ægyptum relinquentes, quod velent innoxij omnes abirent. Illos vero his promissionibus impetratis, cum omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Ægypto per desertum in Syriam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tūc enim illi Asiam obtinebant) in terra quę nunc Iudæa vocitatur, ciuitatem ædificasse, quę tot milibus hominum sufficere posset, eamq; Hierosolymam vocitasse. In alio vero quodam libro Ægyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem, id est, qui vocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascua lem habentes vitam, vocabantur ita pastores. Sed & captiui non temere ab Ægyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Ægyptiorum, se esse captiuum: & fratres in Ægyptum posterius euocauit, rege præcipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nūc autem huius antiquitatis producam testes Ægyptios, rursumq; quomodo se habeant verba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Ægypto populus pastorum ad Hierosolymam, expulsorum rex Themosis regnavit post hæc annis viginti quinque, & mensibus quatuor, & defunctus est. Assumpsitq; regnum filius Chebron annis tredecim. post quem Amenophis viginti & mensibus septem, huius autem soror Amesses annis vigintiuno, & mensibus nouem. Mephres autem duodecim & mensibus nouem. Mephramuthosis viginti quinque, & mensibus decem. Thmosis autem nouem, & mensibus octo. Amenophis vero triginta, & mensibus decem. Orus vero triginta sex, & mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, & mense vno. Rathotis vero frater nouē. Acencheres autē duodecim, & mensibus quinque. Acencheres alter duodecim, & mensibus tribus. Armais vero quatuor, & mense vno. Armesis autem vno, & mense quatuor. Armesismiamam vero sexaginta sex, & mensibus duobus. Amenophis nouēdecim, & mensibus sex. Sethosis autē equestres & nauales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Ægypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diademate vti prohibuit, & ne reginam matrem liberorum opprimeret, imperauit, & vt abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis. Ipse vero ad Cyprum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, vniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magnę virtutis subimet subiugauit. his vero felicitatibus eleuatus confidentius incedebat, orientales vrbes ac prouincias subuertendo. multoque tempore procedente Armais, qui in Ægypto fuerat derelictus, omnia contra quā frater agere monuerat, sine timore faciebat.

*Ex ægyptiorū
historiis*

bat. Nam & reginam violenter abiecit, & alijs concubinis sine parcitate iugiter miscebatur: persuasusq; ab amicis & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Is vero qui constitutus erat super sacra Ægyptiaca, codicillos Sethosi misit, cuncta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armais. Qui repente ad Pelusium destinavit, & proprium tenuit regnum. Prouincia vero vocata est ex eius nomine Ægyptus. Dicit enim quod Sethosis Ægyptus vocabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem Manethon Palam vero est ex præditis annis tempore computato, quod qui vocabatur pastores, id est nostri progenitores, ex Ægypto liberati, ante tres & nonaginta atque trecentos annos hanc prouinciam in habitare, quam Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse confidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Ægyptijs literis protestatus est: primam quidem, quia aliunde venerunt ad Ægyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea vero quæ Manethon non ex Ægyptijs literis, sed (sicut ipse confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguam, ostendens ea sine verisimilitudine esse mendacia. Sed volo ab istis rursus mihi re ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sunt itaque apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, & menses octo, quam Tyrij Carthaginem condidere. Descripta vero est apud illos constructio templi nostri. Hiram enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatē fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem viginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinavit ei. Quem redonauit Salomon & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus vero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scribere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Diuum qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiram regnavit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum, quod in insula situm erat, iactis aggeribus vrbi adiunxit, & aureis anthematis exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem vero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyram quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hyram, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quemdam, virum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alias proposuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hyramo regi conferret. Dius igitur hoc modo de prædictis testimoniū perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoque Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus vniuscuiusque loci literis, historiæ veritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde veniens ad Hyram regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hyramus, qui vixit annis trigintaquatuor. Hic aggerem coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa ædificauit. Herculisque & Astartes fana dedicauit, Herculis primum

extracto

Menander
Ephesius

extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi met, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur vero tempus ab hoc rege vsq; ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cū vixisset annis. xliij. septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cū vixisset annis. xx. regnavit nouē. Hūc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorū senior regnavit ānis. xij. Post quos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cū vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperavit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Badezornus filius: qui cum vixisset annis quadragintaquinque regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset trigintaduobus, nouem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita quinquaginta sex, ex quibus quadraginta tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in Africa ciuitatem ædificauit Carthaginem. Itaque colligitur tempus à regno Hiram vsque ad ædificationem Carthaginis, annorum centum quinquagintaquinque, & mensium octo. Quum vero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, sit ab ædificatione templi vsque ad constructionem Carthaginis tempus annorum centum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam vniuersam bello tenuissent, tum demum templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaque sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus, etiam de alijs rebus. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de facto diluuiio, & hominum in eo corruptione, sicuti Moyses, ita conscripsit: simul & de arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuecta scilicet ea in summitatem montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus eorum adiiciens, vsque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldæorum regem. & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Ægyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit: cunctumq; generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis septuaginta, vsque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, vniuersos priores Chaldæorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa vero verba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum non valeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori ætate valenti partem quandam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autem cum satrapa desertore congressus, prouinciam quæ ab initio eorum fuerat, ad propriam reuocauit imperium. Eodem vero tempore, cō-

Ex historiis
Chaldæorum

Berosus

Na ; tigit patrem

tigit patrem eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate defungi,
 qui regnavit annis vigintinovem. Nabuchodonosor autem non post multum tem-
 pus mortem patris cognoscens, & negocia Aegyptiaca disponens, reliquarum-
 que provinciarum, & captivos Iudæorum & Phœnicum atque Syrorum, qui in
 Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimen-
 tis perducerentur ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus per desertum
 Babylonem venit: reperiensque cuncta à Chaldeis dispensari, servatumque regnum
 ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captivis quidē
 adveniētibz præcepit habitacula in opportunissimis Babyloniæ locis ædificare.
 ipse vero ex manubijs templum Beli ac reliqua munificentissime excoluit: & ve-
 teri urbi alteram extrinsecus adiecit. Et proviso ne posthac possent hostes fluvium
 convertere & ad urbem accedere, tres interiori ciuitati per circuitum muros, totius-
 dem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bitumine, circumdedit: tum sic
 communitè portas quæ vel templum deceant, addidit. ad hoc iuxta paternā re-
 giam, alteram sumptuosiore multo amplioreque extruxit: cuius ornatum expo-
 nere fortasse longum esset. illud memoratu dignum, quod hæc adeo superba su-
 praque fidem magnifica, quindecim dierum spacio perfecta est. In ea lapideas mo-
 les excelsas excitavit, aspectu montibus assimilēs, omniq; genere arborum confi-
 tas. Hortum quoque pensilem fecit, fama nobilem: eo quod vxor eius montanum pro-
 spectum desideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaque retulit de prædicto
 rege, & multa super hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpatur cōscriptores Græ-
 cos, quasi vane arbitratos, à Semiramide Assyria Babylone ædificatam, & mira
 opera ab illa circa eam fuisse constructā, falsè conscripsisse dicens. Ipsam certe
 Chaldæorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum archi-
 vis Phœnicum concordare videtur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege Baby-
 loniorum: quoniā & Syriam & vniuersam Phœnicen ille subiugavit. In his sanè
 consonat & Philostratus in historijs, dum Tyræ meminit obsidionis: & Mega-
 sthenes in quarto Indicarum: ubi declarare contendit, prædictum regem Baby-
 loniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine præcessisse. Dicit enim
 eum & maximam Africę partem, & Hispaniam subiugasse. Quæ vero de templo
 Hierosolymorum relata sunt, & concrematum esse Babylonijs, & coeptum rur-
 sus ædificari Cyro tenente Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic
 enim in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoavit prædi-
 ctum murum, incidens in languorem, de vita migravit, cum regnasset annis tri-
 bus & quadraginta. Huius regni, dñs effectus filius eius Euemaradochus, pro-
 pter iniquitates & libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore
 peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnum
 qui ei fecit insidias Niriglissoroore, annis regnavit quatuor. Huius filius La-
 borosardochus, principatum quidem tenuit puer existens mensibus novem: insi-
 dias vero passus, eo quod nimis appareret malorum esse morum, ab amicis ex-
 tinctus est. Hoc itaque perempto, convenientes hi qui fecerant insidias, commu-
 ni suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadē
 gente. Sub hoc muri circa fluvium Babyloniæ ciuitatis ex latere cocto & bitu-
 mine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Persi-
 de cum magno exercitu, vniuersa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniā
 urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occurrens exercitu suo,
 atque congressus pugna, victus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippen-
 sium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, & deliberans exteriores mu-
 ros deponere ciuitatis, eo quod nimis videretur munita, & esset ad capiendum
 valde difficilis, reuersus est ad Borsippum, Nabonidum expugnaturus. Na-
 bonido vero oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, vsus cle-
 mentia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Na-
 bonidus itaque reliquum vitæ tempus in illa provincia conuersatus est. Hæc con-
 cordant

cordant cum nostris. Scriptum namque in eis est: quod Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo vero anno regni Cyri fundamentis depositis, rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolatis, adijciam etiam Phœnicum historias: non enim probationū abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis annorū: sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnavit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & indicauere hi. Ecnibalus Baslechi, mensibus duobus: Chelbis Abdæi: mensibus decem: Abbarus pontifex, mensibus tribus: Myttonus & Geraſtus Abdilimi, iudices annis sex: inter quos regnavit Balatorus anno vno: quo moriente, mittentes euocauere Merbalum ex Babylonem, & quatuor regnavit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui regnavit annis viginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quatuor, & mensium triū. Septimo siquidē anno regni sui Nabuchodonosor cepit obsidere Tyrum. Quarto decimo autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldæis ac Tyrijs, cum literis nostris. manifestum vero & sine contentione testimonium est, de prædicta nostri generis antiquitate. Et his quidem qui non valde contendunt, sufficere indico quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes nostrum genus, & opportuno temporore eius habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia vero & diuina pietate philosophos omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et ei quidem conscriptio nulla reperitur. multi tamē de eo retulere: quorum insignior est Hermippus vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras vno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animā dicebat secum degere die noctūque: & quod præciperet, ut nō transiret locum, ubi asinus lapsus esset, & ab aqua feculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemiam recederet. Deinde sequitur. Hæc autem agebat atque dicebat, Iudæorum & Thracum opiniones imitatus ac transferens in seipsum. Dicitur enim vere, quod ille vir multas Iudæorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates nō ignota olim gens nostra, & multi iam mores ad quasdam transierunt, & æmulatione digni a nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohibent Tyriorū leges & peregrino sacramento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiam iusiurandum, quod corban appellatur, enumerat: apud nullos autem hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudæos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neque Herodotus Alicarnassensis nostram ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit Soli autem inter omnes Colchi, & Ægyptij & Aethiopes, verenda ab initio circuncidunt. Phœnices vero, & Syri in Palestina consentiunt hoc ab Ægyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluuium commorantur, & his vicini Macrones, à Chelchis dicuntur nuper didicisse. Hi namque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut Ægyptij facere videtur. De Ægyptijs autem, & Aethiopibus dicere non possum, vtri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros, qui in Palestina sunt, circuncidi. omnium autem qui habitant Palestinam, soli Iudæi circunciduntur. hoc igitur sciens, de ipsis dixit. Quin & Chœrilus, antiquus poeta, meminit de gente nostra dicens quod militauerunt nostri maiores cum xerxe persarum rege contra Græcos: & enumerans ynuerſas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens.

[Huius]

Ex Phœnicum
historiaEx scriptori-
bus Græcis.
Pythagoras

Hermippus

Theophrastus

Herodotus

Huius miranda specie gens castra secuta,
 Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore.
 Sedes huic Solymi montes, stagnum prope vastum.
 Tonfa caput circum, squalenti vertice equini
 Exunias capitis duratas igne gerebat.

Palàm ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. Hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius atque maius est. Et Chœrilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebāt Iudæos sed etiam in quotquot inciderent admirabantur, non è vulgo Græci, sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam viro Iudæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ vero habere potuerant illius admirationem quandam atque philosophiam, ea duco operæ precium, referre. Et Hyperochides: vehementer, inquit, audire desideramus uniuersi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille, genere igitur Iudæus erat, è Cœlesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, vocanturque (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipiētes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen vero eorum ciuitatis valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, granissimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam, quum diuinitus homo venisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum, & cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans, cumque multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum, & super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudæi viri in cibis & castitatem narrat. Licet autem volentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quam decet inferere. Clearchus igitur facta digressionem, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecatæus autem Abderita, vir philosophus simul & circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, & cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudæis conscripsit librum. Ex quo volo breuiter quædam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam. Meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus confligit cum Demetrio, quod utique contigit vndecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympia de vero septima & decima atque ceteresima, sicuti refert Castor, adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi vicit in Gaza prælio Demetriū Antigoni, qui vocabatur Poliorcetes. Alexandrum vero profitentur uniuersi centesima & quarta decima olympiade fuisse defunctum Palàm ergo est, quia & secundum illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecatæus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Ægyptum, & rebus communicare voluere. Quorum vnus, inquit, erat Ezechias pōtifex Iudæorum: homo ætate quidem quasi sexaginta & sex annorum: dignitate vero apud contribules maximus, & animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decimas accipiunt, & uniuersa in cōmuni gubernant, circa mille & quingentos existere. Rursum autem prædicti viri faciēs mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiationem cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem, quā scriptam habebat

Hecatæus
 Abderita

habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecatæus, quales circa leges existimus & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc. Et male sapius à finitimis audiētes, & omnes contumelias passi à Persicis regibus & satrapis non possum mente mutari. Sed cum magna exercitacione, de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens. Alexandro quondam in Babylone constituto, & volente Beli templum, quod corruerat renouare, cunctisq; militibus similiter rudera portare præcipiente, solos Iudæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad prouinciā, inquit, propriam reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multā satrapæ exoluere, pro alijs vero veniam consecuti sunt. Adiecit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorū traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiā, morte Alexandri in Aegyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem vir, & magnitudinē prouinciæ quā incolimus, pulchritudinēq; narrauit. Penē decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum vberriimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximā olim inhabitamus, & viro- rum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudæorum & aliæ quidem multæ munitiones per prouinciā, atque vici. vna vero ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis sed collectis, vnumquodq; latus viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem vero decem. & circa eam maxima fabrica, vbi altare est constitutum & candelabrum, vtraque aurea, duorum talentorum pondus habētia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum vero aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec vlla plantatio. nullus ibi veluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agētes, & omnino vinum non bibentes in templo. Insuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à viro Iudæo in expeditione constituto: cuius verba subiiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, vnā secutus est quidam cum alijs equestrium Iudæorum nos deducentium, nomine Mosollamus, vir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter, & quodam vate augurium captante, & petente vt cuncti starent, interrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente vero ei vate auem quam intuebatur, atque dicente: quod si quidem expediret eis vt manerent omnes, staret auis: si vero surgens antè eum euolaret, procederent: si vero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursus tacens, arcumq; trahens sagittam emisit, & auem percussam interemit. Indignantibus verò vate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei: Quid furitis, inquit, infaustissimā auē sumētes in manus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis prosperitatem potuit indicare? Si enim præscire futura valuisset, in hunc locum nequaquā venisset, metuens ne sagitta à Mosollamo Iudæo periret. Sed Hecatæi testimonia iā quiescāt. facile namq; est, vobis ipsis ipsum librū legere, & hæc apertius inuenire. Nō vero me pigebit Agatharchidē introducere, licet hō minime malus: vt ei visum est, nobis detraxisse videatur. Is enim narrās de Stratonice, quē admodum venit in Syriam à Macedonia viro suo Demetrio derelicto: Seleuco autē uxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat,

Mosollamus

Agatharchides

la sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bella monit. Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in Seleuciam illa fugiens, cum posset velocius abnauigare, somnio prohibita ne faceret, capta atq; defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, utitur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui vocantur Iudæi, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam vocare Hierosolymam provinciales solent. Hi vacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neque terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiâ curam habere patiuntur. sed in templis extendentes manus, adorare vsque ad vesperam soliti sunt. Ingreddente vero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem dominum suscepit amarissimum: lex vero manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autem casus, præter illos, alios quoque docuit vniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil valet humana. Hoc quidem Agatharchidi videtur esse ridiculum: eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnum, & præcipua laude dignissimum: si & salutis & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinam præponere concupiscant. Quod vero non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriam nostri omiserunt, hoc iudicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim, qui de successoribus conscripsit historiam, ipso tempore quo Hecataeus fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum Hecataeus quidem etiam librum conscripsit de nobis: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penè in ipsis locis nutritus esset: In tantum voluntates hominum differebāt. Alter namque dignos existimauit de quibus diligenter memoriæ proderet: alterum vero omnino circa veritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ, Ægyptiorum & Chaldæorum atque Phœnicum historiæ, & super illas Græcorum pariter conscriptiones. nam præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaſſeas, & Aripheas & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namque prædictorum virorum, veritate quidem antiquarum rerum frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubere librorum: communiter tamen de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanè Demetrius, & senior Philon, & Eupolemus, non multum veritate frustrati sunt: quibus dari veniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, vnū adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus vtuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam: & conscriptoribus eorum testibus vtar, quā conſcribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quod vero multis alijs hoc euenit propter quorundā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs versari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum fœdare nobilitatē, & conuersationi detrahere tentauere: Theopompus quidem Atheniensiū, Lacedæmoniorum vero Polycrates. Is autem qui Tripoliticū conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit vrbem. Multa vero etiā Timæus in historijs, de prædictis, & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calūniantur: quidam propter inuidiā atq; maleuolentiam, alii vero propter verbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes. & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui non sanū noscuntur habere iudicium, sanivero auditores eorum malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiarum igitur in nos sæpe congestarū huiusmodi causa est. Volentes Ægyptiis gratificari quidā, veritatem corrumpere tentauere.

tanere. Et neq; aduentum in Ægyptum nostrorum progenitorum, sicut contingit, sunt confessi: nec rursus egressum cum veritate dixere: multasq; causas odij ac inuidiæ parites habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti sunt: vnde regressi ad propria, deniq; fuere felices. Deinde sacrorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum præstantiore nostra pietate quam solénitates illorum, quantum dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione præstat. Cõmunis nanq; apud illos ritus est, eimodi bruta arbitrari deos: singillatim autē alij alia colunt, Vani ac fatui omnino homines, & ab initio vti his malis opinionibus cõsueti: & propterea nequam imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesq; multos nostrum zelari conuersationem, inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatē quidam perducti sunt, vt non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passione cæcitatē ignorauere. In vno tamen & maximo viro verbum meū cõprobabo, quovsus sum ante paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Ægyptiacam historiam ex literis sacris se interpretaturū pollicitus est, prædicens nostros progenitores cū multis milibus in Ægyptum aduenisse, & illic incolas subiungasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori tempore amittentes eam, prouinciam quæ nunc Indæa uocatur, obtinuissent, & ædificantes Hierosolymam, construxissent templum. Et hæcenus conscriptiones secutus est antiquorum. Deinde vsurpans sibi met licentiam, professusq; se scribere ea quæ in fabulis vulgaribus feruntur, incredibilia verba de Indæis inseruit, volens permiscere nobis plebem Aegyptiorum leprosum, aliorumque languentium, quod, sicut ait, abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin enim regem adiecit, quod est falsum nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum regum omnes annos perfectē protulerit. Hinc itaq; quasdam annectit fabulas, penē oblitus, quod egressum pastorum ab Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, regum qui postea fuere, anni sunt trecenti nonagintatres, vsq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermæum: quorū Sethonem quidem Ægyptū, Hermæū vero Danaum denominatū dicit: quem expellens, inquit, Sethon, regnauit annis quinquaginta & nouem: & post hunc senior ē filijs Rhampses annis sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressos ex Aegypto patres nostros confessus, deinde Amenophin adijciens regem, hunc ait & deorū fuisse cõtemplatorem, sicut Orum quendam priorum regum: & implese desiderium eius sacerdotē Amenophin natum ex patre Papio: qui videbatur quasi diuina participare natura, secundum sapientiam præscientiamq; futurorū. Et dixisse regi hunc cognominem, quod posset videre deos, si prouinciā à leprosis & alijs maculatis hominibus purgare contenderet. In quo lætatum regē, omnes dicit corpore debiles ex Aegypto cõgregasse, & fecisse multitudinē numero LXXXM. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nilī orientalem misisse: simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autem quosdam inter eos etiam eruditorum sacerdotum lepra perfosos ait. Amenophin vero illum sapientem diuinūq; virum refert timuisse & erga semetipsum & erga regem deorum indignationē, qui aperte suaserat eis vim fieri: & dixisse, quoniam auxiliarentur quidam maculatis hominibus, & Ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidem præsumpsisse regi dicere, sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum, ac sibi mortem consciuisse. & propterea regem in anxietatem maximam peruenisse. Deinde ad verbum hæc refert. Itaq; rogatus rex, vt ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem, desertā urbem, quæ fuerat pastorum, nomine Auarim, præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam, Typhonis. Porro illi in hanc ingressi, & locum hunc ad rebellandum optimum; ducem sibi met quendam Heliopolitanorum Pon-

Contra Manethonem
Ægyptium

" norum Pontificum Osarsiphum constituere, & huic se obedire in omnibus iurane
 " runt. at ille primum quidem eis legem posuit, ut neq; deos adorarent, neq; ab ani-
 " malibus, quæ præcipue sacra apud Ægyptios erāt, se penitus abstinere: nulliq;
 " copularentur nisi cum quibus fœdus habere videbantur. Hæc autem sentiens, &
 " alia plura, maxime Ægyptiorum consuetudinibus inimica, præcepit multo ope-
 " re muros ædificari ciuitatis: & ad bella præparari contra Amenophin regem. Ip-
 " se vero assumens secū etiam alios sacerdotes, & maculatorum quosdam, misit
 " legatos ad pastores: qui videbātur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum
 " urbem, causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonorati significans, & po-
 " scens ut pariter contra Ægyptum castrametarentur. promisitq; eos fore ventu-
 " ros: primū quidem in Auarim progenitorum suorum prouinciam, & necessaria
 " populis abundantius exhibenda: pugnaturos autem opportuno tempore, & pro-
 " uinciam facillime subdituros. Illi vero lætitia cumulati, omnes alacriter vsq; ad
 " ducenta milia virorum pariter sunt egressi: & non post multum ad Auarim vsq;
 " venere. Amenophis autem Ægyptiorum rex, dum illorum audisset inuasionem,
 " non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis
 " Papij. Et primum quidem congregans Ægyptiacam plebem, facto cōsilio cum
 " principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipue à sacerdotibus honorabātur,
 " antè præmisit, & sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute ce-
 " larent. Filium vero Sethonem, qui etiam Rameßes à Rampse patris nomine vo-
 " cabatur, cum quinque esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse ve-
 " ro transiens cum alijs Ægyptijs, vsque ad trecenta milia virorum, bellatoribus
 " viris occurrens, congressus non est. Putās enim semetipsum contra deum pugna-
 " re, retrorsum reuersus venit ad Memphim: & sumens Apim & alia sacra, mox in
 " Æthiopiam cum vniuersis nauibus & multitudine venit Ægyptiorum. Per gra-
 " tiam namq; erat ei subiectus Æthiopum rex: propter quod suscipiens etiam popu-
 " lum vniuersum, præbuit alimenta hominibus necessaria, quæ prouincia ministra-
 " bat, & ciuitates ac vicos, qui ad fatale illud XIII annorum exilium sufficerēt. Et
 " in Æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ vero descendentes cum viris pol-
 " lutis Ægyptiorum, sic pessime hominibus vsi sunt, ut eorū victoria esset pessima
 " his, qui tunc eorū impietates inspiciebant. non solum etenim ciuitates & vicos
 " concremare, sacrilegia facientes, & deorum idola deuastantes: sed etiam ipsa
 " sacra animalia quæ colebātur crudelissime discerpserunt, peremptores & occiso-
 " res horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes, quos etiam expellebant nu-
 " dos. Dicitur itaq; quod politiā & leges eis composuit sacerdos quidā, genere He-
 " liopolites, nomine Osarsiphus, vocatus ex nomine Osireos Heliopolitani dei:
 " qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mutauit nomen & vocatus est Moses.

Quæ igitur Ægyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt, Sed & multa breuitatis cau-
 sa prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex Æthio-
 pia digressus est cum magna virtute: simul & filius eius Rampses, & ipse habens
 magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, vicerunt eos:
 & multis cæsis persecuti sunt eos vsque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmo-
 di Manethon conscripsit. Quia vero anilia loquitur delirameta, atq; mentitur,
 aperta ratione monstrabo: illud primo distinguens, postea referendum est. Is
 enim concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint Ægyptij ge-
 nere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Ægyptum obtinuissent, & ex ea rursus
 egressi sint nostri progenitores. quod vero nobis postea permixti non sunt Ægy-
 ptij corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Æ-
 gypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor osten-
 dere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Ame-
 nophis cōcupiuit videre deos. quos putas? siquidem qui apud eos solemnes erāt,
 Bouem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat, cœlestes autem
 quomodo

quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utiq; & prior rex alter hos viderat? Ab illo ergo audiens, quales essent, & quemadmodum eos vidisset, noua nequaquam egebat arte. sed forte sapiens erat ille vates, per quem hæc rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibilem concupiscentiam non præsciuit? non enim euenit quod voluit. Proinde quam rationem habere potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent? Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum vitia. Deinde, tam multa milia leproforum & male habentium, vna penè hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obedivit uati? Ille nanque præcepit debiles Ægyptios exilio deportari, Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigenis, & non purgare provinciam volens. Ait autem quod vates semetipsum peremit, prævidens deorum iram, & quæ erant in Ægypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio vates etiam suum interitum non præsciuit? quomodo non repente regi contradixit volenti videre deos? aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates? aut quid nam grauius imminabat, quod morte præueniret? Quod vero inter omnia stultius est, videamus: Audiens enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens, debiles illos quibus Ægyptum purgare debuerat, neque tunc de provincia pepulit: sed rogatibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitam: quæ vocabatur Auaris. Ad quam congregati, principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neque ab Ægyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent, sed omnia perimerent, atque contingerent, nulliq; penitus misceretur, nisi cum quibus coniurati esse videbantur: & iureiurando multitudine obligata, quatenus in eis legibus perdurarent, Auarim ciuitatem munitam contra regem dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autem, quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis volentium exire maiorum: & ex qua procedentes omnem Ægyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem venisse cum ducentis milibus armatorum. Regem vero Amenophin Ægyptiorum, cum nollet repugnare deo, mox ad Æthiopiam fugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas vero inuasionem facta, & ciuitates depopulatas, & tēpla concremasse, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut crudelitate abstinuisse. Qui vero politia & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaphis, vocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moyses. Tertiodecimo vero anno Amenophin, postquam regno pulsus est, ex Æthiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos, habita confictione, vicisse. Et multos interficientem, usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine verisimilitudine se mentiri. Leprosi nanque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primitus irascerentur regi, circa se utique talia facienti, secundum præmonitionem vatis, tamen cum à sectione lapidum sunt egressi, & provinciam percipere, omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant, seorsum magis insidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiā si contra homines pugnare decreuere, non tamen contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus, in quibus educati esse noscuntur. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Ægyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atque iurisiurandi vinculum illorum multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est? Domesticorum quidem & amicorum nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis auxilia poscerent. quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus pluri-

*Hec omnia se-
re usq; ad finē
libri nunc de
nunc Greco
adicta sunt*

num differebant. At illi confestim, ut ait, vocantibus morem gesserunt, nempe inducti pollicitationibus, quod Ægyptum occupaturi essent: quasi ipsi non admodum eius regionis gnari essent, ex qua per vim pulsi fuerant. qui si tum miseram aut egenam vitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. cum autem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Ægypto colerent, quid tandem erat, cur ob veteres hostes, eosque corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirent? neque enim futuram regis fugam præciebant. nam, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis milibus ad Pelusium occurrebat. & hoc quidem omnino sciebant qui proficiscebantur: mutationem vero propositi & fugam unde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Ægypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanum exercitum: atque hæc eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi hæc sint aliunde accito militi obijcienda, cum eadem ante aduentum eorum fecissent, facturisque se iurassent ipsi Ægyptij. Quinetiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus prælio vicit: fusosque ac fugatos Syriam usque persecutus est. adeo scilicet Ægyptus est omnibus undecunque inuadentibus captu facilis: & qui tunc ea iure belli potiebantur, cum scirent Amenuphin vinere, neque aditus ab Æthiopia communiuerant, multas ad hoc commoditates habentes, neque alioqui copias contraxerant. Ille vero usque Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa & inaquosa loca. Scilicet ea vel quieto exercitu transire expeditum est. Igitur autore Manethone neque ex Ægypto genus nostrum oriundum est, neque illinc aliqui admixti sunt. Leprosorum enim & morbidorum multos in lapidicinis perisse vero simile est, multos in præliis, plurimos vero postremo & in fuga. Superest ut de Moyse illi contradicam. Hunc virum mirandum Ægyptij & diuinum existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi vindicare conantur: dicentes Heliopoliten esse unum sacerdotum, ob lepram cum alijs pulsum. Ostenditur autem in ratione temporum, D X V I I I annis prior fuisse, & patres nostros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod vero eiusmodi calamitatis corpus expertus habuit, ipsius dicta indicant. Leprosis enim & oppidis & vicis interdixit, ut seorsim in lacero vestitu agant: & eum qui eos attigisset, aut sub idem tectum successisset, pro impuro habet. Quin etiam si eo morbo liberari, & in pristinum restitui contingat, præscripsit certas purificationes, mutationesque per fontanarum aquarum lauacra, & omnium pilorum abrasiones: multisque & varijs sacrificijs peractis, tum demum sanctam urbem adeundam. Atqui contra par erat eum qui talem calamitatem expertus esset providentiam aliquam ac humanitatem exhibere simili infortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Sed etiam si iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuauit. Quomodo igitur verisimile est illam has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnosque tulisse leges? Quin & nomen valde incredibiliter mutauit. Osarsiph enim (inquit) vocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem nomen significat ex aqua seruatum Moysen. nam aquam Ægyptij Moy vocant. Satis igitur declaratum existimo, quod Manethon quatenus veterum scripta sequitur, non multum a veritate aberrat. Vbi vero ad vulgares fabulas se vertit, aut absurde eas confingit, aut in odium gentis loquentibus credit. Post hunc inquirere libet in Chæremone. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiam professus, addēs idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium eius Rhamesen, ait. Isdem in somnis Amenophi apparuisse, inculcans quod templum suum per bellum dirutum esset. Phritiphanten vero sacrum scribam dixisse, si a pollutis hominibus Ægyptum repurget, liberandum eum a nocturnis terroribus: atque ita delectu vitiosorum morbidorumve habito, CCL milia e finibus eiecta. Duces vero eorum fuisse scribas Moysen & Iosephum, quem etiam sacrum scribam fuisse: Ægyptia vero eis nomina esse, Mosi Tisithen, Iosepho Petesephi. Hos Pelusium venisse,

venisse, ibique offendisse CCCLXXX. milia, ab Amenophi relictā, quæ is in Ægyptum transferre noluerat: cum his icto foedere contra Ægyptum expeditionē habitam. Amenophin autem non expectato impetu eorum, in Æthiopiam fugisse, relictā vxore grauida: quam delitescētem in quibusdam speluncis enixam puerum nomine Messenen. cum posteaquā ad virilem ætatem peruenisset, expulisse Iudæos in Syria numero circiter CC. milia, & patrem Amenophin ex Æthiopia receperisse. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex ijs ipsius quæ dicta sunt amborum vanitatem apparere. Si quid enim veritatis subesset, impossibile erat in tantum eos discrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scribunt, sed quæ ipsis libet confingunt. Ille igitur regiam cupiditatem videndi deos, ait initium fuisse pollutos eiiciendi. Chæremon autem suum de Iſide somnium finxit. & ille quidem Amenophin dicit indixisse regi purgationem: hic vero Phritiphauten. iā multitudinis numerus sanè bellè congruit, illo LXXX milia referente, hoc CCL. Præterea Manethon primum in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Anarim habitādā traductos, ac reliqua Ægyptio bello vexata, tum demum acciuisse dicit à Hierosolymis auxilia: Chæremon, Ægypto decedētes circa Pelusium inuenisse CCCLXXX milia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Ægyptum inuasisse: Amenophinque in Æthiopiam fugisse. Quod vero egregium est, ne illud quidem quinam & vnde erant tam numerosus exercitus dixit, Ægyptij ne, an externi: neque causam indicauit, ob quam eos rex in Ægyptum inducere noluit: qui de leprosis & Iſide somnium confinxit. Moſi vero & Iosephum, quasi eodem tempore simul expulsū Chæremon adiunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysen defunctū, quarum sunt anni ferè CLXX. Quin & Rhameſſes Amenophis filius, secundum Manethonem quidem adolescens bellum administrat cum patre, & cum eodem exulat fuga elapsus in Æthiopiam. Hic autem fingit eum post patris abitum in spelunca quadam natum, & postea prælio victorem, & Iudæos in Syriam expellentem numero circiter CC milia. ò facilitatem. neque enim prius qui nam erant illa CCCLXXX milia dixit, neque quomodo CCCCLXXX milia perierint: in acie ne ceciderint, an ad Rhameſſen transfugerint. quod vero maxime mirum est, ne cognoscere quidem ex eo licet, quosnam vocet Iudæos, vel vtris eorum det hanc appellationem: illisne CCL milibus leproſorum, an his CCCCLXXX milibus, quæ circa Pelusium erant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui à semetipsis redarguti sunt. ferendum enim erat utcunque, si ab alijs coarguti fuissent. His addam Lyſimachum, idem quidem habentem cum prædictis argumentum mendacij, verum enormitate figmenti illos vincentem. vnde apparet cum magno odio confinxisse. dicit enim, Qua tempeſtate Bocchoris in Ægypto regnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra, scabie & alijs quibusdam morbis infecti, ad templa confugisse, vt mendicato alerentur. multis autem hominibus morbo correptis, sterilitatem in Ægypto accidisse. Bocchorim vero Ægyptiorum regem ad Ammonem, scitatum oracula de sterilitate, misisse. responsum vero à deo, repurganda esse templa ab hominibus impuris & impijs, eiectis eis è templis in loca deserta. Ceterum scabiosos ac leproſos mergendos, tanquam sole horum vitæ ægre ferente: & templa expianda: atque ita fore vt terra fructū ferat. Bocchorim autē accepto oraculo, accersitisque sacerdotibus ac sacrificis, iussisse collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in desertū: leproſos vero ac impetiginosos plumbeis laminis inuolutos in pelagus deiici. quibus submersis, reliquos congregatos & in loca deserta expositos esse, vt perirent. eos habito concilio consultasse de seipſis: & nocte superueniente, accensis ignibus ac lucernis custodias agitalſe: sequentiq; nocte ieiunatum, vt numen propiciū eos seruaret. Insequenti vero luce à Moſe quodam consilium datum, irent conferti vna via, vsque dum ad loca culta perueniretur. tum præcepisse eum, ne cui hominum in posterum beneuoli essent, utque consilium malum potius quā bonum darent: deorumque templa

& altaria quotquot inuenirent euerterent. quibus comprobatis ac destinatis, multitudinem iter fecisse per desertum, ac post multa incōmoda tandem ad loca culta peruentum. tum vero & hominibus iniuriose tractatis, & fanis compilatis ac incensis, venisse in eam quæ nunc Iudæa dicitur: conditaq; ciuitate hic habitare, urbem vero ~~reposita~~ ex re nominatam. Aliquanto autem post iam auctos viribus mutasse nomen vitandi probri gratia: & urbem Hierosolyma, seipso Hierosolymos vocasse. Hic non eundem quem illi inuenit regem, sed recentius nomen confixit: & omisso somnio ac propheta Ægyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis & leprosis responsum relaturus. ait enim ad templa collectam multitudinem Iudæorum, incertū leprosis ne nomen imponens, an quod solos Iudæos morbus occuparit. dicit enim, populus Iudæorum. Qualis, aduena, an indigena? Cur igitur eos cum sint Ægyptij, Iudæos vocas? Quod si hospites sunt, cur vndenam sint non dicis? Quo modo autem cum rex tam multos ex his mari merisset, reliquos in loca deserta eiecisset, tanta multitudo superfuit? aut quomodo pertransierunt desertum, & occupauerunt regionem quam nunc tenemus, & cōdiderunt urbem, & exstruxerunt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legislatore non solum nomen dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quamobrem vero tales eis inter eundem aggressus sit ferre leges, de dijs, etiam erga homines iniustas. Siue enim Ægyptij erant genere, non tam facile patrios mores mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebant leges longa consuetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nūquam se illis fore beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellum internecium aduersus vniuersos mortales susceperunt, cum essent (vt ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste nanque etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit tale nomē & odiosum: ipsi vero qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiam vocabulo credidere. Hic autē generosus vir præ nimia detractionis impotentia nō intellexit, Hierosolyma non idem voce Iudaica quod Græca significare. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter expositum? Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciēs principium, cætera præsentis operis explanare tentabo.

FLAVII IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IYDAICA
 contra Appionem Grammaticum Alexandrinum
 LIBER SECVNDVS.

Riori quidem volumine, charissime mihi Epaphrodite, de antiquitate nostra monstrari, Phœnicum & Chaldæorum, Ægyptiorumq; literis satisfaciens veritati: multosq; Græcorum conscriptores adducens, & meam è diuerso disputationem aduersus Manethonem, & Cheremonē, & alios quosdam exhibui. Nūc autem inchoabo reliquos arguere, qui contra nos aliqua conscripsere. Impulsus enim sum contra Appionem grammaticum respondere, si tamen assumi hoc oportet officium. Horum igitur, quæ ab eo conscripta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorū, alia valde frigida. Plurima vero quandā tantūmodo detractionem habētia, & multam (vt ita dixerim) ineruditi probationem tanquā ab homine cōposita, & moribus prauo, & totius vitæ suę temporibus importuno. Quia vero multi hominum propter

propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur, quàm illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudet, præconijs vero morden-
tur, necessarium duxi ne hunc quidem inscrutatum relinquere, qui nos tanquam
in iudicio criminatur. etenim hoc quoque plerisque mortalium insitum video, vt
gaudeat quoties maledicus quispiam ipse sua mala à laceffito audit. Et quidem
nec orationem eius legere facile est, neque aperte cognoscere quid dicere velit:
sed velut in multa tumultuatione ac mendaciorum perplexitate nunc similia su-
pra pensitatis de maiorum nostrorum ex Ægypto migratione affert: nunc incolas
Alexandriæ Iudæos calumniatur: insuperq; de sacris templi nostri ceremonijs at-
que alijs ritibus nostris accusationem admiscet. Patres igitur nostros nec Ægy-
ptios genere fuisse neq; ob labem corporum, aut similem aliam calamitatem in-
de pulios, non mediocriter solum, sed penè vltra modum, superius à me declara-
tum existimo: cæterum quæ his adiungit Appion, compedio memorabo. dicit e-
nim in tertium rerum Ægyptiacarum hæc. Moses, vt accepi à grandioribus natu
Ægyptijs, Heliopolitanus erat, qui patrijs institutus moribus, sub diuales preca-
tiones ad septa qualia ciuitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia con-
uertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro obeliscis vero statuit colūnas, sub qui-
bus cœu peluis forma exprimebatur: vmbra vero in eam incidens, vtpote per su-
dum, eundem semper cum sole cursum circumuoluebat. Atque huiuscemodi est,
admiranda illa huius grammatici phrasis. mendacium vero eius nō tam nostris
verbis euidenter coarguitur, quàm Moseos operibus: neque enim cum primum ta-
bernaculum deo construeret, aut ipse vllam talem formam ei indidit, aut poste-
ros facere præcepit: atque is qui postea templum Hierosolymis construxit Solo-
mon, omni tali curiositate abstinuit, qualem cōfinxit Appion. Accepisse autem
se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitanum: scilicet ipse iunior, sed his fi-
dem habens, qui per ætatem illum familiariter nouerāt. Et de Homero quidem
poeta, quamuis grammaticus, nō posset quænam eius sit patria certò affirmare,
neque de Pythagora tantum non heri nudiusve tertius nato: de Mose vero tam
multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens seniorum relationi:
vnde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Mosen
ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle concinit iuxta grammaticum hūc
diligentissimum. Manetho enim regnante Tethmosi Iudæos dicit ex Ægypto
discessisse, annis CCCXCIII antequam Danaus apud Argos exularet. Lyfima-
chus autem tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDCC: Molon vero
& alij quidam, vt cuiq; visum est. At vero Appion cæteris fide dignior, exacte il-
lum exitū definitiuit VII Olympiade, & huius anno primo: quo, vt ait, Pœni Car-
thaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, ratus argumen-
tum id veritatis se habiturum euidentissimum: nec animaduertit à semetipso ad-
ductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia monumentis Phœnicum cre-
dendum est, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine cōdita annis plus
quam centumquingaginta de quo superius ex Phœnicum commentarijs proba-
ui, quod Solomoni templi Hierosolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad
templi fabricam contulerit. Solomon vero ædificauit templum post Iudæorum
discessum ex Ægypto annis DGCXII. Porro numerum pulsorum eundem quem
Lyfimachus commentus (ait enim centum & decem eorum fuisse milia) miram
quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatum sit. Exacto e-
nim (inquit) sex dierū itinere, inguinum vlcerebus affecti sunt: & hac de causa se-
ptima die quieuerunt, incolumes constituti in regione quæ nunc Iudæa vocatur.
& appellauerunt eam diem sabbatum, seruata Ægyptiorum voce. nam inguinis
morbum Ægyptij vocant sabbatū. An non igitur vel deridenda hæc nugaci-
tas, vel contrā odio habenda talis in scribendo impudentia? Apparet enim quod
omnes inguinibus laborauerint, hominū milia C & X. atqui si erant cæci & clau-
di & morbidi, quales fuisse Appion ait, ne vnus quidem iter dici progredi potuisset.

Hic quoq; inter-
gram solum
decrato

sent: si autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaque sibi ob-
sistentes vincere populariter repugnando, nequaquam vniuersi post sextâ diem
inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim naturaliter tale quidpiam eueni-
re iter agētibus necesse est, sed plurimorum milium exercitus definita semper iti-
nera peragunt: neque temere ita accidisse vero simile videtur. est enim omnino
aburdum. At vero mirificus hic Appion sex quidem diebus eos peruenisse in Iu-
dæam prædixit: rursus autem Moſen conſenſo monte, qui Ægyptum inter &
Arabiam ſitus eſt nomine Sinæus quadraginta diebus delituisse dicit, indeq; de-
ſcendentem Iudæis leges dedisse. Atqui quomodo poſſibile eſt, eoſdem & quadra-
ginta dies in deſerto ac in aquoſo loco manere, & quod in medio ſpaciū eſt, id
totum ſex diebus pertranſire? Sabbathi vero appellationis grammatica ratio,
(quam adfert) multam impudentiam præ ſe fert, vel certe magnam imperitiam.
Nam hæ voces, Sabbo & ſabbatum, inter ſe maxime differunt. Sabbathum e-
nim ſecundum Iudæos quies eſt ab omni opere. Sabbo vero, ut ille affirmat, Æ-
gyptijs inguinum morbum ſignificat. Tales quidam de Moſe & Iudæorum ex
Ægypto profectione Ægyptius Appion nonitates finxit, præter aliorum com-
mentus autoritatem. Et quid mirum ſi de noſtris mentitur patribus? quandoqui-
dem de ſeipſo contrâ mentitus eſt: & natus in Oaſi Ægypti, primas iſte Ægyptio-
rum exiſtimatus, veram quidem patriam & genus ſuum abiurauit: Alexandri-
num autem ſe mentitus, confirmat ſui generis prauitatē. Merito igitur quos odit
& conuicijs inſectatur, eos Ægyptios appellat. niſi enim peſſimos eſſe exiſtima-
ret Ægyptios, ſemet ex eorum genere had eximeret: quâdoquidem qui ſe de cele-
britate patriæ iactant, honorificum quidem ducunt ab eâ denominari, coarguūt
vero eos, qui præter ius in eandem ſeſe ingerere conantur. Erga nos autem alter-
utro modo affecti ſunt Ægyptij: aut enim ceu gloriabundi cognatos ſe ſimulāt,
aut participes nos infamiae ſuæ cooptant. At præclarus iſte Appion videtur con-
tumelioſam noſtrū inſectationem, quaſi mercedem voluiſſe reddere Alexan-
drinis, pro data ſibi ciuitate: ſciensq; eorum cumcohabitatoribus Alexandriæ Iu-
dæis ſimultatem, propoſuit quidem illis conuicium facere, vnâ tamen com-
prehendit relinquoſ quoque vniuerſos, utrobique impudenter mentiens. Vi-
deamus igitur, quæ nã ſint illa grauiſa & non ferenda, de quibus habitatores. Ale-
xandriæ Iudæos accuſat. Venietes, inquit, eſt Syria, ſedes fixerūt ad importuoſum
mare, vndarum vicini aſſultibus. Ergo ſi locus opprobrium habet, nō quidem pa-
triæ ſuæ, ſed tamen quam patriam dicit, Alexandriæ conuiciatur. Illius enim &
maritima ora pars eſt, ut omnes confirmant ad inhabitandū optima: quam ſi Iu-
dæi per vim occupauerunt, ita ut ne poſt quidem eiicerentur, fortitudinis eorum
argumentum eſt. Verū Alexander eis locum ad incolendum dedit, & parem cū
ipſis à Macedonibus honorem conſecuti ſunt. Neſcio autem quid dicturus fue-
rit Appion, ſi circa Necropolim habitaffent, ac non circa regiam ſedes poſuiſ-
ſent, hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur ſi legit episto-
las Alexandri regis Ptolemæi: Lagi ac ſucceſſorum illius Ægypti regum, & colum-
nam ſtātem Alexandriæ ac iura continentem, quæ Cæſar magnus Iudæis cōceſ-
ſit: hæc inquam ſi ſciens, cōtraria ſcribere auſus eſt, malus erat: ſi aut nihil horū
nouit, indoctus. Illud quoq; quod ſe mirari dicit, quòd cum Iudæi eſſent Alexan-
drini vocati ſint, ſimilis inſcientiæ eſt. Omnes etenim, qui ad coloniā aliquā de-
uocantur, & ſi plurimū ab alterutris genere differant, à conditoribus appellationem
accipiunt. Et quid opus eſt de alijs dicere? noſtrorū enim ipſorum hi, qui An-
tiochiam inhabitabāt, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuiū eis dedit cōditor
Seleucus. Similiter & qui in Epheso cōmorantur, & alia Ionia cum ciuib; ex in-
de natis eandē appellationē habent, hæc præbentibus eis regni ſucceſſoribus. Ro-
manorum vero clementia, cunctis nō paruulum donū appellationis ſuæ cōceſſit,
nō ſolum viris ſingulis, ſed etiam maximis gentibus in cōmuni. Hiſpani deniq;
antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani vocantur. Si vero hunc modum aufert
comunis

Hiſpani Roma-
norum genti
quondā annis
increbātur.

communis ciuitatis Appion, desinat semetipsum Alexādrinum dicere. Natus enim in intima Ægypto, quomodo erit Alexādrinus, iure ciuilitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato cum solis Ægyptijs nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse videantur. Hic autem præclarus dignitates quas ipse impetrare prohibetur adipisci non valēs, calūniari conatur eos qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studio se ædificabat Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex virtute, ac fide dignos inueniens, hoc præconiū nostris exhibuit, cum gentem nostram studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecatæus, quia propter mansuetudinem, atque fidem, quam ei præbuere Iudæi, Samariam regionem adiecit, vt eam sine tributis haberent. Similiter quoque sensit post Alexandrum etiam Ptolemæus Lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Ægyptiaca eis castra commisit, arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine cōseruanda: & in Cyrene credens se tutissime regnaturum, & in alijs Libye ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, nō solū si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed & pecunias eis sæpius condonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, & sacrarum scripturarum volumina concupiuit, misitq; rogans destinari viros qui ei interpretarentur legem: & vt hæc apprimè conscriberentur, diligentiam hanc commisit non quibuscunq; viris, sed Demetrium Phalereum, & Andream, & Aristeum, quorum eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij vero habebāt custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum nostrorum, Philosophiam discere concupisceret, si his vtentes despiceret, & non potius valde miratur. Appiō autem penè omnes in ordine successores eius Macedonum reges ignorauit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius nanque Ptolemæus, qui vocatur Energetes, fortiter obtines Syriam vniuersam, non dijs Ægyptiacis pro victoria solemnitates gratificas immolauit: sed veniens ad Hierosolymam, multas hostias (sicut nostri moris est) deo gratificauit, dignissimæque dicit ornamenta victoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & eius vxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Appion, cum debuisset opera eorum potius mirari, & gratias agere, quoniam liberauere Alexandriam cuius ciuis videri vult. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno, & periculum pessime perditionis instaret, istorum labore ciuitas intestinis prælijs est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præsens Romanorum legatus: quod (vt ita dicam) recte atque iuste factum est. Ptolemæus enim qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, volens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, vt ipse regnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes vero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & vxoribus capiens, nudos atque vinctos elephantis subiecisset, vt ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ preparauerat, euenere. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se vt illis noceret hominibus. Concubina vero sua charissima, quam alij quidem Ithacam, alij vero Hiren denominant: supplicat ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat vel acturus erat, poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à deo salutem promeruere, celebrare noscuntur

Gentem Iudæi-
cam a multis
regibus hono-
ratam fuisse.
Hecatæus
ptolemæus
Lagus

Ptolemæus
Philadelphus

Ptolemæus
Energetes

Ptolemæus
Philometor

Ptolemæus
Physcon

De Cleopatra

noscuntur. Appion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Physconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam vltimæ Cleopatrz reginz Alexandrinorum meminit, veluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: vel circa generis necessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidijs, paternosq; deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo Cæsare, eius filio & successor, rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrupens amatorijs rebus, & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nautali certamine relinquens, id est, maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum & se sequi coegit? Nouissime vero Alexandria à Cæsare capta, ad hoc vsq; perducta est, vt saltem hinc sperare se indicaret, si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis exaret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Appion, famis tempore Iudæis triticum non est mensa? Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare vtimur teste auxilij, atque fidei quam circa eum contra Ægyptios gessimus: necnon & senatu eiusque consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita cōprobatur. Has literas Appionem oportebat inspicere, & secūdum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu cōstituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria cōmorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorū, non accusatio Iudæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria commorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilo magis ab eis, quàm ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam vero eis fidem olim à regibus datam conseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiæ, nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdem deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum vos, sitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis? An certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neque cōmuniter homines, quoniam bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus vtique nostrorum vnum atque idem esse videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differētiz opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aduenerunt, si legibus à principio constitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum veritate ob hoc accusat Iudæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpæ possit, eo quod noscamur habere concordia? Porro etiam seditionis autores, quilibet inueniet Appionis similes Alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes, nullam seditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessere solennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum creuisset inter eos, propter cōfusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum vero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neque prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet vtentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuerso namque factum est quod nobis improperare præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos vocant eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Ægyptijs neque regum quisquam videtur ius ciuitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet impe-

ratorum.

ratorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani vero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appio dignatus est, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamque Romanorum, quoniam subiectos non cogunt patria iura transcendere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & violentia conferuntur. Grecis itaque & alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituire. Denique & patrum & vxorum filiorumque figuras depingentes exultant, quidam vero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alij vero & seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens, & quoniam toti animati, multo magis dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & populum Romanum dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudeorum talia celebramus: verum cum nullas alias hostias ex communi, neque pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs non colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incogruas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, & eum colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Ægyptius vel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum varij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum vexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinus Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque iustam fecit templi deprædationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum fœdera Iudeorum, & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus, sicut Ægyptij crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis mordentur, & a crocodilis rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibi met imposita sustinentes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe

Contra pos-
donium & A-
pollonium

Aliud Appionis mēdaciū

quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit Appion ad componēdum verba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non valuit, quando nulla potest contra nos blasphemia provenire. Alteram vero fabulā, derogatione nostra plenam, de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniā qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quā sacerdotibus scelestā verba confingere. Isti vero magis studuere defendere sacrilegum regem, quā iusta & veracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegiū eius tegere, quo circa gentem nostram est vltus propter egestatem pecuniarum: detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mētiti sunt. Propheta vero aliorum factus est Appion, & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum, & hominem in eo iacentem, & appositam ei mensulam maritimis terrenisq; volatiliū dapib⁹ plenam, & quod obstupuiſſet his homo. Illum vero mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem, & iubente rege vt consideret, & diceret quis esset, vel cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret provinciam parandi victus causa, correptum se subito ab alienigenis hominib⁹, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cūcta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa attulisse letitiam: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumq; annuo tempore saginare: & deductum ad quandam syluam, occidere quidem eum hominem, eiusq; corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius visceribus & iusuandum facere in immolatione Græci, vt inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abijcere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atque rogasse, vt reueritus Græcorum deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt: qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nō enim præsumpsit aliquid tale, vt ad templum accederet, sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo volūtatis ini quis impius, & nihilominus sine deo, quicquid iussit mēdacij superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Ægyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? vt aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile est, vt ad has hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis milibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Appion? vel cur inuentum hominem quicumque fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere vero contra Iudæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui videre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaq; ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo mēstruatæ transire prohibebantur. In secundam vero porticum cuncti Iudæi ingrediebantur: eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione mūdæ. In tertiam ma-

sculi

seculi Iudæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum vero soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta vero est circa omnia providentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Manē etenim aperto templo, oportebat faciētes traditas hostias introire: & meridie rursus, dū clauderetur templum. Denique ne vas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quę omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque mysteriorum aliquorum ineffabilem agitur, neque intus vlla epulatio ministratur. Hęc enim quę prędicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotū, & harum tribuum singule habeant hominum plusquam quinque milia, sit tamē observatio particulariter per dies certos: & his transactis, alii succedentes ad sacrificia veniunt: & congregati in templum mediante die à pręcedentibus clauēs templi, & ad numerum omnia vasa percipiunt, nulla re quę ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia nanque etiam ad altaria offerre prohibitum est, pręter illa quę ad sacrificia pręparantur. Quid ergo Appionem dicimus, nisi nihil horum examinātem, verba incredula protulisse? Sed turpe est, historię veram noticiā si proferre grāmaticus non possit. Et sciens templi nostri pietātem, hanc quidem prętermisit. Hominis autem Gręci comprehensionem finxit, & pabulum in effabile, & ciborum opulentissimam claritatem: & peruios ingredientes, vbi nec nobilissimos Iudęorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hęc ergo pessima est impietas, atque mendacium spontaneum, ad eorum seductionem, qui noluerunt discutere veritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quę prędicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursūque tanquam piissimus deridet, adiiciens fabulę inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellum Iudęi cōtra Idumęos haberent longo quodam tempore, ex aliqua ciuitate Idumęorum qui in ea Apollinem colebat venisse ad Iudęos, cuius hominis nomen dicitur Zabidus: deinde eis promississe traditurum se eis Apollinem deum Dorensium: venturūque illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnem multitudinem Iudęorum, Zabidum vero fecisse quoddam machinamentum ligneum, & circumposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarum, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Iudęos inopinabili visione obstupuisse, & lōge constitutos tenuisse silentium. Zabidum vero multa quiete ad templum venisse, & aureum detraxisse asini caput (sic enim vrbane conscribit) & rursus Doram velociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinum, hoc est semetipsum Appion grauat, & facit stultitia simul & mēdacijs oneratum. Loca namque quę non sunt, conscribit: & ciuitates nesciens trāsferat. Idumęa enim provincię nostrę confinis est, posita iuxta Gazam, & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice vero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur, in nullo cōcordās Appionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul est à Iudęa. Cur itaque nos rursus accusat, eo quod nō habeamus cōmunēs cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se venturum Apollinem, & cum stellis eū ambulare super terrā putauere? Lucernam enim prius nūquam vidēre scilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis eī ambulanti per provinciā ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam vicos custodibus comperit, & hoc tempore belli. Cętera iam relinquo. Ianuę vero templi altitudine quidem erāt cubitorum sexaginta, latitudine vero viginti, omnes deauratę, & penē auro puro confectę. Has claudebant non minus quā viri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimum nimis erat. Facile igitur eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui sol⁹ etiā habuisse asini caput estimabatur, quapropter dubium est, vtrum hoc caput Zabidus denuo reuocauit: an certe sumēs Appion, introduxit in tēplū, ut Antiochus inueniret, ut secūdo Appion aliquam

*Aliud appionis
significatū*

ni aliquam mentiendi daret occasionem. Mentitur autem & de iuramento, quod iuremus per deum factorem cœli & terræ & maris, nulli Indeos fautores alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli fautores alienigenæ, & magis Aegyptijs: sic etenim ab initio poterant eius fragmenta de iureiurando congruere, si ab Aegyptijs utique patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studiis sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitia & æmulationes esse noscantur. E diverso namque multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorum quidam permansere, quidam vero perdurare non ferentes, denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum, sed solus Appiō (ut videtur) audiuit: Ipse namque id composuit. Magna ergo admiratione eximia Appiōis prudentia, vel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc enim esse affirmat indicium, quia neque legibus iustis utamur, nec deum colamus ut conuenit, quod diuersis gentibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utique principalis ciuitas Romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atque non seruire consueuerunt. Quis etenim horum magnanimitati valeat obistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est, quando paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ namque gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptii, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorum prouinciam dii, atque saluentur migrantes in effigies bestiarum, honorem præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamque tenuere: qui scilicet unam diem ex æuo totius seculi non habuere libertatem, neque apud indigenas dominos, neque apud externos. Nam quemadmodum eis vti sunt Persæ, non semel solummodo, sed frequenter vastantes vrbes, templata euertentes, putatos apud eos interficientes deos, impropere non studeo. Non enim conuenit stultitiam nos indocti Appiōis imitari: qui neque casus Atheniensium, neque Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmant. Taceo reges pietate celebres, inter quos Cræsum, quam diuersis vitæ sunt calamitatibus lauciati. Taceo incensam Atheniensem arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliaque multa: hic nemo calamitatem passus, sed potius inferentibus intulit impropria. Nouus autem accusator nostrorum Appiō inuentus est, malorum suorum apud Aegyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fabula regem fuisse Aegypti, ut creditur, excæcauit. Veruntamen possumus & nos dicere nostros reges Dauid & Salomonem qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ vero cunctis nota sunt, Appiō modis omnibus ignorauit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegyptij quidem seruire, nihil differentes à famulis. Nos autem liberi consistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis viginti & centum, usque ad Pompeium Magnum. Et dum vniuersi reges sunt expugnati à Romanis, omnium soli propter fidem suam maiores nostri socij & amici fuere. Sed viros mirabiles non præbuimus, velut quarundam artium inventores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, & alios huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talē habere metuit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse videbatur, & vita verboque corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit, si super isto aliquid magni sapuerit: De viris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiori, scient qui voluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua vero quæ in accusatione conscripta sunt, dignum erat forte satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia consueta sacrificemus, & non vescamur carnibus suillis: Sed & cir-

cuncionem

circumcisionem genitalium vehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione, communio nobis est cum alijs hominibus vniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens, indicat semetipsum genere esse Ægyptium. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc moleste ferret. Isti enim vouent sacrificare Hecatombas suis dijs, & sacerdotibus viuuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Appion expauit. Qui tamen si solennitates Ægyptiorum sequerentur, mundus desertus quidem esset hominibus, ferocissimis autem bestiis impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutriunt. Quod si quis eum consuleret, quos putaret omnium Ægyptiorum esse sapientes atque deicolas, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt sibi met ab initio à regibus esse præcepta, vt deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neque vllus alter Ægyptiorum cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Appion quâdo pro Ægyptijs nostras detractiones componens, illos videtur potius accusare: qui non solum vtuntur solennitatibus, quas in nobis culpat iste: sed etiam alios circumcidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi videtur Appion, propter patriæ suæ leges pœnas dedisse blasphemiae. Etenim necessario circumciso, circa genitalia vulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime carpere. Iste vero suas quidem leges effugit, de nostris vero mentitus est. Hic itaque terminus vitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam vero & Apollonius Molon, & Lyfimachus, & alij quidam, tam per ignorantiam quàm per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus verba protulere, nec iusta, nec vera: dum illi quidem velut mago atque fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nulliusque virtutis affirmant esse doctrices, volo breuiter & de omni conuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad conuictum vniuersalemque humanitatem, insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam, & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, vt non cū inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue, sicut Appion, instituit, sed dispersim. Quippe qui aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquando vero formidinem nobis impropertat: & è diuerso, rursus aliquando de audacia gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos vitæ vtile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguntur, dum vniuersa contraria quàm ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si vero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solennitates tanquàm peiores cum aliorum conferunt. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habeamus leges, quarum ego capita & summas ad redarguendum positurus sum: neque quia non præcipue in legibus proprijs perduramus. Paulo ergo altius exorsus, volo primū dicere, quod eis qui sine lege & ordine viuunt. hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudine atque virtute præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, vt non imitatores aliorum videantur existere, sed ipsi potius alijs legitime viuendi duces fuisse. His igitur hunc in modum se habentibus, virtus legislatoris est meliora considerare: & his qui vsuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quia recte sunt. Populi vero est, vt in omnibus quæ constituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur

nostrum legistatorem, quolibet qui memorantur legistatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nonnulli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permansere, tantum moribus videntes, & non scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum permitcentes. Noster vero legistator antiquus existens (hoc etenim vndique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum, consultoremq; & instructionem totius legis vitæ constringens, eis iuasit hanc libenter excipere, & firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera videamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Ægyptum, & ad terram propriam remeantium, multa milia sumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: nam & inaquosam eos, & multum arenosam oportebat transire viam, bellaq; deuincere: & filios ac vxores, prædamq; bello seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor veracissimus fuit vniuersorum. Omnem siquidem multitudinem à semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo horum vindicauit sibi potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi arrogare & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurima iniquitate viuere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum pie, & plurimam exhibere alijs æquitatem, ipse virtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atque consultorem se deum habere: & primitus sibi satisfaciens, quia secundum illius voluntatem vniuersa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, vt etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui deum respicere suam vitam credunt, delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legistator fuit, non magus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minoem, & post eum legistatores alios. Nam quidam eorum leges positas à Ioue dicebāt, alij vero eas in Apollinem & vaticinium Delphicum referebant, siue pro veritate hoc credentes, seu facile persuadendum indicantes populo. Qui vero præcipuas leges instituerint, vel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particulatim gentium atque legum apud cunctos homines differentie sunt. Alij siquidem monarchis, alij vero populo potestatem reipublicæ committere. Noster vero legistator nihil horum intendens, veluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat verbi, diuinam reipublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans, & satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium vniuersis hominibus existentem: & quæcunque contingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse voluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, vel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum vero eum esse monstrauit, & ingenitum, immutabilem per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, profus ignotum. Hæc itaq; de deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidem quod eruditi sint, illo vtique sciendi præbete principia, nunc dicere prætermittit: quod autem hæc optima & congrua dei nature atque magnificentie sint, valde testantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, videntur de diuina sapientie natura. Sed hi quidem ad breuē philosophantes, populo superstitionum opinionibus

nibus iam preoccupato veritatem dogmatis proferre timuere. Noster vero legislator opera præbens consona verbis suis, non solum his qui cum eo erant satisse eit, sed etiam qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabiliter inspirauit, & causam legislationis ad vtilitatis modum semper adduxit. Non enim partem virtutis dei culturam dixit, sed huius partes alias esse perspexit atque constituit: hoc est fortitudinem, iustitiam, & mutuan in omnibus ciuium concordiam. Cunctæ nanque actiones & studia, vniuersiq; sermones, ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamiatum aut indefinitum vltius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & moralis institutionis modi, quorum vnus quidem sermone doctor est, alter vero exercitatione morum: quæ cum ita sint, alij quidem legislatores sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij quidem & Cretenses moribus erudiebantur, non verbis: Athenienses vero, & penè omnes alij Græci, quæ quidem oportet agi præcipiebant suis legibus: auelcere vero ad hæc operibus, minime valere. Noster autem legislator hæc ambo multa diligentia coaptauit. Nam nec exercitationes morum omisit non traditas, neque leges sermone reliquit incomptas. Sed mox à primo inchoans cibo, & vnicuique dicta conueniente, nihil neque minimarum escarum sub potestate voluntatis vtentiū dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere, & qui sumendi sunt, vel quæ dicta communis esse videatur, necnon & de operibus, labore simul & requie, terminum atque regulam posuit legem: quatenus veluti sub patre atque domino viuentes, neque volentes quicquam neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignoratibus pœnam posuit, sed optimam & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire, nec secundo vel sæpius: sed in vnaquaque septimana, alia opera relinquentes, ad legis auditionem congregari præcepit vniuersos, eamq; perfecte condiscere, quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et in tantum plurimi hominum absunt, vt secundum proprias leges viuant, vt penè eas ignorent. Et cum peccauerint, tunc agnoscunt ab alijs, quam legem probantur esse præuaricati. Sed etiam viri maxima cum gloria & principalia gubernantes, profitentur ignorationem. Doctos nanque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum, & peritiam legum habentes. Nostorum vero quemlibet si quis leges interi oget, facilius quam nomen suum recitat. Vniuersas quidem mox à primo sensu eas discientes, in animo velut inscriptas habemus. Et rarius quidem quilibet transgreditur: impossibile autem est supplicium deuotare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam vnā quidem habere & eandem de deo sectam, vita vero ac moribus differre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos, neque de deo quilibet sermones audiet alterutris aduersarios, sicut multa similia apud alios fieri comprobantur: cum non solum à vulgaribus quod visum fuerit vnicuique profertur, sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur: quando alij quidem totam dei naturam sermonibus perimere tantauere, alij vero eius prouidentiam ab hominibus abstulere: neque in studijs vitæ differentia vlla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt: vnus vero de deo sermo cōcors est, asserens illum cuncta respicere. Sed etiā de ipsius vitæ studijs, & quoniā oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci, à mulieribus nostris & à seruis quilibet audiēt. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus viros innētores nouorum operum seu verborum, contigit oriri. Alij siquidem in nulla re paterina perdurare optimum esse putant, & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem è diuerso, vnā esse prudentiam atq; virtutem existimamus, nihil penitus vel facere, vel cogitare contrarium his, quæ antiquitus sancta noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum, experimento sæpe correpta redarguuntur.

De sacerdotibus

Apud nos autem, qui credimus ab initio positam legem diuina voluntate, nihil aliud pium est, quàm hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest, aut quid melius adinuenit? vel quis ab alijs tanquam præcellētius ad statum reipublicæ nostræ aliquid transferre potest? aut quæ poterit esse melior atq; iustior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat: sacerdotibus autem in communi quidem res præcipuas dispensare permittit: summo vero pontifici aliorum sacerdotum principatum competentem iniungit? Quos utiq; non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis auaritijs præcellentes, legislator ad culmen huius honoris instituit: Sed quicumque sapientia vel temperantia alijs præstare noscuntur, eis præcipue culturam diuinæ placationis iniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium, atque iudices contemptorum, & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnū erit hoc sanctius, vel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem, summa vero diligentia sacerdotibus sit indicta, & velut quædam festinitas gubernetur vniuersa respublica? Cū enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeant, ea videlicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incommutabili voluntate solennitatis

De cultu diuino

opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta vel interdicta simplicia, siue nota dicamus. Primum quidem de deo est, dicēs: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium & medium & terminus: inter omnia operibus quidem & muneribus clarus, & omni re manifestior: forma vero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis nanque materies comparata ad huius imaginem, licet sit preciosa, tamen pro nullo est: cunctaque ars ad illius imitationis inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neque videmus, neque possumus suspicari, neque conijcere. Sanctus est: videmus eius opera, lumen, cælum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, prouentus fructuum: hæc deus fecit, non manibus neque laboribus, neque quibusdam indignis sibi cooperantibus: sed ipso vidente bona repente facta sunt. Hunc homines conuenit vniuersos sequi, eumq; placare exercitatione virtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum vnius dei, commune omnium communis dei cunctorum. Gratum nanque semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit vero istos primus secundū genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, & puniet lege conuictos. Huic quisquis nō obediens, supplicio subiacebit, tanquam qui in ipsum deum impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram vel ebrietatem attinentes. Hæc enim nō placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste viuamus. In sacrificijs autem pro cōmuni salute primum oportet orare, deinde singulos pro semet ipsis, quoniā oēs socij sum⁹. Et qui hoc cōsortium suæ vitæ præponit, maxime deo gratus est. Supplicatio vero fit ad deum votis ac precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte contulit vniuersis, & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere valeamus, suscipientesq; seruemus. Purificationes quoq; in sacrificijs lex decreuit, à cubili, à lecto, à congressu vxorio, & alia multa, quæ conscribere longissimum est. Huiusmodi ergo de deo, & eius placatione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autem de nuptijs? Solam nouit lex permixtionem naturalem cum coniuge, si tamen filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum vero cum masculis valde iudicauit inimicas: & tentantes talia morte decreuit dignos. Nubere vero iubet, nō respicientes ad dotē, neq; violenter arripere, sed neq; dolo vel fallacia suadere: Dispensationē vero potius fieri per eū, cuius noscitur esse potestatis, & per cogitationē opportuna. Mulier aut inferior, inquit, est viro per omnia

De coniugio

per omnia. Obedit igitur nō ad iniuriam, sed vt sit sub regimine cōstituta. Deus enim viro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius vero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis: neq; si fecerit vim virgini alteri desponsatæ: neq; si iuaserit nuptæ, aut filios nutriendi. quæ omnia lex præcepit. vniuersis autem mulieribus interdixit, vel celare quod natum est, vel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad cōcubitum, corruptionemq; transierit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem viri, mulieres lauari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit: inflata nanq; corporibus vulneratur. Dumq; hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repetit principium. Iussitq; literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, vt actus imitentur: & cum legibus educati, neq; transgrediantur, neq; cogitationem ignorance habere iudicetur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum, vt neq; sumptuosæ ad sepeliendum celebrentur exequiæ, neq; insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidem circa elationem funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autem viuentibus legitimum esse constituit, vt aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato: vt longe procul sint, quasi videantur mundi esse. Cum aut aliquis fecerit homicidium, vel sponte, vel inuitus, ne horum puidem pœnam tacuit. Parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ, sed in qualibet parte cōtristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitia sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia proueniant, prodi tamē arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multetur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquam non posuit non auferat, & aliena non tangat, mutuans non accipiat viuras. Hæc, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habēda docuerit legislator, referri dignum est. videbitur enim omnibus optime prospexisse eum, illo, ita sentiente, neq; propria corrumpamus, neq; participari rebus nostris volentibus inuideamus. Quicunque enim volunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentiā suscipit, non genere solummodo, sed etiam voluntate vitæ putans esse cōsortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamē exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, nō spernere aliquem in sepultum. Mitissime etiā circa hostes quæ sunt agenda sancit, vt neq; terra eorum exuratur, neq; arbores fertiles incidantur: Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorum amoueatur iniuria, & maxime foeminarum. Sic autē eximie nos māsuetudinem atq; clementiam studuit edocere, vt etiam de animalibus irrationalibus nō taceret: sed horum tantummodo vtilitatem legitimam cōcedēs, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim veluti domestica oriūtur in edibus, hæc interdixit occidi: sed neq; parētes deniq; præcepit vnā cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcēdum esse sancit. Sic vndiq; ea quæ ad māsuetudinem pertinet obseruauit: doctrinalibus quidem, (sicuti prædictum est) legibus vtēs, & alias rursus cōtra transgressores causa punitionis sine excusatione defigēs. Multa nāq; in plurimis causis transgredientiū, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si vim puellæ fecerit. Si masculi turpe tentamentum præsumperit, aut patiatur sustinere tentatus. Similiter autē est lex inuitabilis & in seruis, sed etiam de mensuris, vel si quis de pōderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta venditione: ac fraude si quis vel detraxerit alienam

rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt vindicta, non quali apud alios, sed valde maiori. De iniuria vero parētum, vel impietate quę sit in deum, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. At his qui secūdm legem vniuersa faciunt prēmium tribuitur, non aurum, non argentum neque corona lapillis distincta: sed vnusquisque testem habens conscientiam suā, valde proficit, legistatōre prophetante, & deo fidem condonante firmissimam his qui seruant leges: & licet pro eis mori contingat, concurrunt tamen alacres ad occasum, sperantes fore vt vita melior ex mutatione conferatur. Pigeret itaque nunc hoc me conscribere, nisi opera essent omnibus manifesta: quoniam læpenumero multi nostrorum progenitorum, ne vel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt viriliter sustinere. Quin & si ignota gens nostra omnibus hominibus esset, nec palām esset voluntaria nostra legum observatio, si Gręcis aut legisse se in historijs aliquis narraret aut in orbe incognito reperisse, homines talem tamq; honestam de deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis seculis constanter permanentes, omnes reor demiratuos, propter continuas quę apud ipsos sunt mutationes. Denique eos qui conscribere proxime de repub. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicentes, quoniā impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem taceo philosophos, quicunq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato autem mirabilis apud Gręcos, tanquam & honestate vitę præcedens, & virtute sermonum & pertuasiōe philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi videntur præstantes, in rebus ciuilibus, perpetuo penē illuditur, cauillisq; comicis traducitur. cum vtiq; qui illius verba considerauerit, frequenter & facile reperiāt, quę etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato cōfessus est, quia veram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem verba vana esse putant, & multa licentia composita atq; conscripta: maxime vero legislationem Lycurgi, mirātur, & Spartam cuncti concelebrant, quoniam in illius legibus plurimo tempore perduravit. Ergo hoc manifestum virtutis indicium est, in legibus permanere. Si vero Lacedæmonios admirantur, illorum tempus conferant, cum amplius duobus milibus annorum nostrę reipublicę & super hęc sciant, quoniam Lacedæmonij quidem omni tempore quo habuere libertatem, perfectē vñ sunt custodisse leges: cum vero circa eos factę sunt fortunę mutationes, penē cunctarū legum obliti sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regum Asię mutationes, neque in nouissima mala venientes, à legibus sumus alienati: non vacationis, nec epulationis causā seruantes eas: quando si quis considerare voluerit multo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quā Lacedæmonijs videbit impositos. Illi siquidem neque operantes terram, neque circa artes exercitium habentes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, & corpore pulchri in ciuitate degebant, alijs ministris in omnibus vitę necessarijs rebus vtētes & cibum paratum ab illis accipientes, solum opus bonum atque clemens iudicātes, quiduis facere & pati quaten⁹ præualerēt aduersus omnes, cōtra quos bella susciperēt: quod aut ne hoc quidem adipisci potuerūt ommitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed multi frequēter eorū subito legis præcepta negligentes semetipsos cū armis hostib⁹ tradidere. Putāsne, & apud nos, non dico tanti, sed duo vel tres agniti sunt, proditores effecti legū, vel mortem formidantes, nō dico illam, facile quę solet præliantibus euenire: sed eam quę cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate videtur accidere. Quam (vt ego puto) quidam præualescentes nobis non per odiū subiectis imposuere, sed admirandū quoddam spectaculum videre volentes, si qui sunt homines, qui vnū tantummodo esse credant peissimū, si agere quicquam extra leges suas, vel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet si mortē fortissime toleramus pro legibus, & vltra alios vniuersos. Non enim quę leuia videntur nostris studijs alij facile patiuntur, hoc est, operationē,

cibiq;

Plato

cibiq; simplicitatē: & vt nihil fortuito, neque quod quisq; desiderat vescatur aut bibat, aut ad cōcubitum quemlibet accedat, aut splendide vestiatur, aut sine nobilitate vacet. Sed illud attendēdum est, si gladiis vtentēs, & hostes ab inuasionē fugantes, præcepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis vero gratum est propter hæc legibus obedire, & in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nūc Lyſimachi & Molones, & quidam huiusmodi alii conscriptores, improbi sophistæ, adulescentum deceptores & quasi prauissimis nobis derogare contendant. Ego sanè nolim de legibus alienis examinationem facere. Noster enim mos est propria custodire, nō aliena potius accusare. Et vt neq; ridere neq; blasphemare debeamus eos, qui apud alios putātur, dii, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem per obiectiones suas nos increpare volentibus, tacendum non est, cum vtiq; non à nobis nunc sermo compositus eos arguere videatur, sed a multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorū qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, nō redarguit nobilissimos poetas & præcipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de diis ab initio populis inferuere, dicentes eos numero quidem quantos ipsi voluere, ex alterutris vero & diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autē diuidentes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris vinctos esse dixere: quibus vero attribuire cœlū, his sermone quidem patrem, operibus autē, tyrannum atq; dominum superposuere. Propterea aduersus eum constituere insidias per vxorem, & fratrem, & filiam, quam ex ei⁹ capite fingunt generatam, vt alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapientiæ virtute præcellunt. Hi super hæc deridentes adiiciunt: Si deorum alios quidem ephebos & adulescentes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est, alios constitutos super artes: & quendam fabrum, aliam vero textricem, alium vero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes, aut arcu gaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, vt nō solum inter se alij alijs manus immitterent, sed etiā ab hominibus vulnerati lugerent malāq; perferrent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis vterentur, quomodo non erit incongruum amores & concupiscētiās ad vniuersos attinere, simul masculos & ad feminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à semetipso, imprægnatasq; mulieres, diruptas submersasq; spernit: & eos qui ex eo sunt nati neq; liberare potest, fato constrictus, neq; sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est, adulteria in cœlo visa, & sic impudenter à dijs celebrata, vt iam alij inuidere se profiterentur in tali fœditate iuncto. Quid enim alij facturi nō essent, dum neq; senior atq; rex valuisse impetū suum a mulierum permixtione retinere. Alii vero seruiētes hominibus, & nunc quidē ædificantes causa mercedis, nunc vero pascentes: alii autem malignorum modo infero carcere colligati. Quē igitur sapientium talia non accendant, vt hæc componentes redarguat, & multam stultitiā his credentium reprehendat? Alii vero & terrorē quendam vel metum, necnon & rabiem, atq; seductionē, omnesq; pessimas passiones in dei natura fingere præsumpsere. Et horum quide nobilioribus etiam ciuitates sacrificare suasere. Si quidem in multa necessitate consistunt, vt quosdam deorū putent bonorum esse largitores, alios autē vocent aduersarios, quando eos veluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare contendunt, magnum quoddā malum se suscepturos ab eis existimātes, nisi mercedē eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa est tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum? Ego quidem arbitror, eo quod neq; vram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantum percipere potuere, perfectam sententiā diffinientes reipub. tradidere: sed vclut aliud quiddā vilius neglexerunt,

dantes po-

dantes potestatem poetis, ut quos vellent deos introducerent hæc omnia patiētes: rhetoribus vero ut de repub. scriberent, & de peregrinis dijs decreta proferrent. Sed etiam pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestatem, ut unusquisque formam quam vellet secundum modum suę opinionis exponeret, alius quidem ex luto quod vellet fingens, alius vero pingēs. Opifices itaque qui maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper notitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus, sentierunt: alij vero novi clā introducti, religione potiūtur: & tēplorum alia quidem desolata, alia vero nuper secundum hominum voluntatem ædificātur: cum cōtra oporteat opinionē de deo, eiusque culturam immobili religione seruare. Apollonius siquidem Molon, vnus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui vere in Græco philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neque frigide al legoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuerunt, & circa veram decētēque circa deum opinionē nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciēs, neque vllum quempiam poetarum dicit in repub. esse suscipiendum: & Homerum honorifice amouet, coronatum & vnguento delibutum, ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namque Plato nostrum legislatorem imitatus est, in hoc quoque, quod illud præcipue suis ciuibus imperauit, ut omnes perfecte ediscerent leges, & ne fortuito aliquid extraneorum ciuibus misceretur, sed esset pura respub. & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon, nos voluit accusare, quoniam non recipimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neque communicari patimur eis, qui alia vitæ consuetudine degunt: cum neque hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctōrum, non modo Græcorum, sed etiam qui inter Græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij namque peregrinos etiam expellebant, & suos ciues peregrinari non sinebant, corruptionē extra leges ex vtroque metuentes. Illorum igitur citius sæuitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neque conuersationis, neque cohabitationis suę participationem exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non dignamur: participari vero cupiētes quæ sunt nostra libet suscipimus: quod vtiq; reor indicium magnanimitatis atque clemētiæ. Sed desino iam de Lacedæmonijs amplius disputare, Athenienses vero, qui cōmunem esse suam gloriātur omnibus ciuitatē, quomodo de his reb⁹ habuerint, Apollonius ignorauit. Hi nāque vel verbo solūmodo, præter illorū legem, de dijs loquentes, inuitabiliter puniunt. *Cuius enim cognita, Socrates est mortuus, nō enim hostibus tradidit ciuitatem, neque templa vastauit: sed quia noua iuramenta iurauit, & quoddam dæmoniū significasse referebat, serio seu ludens, sicuti quidā dicunt, propter hoc ciuitatē poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrūpere iuuenes cum accusator aiebat, & conuersationem patriæ legesque cōtemnere. Et Socrates quidē cinis Atheniensis, huiusmodi tormenta sustinuit.*

Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum, ille eum saxum ignitum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est. Et aduersus Diagorā Melium talentum decreuerunt, si quis occideret eum, quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Protagoras autem nisi cito fugisset, comprehēsus occisus fuisset, eo quod dubiū de dijs Atheniensium conscripsisse putabatur. Et quid oportet mirari, si circa viros fide dignos talia gessisse noscantur, qui neque mulieribus pepercere? Etenim sacerdotem quādā interfecerūt, quoniam eam quidā accusauit peregrinos colere deos. decretum autē aduersus eos, qui peregrinum introducerent deum, supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur, palām est, eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si credidissent, seipsi fructu ex pluribus dijs priuassent. Quin & Scythæ cædibus gaudentes humanis, & paululū differentes à bestiis, arbitrantur tamen sua mysteria esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, aduenientem interemerūt, quoniam videbatur Græcorum deorum ad eos venisse plenissimus. Multos autem & apud Persas

Socrates

Anaxagoras

Diagoras

Pythagoras

Persas

Persas inuenias pro ea causa tormentis affectos. Sed palàm est, quoniam Apol-
 lonius Persarum legibus cogaudebat, illosq; mirabatur: quippe cum Græci eorum
 fortitudinē atq; cōcordiam vnanimitatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hanc
 scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiā stu-
 diorum omniū imitator extitit Persicorum, vxoribus alienis cōtumelias faciēs,
 filiosq; execrās. Apud nos autem mors decreta est, si quis vel irrationabilia ani-
 malia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit præpo-
 tentium potestatem, neque zelus eorum qui apud alios honorantur. Sed neque
 fortitudinem ideo exercem⁹, vt bella auaritiæ causa suscipiamus, sed vt legū iu-
 ra seruemus: & cum alia detrimenta mansuete sustineamus, si qui nos de legibus
 mouere tentauerint, tūc etiam vltra virtutem rebellare contendimus, & viq; ad
 calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos alienas æmulemur leges, cū
 eas neq; à legislatoribus suis seruatas esse videamus? Vel quomodo Lacedæmo-
 nij non sunt ob in hospitalitatem reprehendendi, & negligentiam nuptiarum?
 Elienses vero & Thebani ob coitum impudentem & extra naturam cū mascu-
 lis, quem optime atque vtiliter facere se putabant. Ergo cum hæc ipsi omnino re-
 bus efficerent, etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando valuit apud
 Græcos, vt etiā dijs suis masculorū concubitum applicarent. eadem deniq; ratio-
 ne germanarū nuptias retulere, huiusmodi satisfactionē rerū, incongruarū, &
 extra naturā pro libidine componētes. Desino nunc de supplicijs dicere, & quā-
 tas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominib⁹, in
 adulterio quidē pecuniarū, in corruptione aut etiam nuptias sancientes. Quātas
 aut occasiones cōtineant de abnegatione pietatis, examinare longissimū est. Iā
 enim apud plurimos olim meditatio facta est trāsgrediendi leges, quod non agi-
 tur apud nos, quando propter eas & diuitijs & ciuitatibus & bonis alijs priuati su-
 mus. Lex aut apud nos seruatur vsq; ad mortem. Nullus vero Iudæorum, neq; si
 procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, vt vltra vl-
 lum legis videatur timere præceptum. Igitur si propter virtutem legum taliter er-
 ga eas affecti sum⁹, concedant quoniā optimas leges habem⁹. Si vero circa pra-
 uas nos leges iudicant perdurare, quid ipsi iustissime nō patiantur, meliores non
 custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis verissima cre-
 ditur omniū esse probatio, hanc ego testem faciam virtutum legislatoris nostri,
 opinionisq; quam ille de deo cōtradidit. Nam cum sit infinitū tempus, si quis eū
 comparer aliorum legibus, ~~quæ declarata sunt leges, & cunctis alijs semper hominibus zelū suū potius præ-~~
 buerunt. Primi quippe Græcorū, in speciem quidem iura patriæ conseruabant: ip-
 sis aut philosophiæ tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilita-
 tēq; vitæ cōmunionem inter alterutros edocentes. Quin etiam populi iam olim
 multum nostram pietatem æmulantur: neq; est ciuitas Græcorū vlla vsquā, aut
 barbarorū, nec vlla gens ad quam septimanæ in qua vacamus consuetudo mini-
 me peruenierit, ieiuniaq; & candelabra accensa: atque etiā ciborum apud nos so-
 lennia plurimi apud multos iugiter obseruare conantur: insuper imitari etiā cō-
 cordiā, quā nos inter nos obtinemus, & rerum cōmunionem, & industriam in ar-
 tibus, & perdurationem necessitatū habere pro legibus. Illud enim mirabili⁹ est,
 quia absq; exactore huius obseruatiōis, ipsa per se lex homines ita valuit obliga-
 re: & quemadmodū deus in vniuerso mūdo consistit, ita lex per cunctos ambula-
 tit. Vnusquisq; enim, si suā regionem domumq; conspiciat, his quæ dicuntur à me
 credere non recusabit. Oportet igitur cunctorum hominū spontaneā malitiā re-
 prehendere. Aut enim volūt nos isti aliena & praua iura, ante propria & meliora
 zelari: aut certe si hoc nolūt, quiescāt nobis per inuidiā accusationes ingerere. Nō
 enim alicuius odio defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislato-
 rē, atq; credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus
 ipsi virtutem legum, at certe ob imitantiū multitudinē præclare de eis sentire co-
 geremur.

geremur. Sed de legibus quidem & de rep. nostra, certissimam feci narrationem in his, quæ de Antiquitate conscripsi. Nunc aut earum mentionē feci quātū necessariū fuit, neque aliorum vituperare iura, neque nostra laudare proponēs: sed hoc agēs, vt de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam veritatē impudētissimē contēdentes, arguerē. Arbitror itaq; per hanc conscriptionē abundanter me quæ promisi, cōplessē. Ibi enim hoc genus hominū quanquā calūniatores affirmāt esse antiquissimū: & multos veterū in conscriptionibus suis, memoriā habentū nostri, testes exhibui. Dixere itaq; Ægyptios fuisse progenitores nostros: & ostēsum est, quia in Ægyptum venerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniā ex inde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quod voluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij vero, tanquā nequissimo viro, legislatori nostro derogare cōtendūt: cuius virtuti dudū quidē multi post illū, tempus vero longissimū perhibet testimonium. De legibus aut loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanq; per semetipsas apparuere piæ, & verissimā habētes intentionē: & non ad hominū odiū, sed ad rerum cōmunionem potius inuitātes, iniquitatū inimicæ, cultricesq; iustitiæ, & luxum procul abijcientes, frugalitatē vero ac industriam adiuuantes, bellum causa auaritiæ nescientes: fortes aut pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, verbis nequaquā circūueniri faciles, præparatiōes semper operib; exequētes. Hęc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego cōfidens dico, quia plurimum, atque meliorum rerum, nos quā alij præceptores sumus. Quid enim impræuaricabili pietate meli⁹ est? quid iustius, quā legibus obedire? quid vtilius, quā inuicē vnamines esse, & neq; in calamitatibus ab inuicē recedere, neq; tēpore felicitatū per iniurias discrepare: sed in bello quidem mortē cōtemnere, in pace vero, artibus aut agriculturæ vacare: & semper, & vbiq; credere deum respicere, & solū omnia gubernare? Hęc igitur, siquidē apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorē debemus nos gratiam illis tanquā eorū facti discipuli. Si vero nequaquā primitus exitere, his præcipue nos vtentes cognoscimur, & primam eorum inuētionē nostram fuisse declaramus. Appiones igitur, & Molones, & quicunque mendacij derogatione congaudent, conuicti procul facessant. Tibi aut Epaphrodite, veritatē maxime diligenti, & per te similia nasse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

INTEGER
RIMO, DOCTISSIMOQVE PATRI, HELIAE MARCABO
Machabæitano, honoratissimi Machabæorū collegij moderatori, S. D.

Vnius dieculæ opellā tibi non grauate dicani pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Iosephi libello de septem fratrum Machabæorum, fortissimæq; matris martyrio. Atq; vtinā cumulatius tuo voto satisfacere potuissem. Nūc quoniā Græcus codex ad manū non erat, è Latinis Græca cōiectās, mutauī nōnulla, sed nō admodū multa. Non falso de se prædicat Iosephus: sese in Græcanici sermonis facultate vsq; ad eloquētiæ miraculū processisse, quod sanē vel ex hoc libello perspicuū erat, in quo vir illē singulārē quādā orationis tū vim, tū copiam declarauit, vt pulcherrimū facinus dictionis ornamētis æquasse videatur. Proinde diuus Hieronym⁹, hoc opusculū peculiari elogio valde elegās, Suidas *εὐρυτομ πᾶσι* vocat. Ex utroque titulū corruptū restitimus *περὶ αὐτοκρατορὸς λογιῶν*, id est, de imperatrice ratione: quod hæc sit hui⁹ narratiōis summa, rationē nihil in homine nō præstare, si dominetur cupiditatib;. Extat argumētū hoc in libris Machabæorū, quos Hebræi (licet nō recipiāt in canonē) inter sacros tñ habēt. Equidē isti collegio multis alijs quoq; nominib; celebri, tamen hoc præcipue gratulor, quod illi tam insigni thesauro locupletari cōtigir. Quin magis vniuersæ Coloniz Agrippinæ magnopere